

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	19/02/2018
Pwnc:	Cynllun Rhanbarthol Asesiad o Boblogaeth Gogledd Cymru
Aelod(au) Portffolio:	Cynghorydd Llinos Medi Huws
Pennaeth Gwasanaeth:	Alwyn Rhys Jones – Pennaeth Gwasanaethau Oedolion Fôn Roberts – Pennaeth Gwasanethau Plant
Awdur yr Adroddiad: Rhif Ffôn: E-bost:	Dafydd Bulman – Rheolwr Busnes a Thrawsnewid Strategol 01248 752013 Dafyddbulman@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Holl Aelodau

A – Argymhelliad/Argymhellion a Rheswm/Rhesymau	
1	Pwrpas yr Adroddiad
1.1	Cyflwyno Cynllun Rhanbarthol Asesiad o Boblogaeth Gogledd Cymru. Y cynllun yw'r cynllun ardal ar y cyd sy'n ofynnol dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a Rheoliadau Gofal a Chymorth a'r Rheoliadau Gofal a Chymorth (Cynllunio Ardal) (Cymru) 2017.
2	Argymhelliad / camau sydd eu hangen gan y Pwyllgor Gwaith
2.1	Cymeradwyo Cynllun Rhanbarthol Asesiad o Boblogaeth Gogledd Cymru
3	Gwybodaeth gefndirol / rhesymau am yr argymhellion
3.1	Rhaid i awdurdodau lleol a'r bwrdd iechyd yn ardal Gogledd Cymru gynhyrchu cynllun ardal ar y cyd mewn ymateb i'r asesiad poblogaeth erbyn 1 Ebrill 2018. Fe ddylai fod yn gynllun pum mlynedd. Yng Ngogledd Cymru, rydym wedi cytuno i alw'r cynllun yn 'Cynllun Rhanbarthol Asesiad o Boblogaeth Gogledd Cymru' er mwyn osgoi dryswch rhwng hwn a'r tri bwrdd iechyd yn yr ardal.

3.2 Mae'r arweiniad statudol yn nodi:

“Pan fo adroddiad cyfun ar asesiad o'r boblogaeth wedi'i gynhyrchu, dylai'r awdurdodau lleol a'r byrddau iechyd lunio cynllun ardal ar y cyd. Rhaid i'r cynlluniau ardal ar y cyd hyn roi disgrifiad o ystod a lefel y gwasanaethau a fydd yn cael eu darparu neu eu trefnu i ymateb i'r anghenion am ofal a chymorth, gan gynnwys anghenion gofalwyr am gymorth, fel a nodwyd yn yr adroddiad cyfun ar yr asesiad o'r boblogaeth.

Rhaid i gynlluniau ar y cyd ar gyfer ardal ganolbwyntio ar y gwasanaethau integredig a gynlluniwyd mewn ymateb i bob un o'r themâu craidd a nodwyd yn yr asesiad o'r boblogaeth. Fel rhan o hyn, mae'n rhaid i gynlluniau ar y cyd gynnwys:

- y camau y bydd y partneriaid yn eu cymryd ynglŷn â phrif flaenoriaethau'r byrddau partneriaeth rhanbarthol o ran integreiddio;
- manylion y cronfeydd cyfun sydd i'w sefydlu mewn ymateb i'r asesiad o'r boblogaeth;
- y modd y bydd gwasanaethau yn cael eu caffael neu eu trefnu, gan gynnwys drwy fodelau darpariaeth amgen;
- manylion y gwasanaethau atal a fydd yn cael eu darparu neu eu trefnu;
- y camau sy'n cael eu cymryd ynglŷn â darparu gwybodaeth, cyngor a gwasanaethau cymorth;
- y camau y mae angen eu cymryd i ddarparu gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg.”

3.3 Cynhyrchodd Gofal Cymdeithasol Cymru a Llywodraeth Cymru dempled ar gyfer y cynllun, templed yr ydym ni wedi'i ddefnyddio fel sail ar gyfer cynllun rhanbarthol drafft Gogledd Cymru. Roedd drafft cyntaf y cynllun yn seiliedig ar ganlyniadau'r asesiad poblogaeth a'r hyn sy'n rhaid i ni ei wneud yn gyfreithiol ac fe'i cymeradwywyd gan y Grŵp Arweinyddiaeth Rhanbarthol ar 30 Mehefin 2017 a'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol ar 21 Gorffennaf 2017.

3.4 Cynhaliwyd yr ymgynghoriad ar y cynllun drafft rhwng 11 Awst a 17 Tachwedd. Y rheswm dros ymgynghori ar fersiwn gynnar o'r cynllun drafft oedd er mwyn cynnwys cynifer o bobl â phosibl yn y gwaith o ysgrifennu a llunio'r cynllun yn fuan yn ystod y broses o'i gynhyrchu. Mae canlyniadau'r ymgynghoriad wedi eu cael eu hymgyrffori mewn drafft diwygiedig o'r cynllun ac mae adroddiad llawn ar yr ymgynghoriad wedi cael ei gynhyrchu.

4 Cymeradwyaeth / Craffu

4.1 Y llwybr arfaethedig ar gyfer yr adroddiad yw:

- Briffio Aelodau ar 1 Chwefror.
- Cymeradwyaeth gan y Pwyllgor Gwaith ar 19 Chwefror 2018.

5 Goblygiadau o ran Adnoddau

5.1 Mae Cyd Gronfa Gwella Gwasanaethau Llesiant a Gofal Cymdeithasol Gogledd Cymru yn ariannu Rheolwr Prosiect Rhanbarthol i gefnogi'r prosiect a'r costau cysylltiedig gan gynnwys cyfieithu ac ymgysylltiad arbenigol.

5.2 Mae cost i'r awdurdodau lleol, BIPBC ac Iechyd Cyhoeddus Cymru o ran amser staff i gefnogi'r prosiect. Mae hyn yn cynnwys staff i wneud gwaith ymgysylltu â'r cyhoedd, defnyddwyr gwasanaeth, staff ac aelodau etholedig a staff i gefnogi'r gwaith o ysgrifennu'r asesiad poblogaeth a'r cynllun rhanbarthol.

5.3 Bydd goblygiadau o ran adnoddau er mwyn gallu darparu'r blaenoriaethau hyn yn y cynllun rhanbarthol. Mae mwy o wybodaeth ar gael yn y cynllun ac mewn cynlluniau cwmpasu a darparu manwl sydd wedi cael eu paratoi ar gyfer pob blaenoriaeth.

6 Risgiau

6.1 Y risg na fydd y cynllun yn bodloni gofynion Llywodraeth Cymru dan y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Fel mesur lliniaru, mae'r adroddiad yn seiliedig ar y templed a gynhyrchir gan Ofal Cymdeithasol Cymru ac rydym yn cydweithio'n agos â Llywodraeth Cymru drwy'r grŵp arweinwyr rhanbarthol.

6.2 Y risg na fydd y cynllun yn bodloni anghenion y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol, gofalwyr a phobl sydd angen gofal a chymorth. Fel mesur lliniaru, rydym wedi ymgynghori ac ymgysylltu ag amrywiaeth eang o randdeiliaid.

6.3 Y risg na fydd unrhyw gapasiti yn yr ardal i ddarparu unrhyw flaenoriaethau ychwanegol neu ehangach yn ogystal â blaenoriaethau presennol y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol.

7 Gyrywyr a Goblygiadau

- 7.1 Mae Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb ac adroddiad ymgynghori wedi eu cwblhau ar gyfer y cynllun rhanbarthol. Bydd angen cynnal Asesiadau Effaith ar Gydraddoldeb pellach wrth i gynlluniau manwl gael eu datblygu yn unol â phob un o'r blaenoriaethau strategol.
- 7.2 Bydd y cynllun yn cael effaith ar strategaethau gwrthdlodi drwy geisio gwella'r ffordd y bydd gofynion iechyd a gofal cymdeithasol yn cael eu bodloni. Mae cysylltiadau cryf rhwng tloidi ac anghydraddoldebau iechyd a bydd y gwaith hwn o gymorth i'w ddatrys. Mae cysylltiadau â throsedd ac anrhefn drwy'r bennod ar drais yn erbyn merched, cam-driniaeth ddomestig a thrais rhywiol.
- 7.3 Bydd yr adroddiad hefyd yn ystyried gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 gan gynnwys cynaliadwyedd. Rydym wedi cynnal asesiad effaith ar lesiant mewn perthynas â'r y cynllun hwn.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Rhaid i Bwyllgor Gwaith pob awdurdod lleol gymeradwyo'r Cynllun Rhanbarthol Asesiad o Boblogaeth Gogledd Cymru

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Ydi

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?

Beth oedd eu sylwadau?

1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA) (mandadol)	Cyflwynwyd i'r UDA ar 22/1/18
2	Cyllid / Adran 151 (mandadol)	Cyflwynwyd i'r UDA ar 22/1/18
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (mandadol)	Cyflwynwyd i'r UDA ar 22/1/18
4	Adnoddau Dynol (AD)	Amh
5	Eiddo	Amh
6	Technoleg Gwybodaeth Cyfathrebu (TGCh)	Amh
7	Caffael	Amh
8	Sgriwtini	Amh
8	Aelodau Lleol	Amh
9	Unrhyw gyrrff allanol eraill	Amh

E – Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)		
1	Economaidd	Amh
2	Gwrthdodi	Amh
3	Trosedd ac Anhrefn	Amh
4	Amgylcheddol	Amh
5	Cydraddoldebau	Asesiad Effaith Llesiant Cynllun Rhanbarthol Gogledd Cymru (yn cynnwys yr asesiad effaith ar gydraddoldeb)
6	Cytundebau Canlyniad	
7	Arall	

F - Atodiadau:
Atodiad 1 - Cynllun Rhanbarthol Asesiad o Boblogaeth Gogledd Cymru 2018 – 2023 Atodiad 2 – Adroddiad Ymgynghori Atodiad 3 – Adroddiad ar yr Asesiad o'r Effaith ar Lesiant

FF - Papurau Cefndir (cysylltwch os gwelwch yn dda gydag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):
Dim papurau pellach

CYDWEITHREDFA GWELLA GWASANAETHAU
GOFAL A LLESIANT **GOGLEDD CYMRU**

NORTH WALES SOCIAL CARE AND WELL-BEING
SERVICES IMPROVEMENT COLLABORATIVE

Cynllun Rhanbarthol Aseiad o Boblogaeth Gogledd Cymru 2018 i 2023

Fersiwn Ddrafft 0.11

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Betsi Cadwaladr
University Health Board

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Y ddogfen hon yw'r cynllun ardal ar y cyd sy'n ofynnol gan y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2015 a Rheoliadau Gofal a Chymorth (Cynllunio Ardal) Cymru 2017.

Nodiadau ar y cynllun rhanbarthol drafft

Dyma'r drafft terfynol a luniwyd i'w thrafod a'i chymeradwyo gan y chwe chyngor yng ngogledd Cymru a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr. Mae rhannau mewn **glas** i'w gweld trwy gydol y ddogfen ac mae hyn i nodi lle bydd angen ychwanegu dolenni ac atodiadau cyn cyhoeddi'r ddogfen.

Bydd yr adroddiad hwn yn cael ei gyhoeddi yn Gymraeg a Saesneg ar 1 Ebrill 2018 yn www.cydweithredfagogleddcymru.cymru

Cysylltu â ni

Cydweithredfa Gwella Gofal Cymdeithasol a Llesiant Gogledd Cymru

Neuadd y Sir, Ffordd Wynnstay, Rhuthun, LL15 1YN

E-bost: sarah.bartlett@denbighshire.gov.uk

Ffôn: 01824 712432

www.cydweithredfagogleddcymru.cymru

Cynnwys

Cyflwyniad.....	4
Rhan A: Blaenoriaethau Rhanbarthol.....	13
Rhan B: Ymateb i benodau a themâu craidd yr asesiad poblogaeth.....	19
Plant a phobl ifanc.....	20
Pobl hŷn	25
Iechyd, anabledd corfforol a nam ar y synhwyrâu	29
Anableddau dysgu	32
Iechyd meddwl a chamddefnyddio sylweddau	34
Gofalwyr	38
Trais yn erbyn merched, cam-drin domestig a thrais rhywiol	40
Sefydliadau diogel	42
Cyn-filwyr	45
Tai a digartrefedd	47
Anhwylder y Sbectwm Awtistig (ASD).....	49
Rhan C: Canfyddiadau cyffredinol.....	51
Rhan D: I gael rhagor o wybodaeth.....	57

Cyflwyniad

Mae'r cynllun hwn yn nodi sut bydd y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol (BPRh) yn ymateb i ganfyddiadau asesiad poblogaeth gogledd Cymru a gyhoeddwyd ar 1 Ebrill 2017.

Mae'r asesiad poblogaeth yn dod â gwybodaeth ynghyd am anghenion gofal a chefnogi pobl, ac anghenion cefnogi gofawyr yng ngogledd Cymru. Ei nod yw dangos pa mor dda y mae anghenion pobl yn cael eu diwallu a'r gwasanaethau y bydd eu hangen arnom er mwyn eu diwallu yn y dyfodol. Fe wnaeth awdurdodau lleol yng Ngogledd Cymru gydweithio â Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BIPBC), a gefnogir gan Iechyd Cyhoeddus Cymru i lunio'r asesiad, sy'n un o ofynion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

Fe wnaethom ddefnyddio pob math o dystiolaeth i adnabod beth sydd ei angen ac wedi gofyn i bobl beth maent yn ei feddwl sy'n bwysig, gan gynnwys pobl sy'n defnyddio gwasanaethau gofal a chefnogi ar hyn o bryd, panel dinasyddion gogledd Cymru, a staff sy'n cyflwyno gwasanaethau yn yr awdurdodau lleol, sectorau iechyd, preifat a gwirfoddol.

Roedd yr asesiad yn amlygu angen cynyddol am ofal a chefnogaeth, yn enwedig i gefnogi anghenion cymhleth ac i wneud yn siŵr bod gwasanaethau ar gael yn Gymraeg. Dangosodd fod angen i wasanaethau cyhoeddus gydweithio, gan gynnwys grwpiau cymunedol lleol a gwirfoddol i gynnig cymorth i bobl yn gynt ac atal anghenion rhag cynyddu lle bo'n bosibl.

Mae'r asesiad llawn ar gael ar-lein: www.cydweithredfagogleddcymru.cymru

Prif bwyslais y cynllun yw blaenoriaethau'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol ar gyfer gweithio mewn ffordd integredig rhwng gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol ar sail ranbarthol. Mae partneriaid yn rhoi sylw i lawer o ganfyddiadau'r asesiad poblogaeth fel rhan o'u busnes craidd neu drwy bartneriaethau sydd eisoes yn bodoli rhwng asiantaethau ar draws amryw o ffiniau daearyddol. Mae'r cynllun yn disgrifio'n fras lle mae hyn yn digwydd ac yn rhoi dolenni er mwyn cael rhagor o wybodaeth. Gellir defnyddio'r asesiad poblogaeth a'r cynllun i gefnogi gwaith cynllunio lleol a rhanbarthol arall. Wrth gynllunio gwasanaethau rydym yn argymhell bwrw golwg ar bennod berthnasol yr asesiad poblogaeth ac adroddiadau ymgynghori i gael manylion llawn am y math o ofal a chymorth sydd ei angen.

I gael gwybodaeth am wasanaethau yn eich ardal chi ewch i [Rhan D: I gael rhagor o wybodaeth](#)

Beth y mae'r cynllun rhanbarthol yn ei wneud?

- Mae'r cynllun yn nodi egwyddorion, canlyniadau a blaenoriaethau ar gyfer gwaith rhanbarthol ar draws iechyd a gofal cymdeithasol yng Ngogledd Cymru

- Mae'n fan cychwyn ar gyfer gwaith rhanbarthol ffurfiol dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ac mae'n nodi fframwaith i bartneriaid iechyd a gofal cymdeithasol weithio gyda'i gilydd dan raglen gyffredin.
- Mae'n canolbwyntio ar y blaenoriaethau sydd wedi eu hamlygu gan ddinasyddion

Beth nad yw'r cynllun rhanbarthol yn ei wneud?

- Nid yw'n cynnwys yr holl flaenoriaethau iechyd a gofal cymdeithasol oherwydd y byddai hynny'n gwneud y cynllun yn rhy fawr, yn hytrach mae'n canolbwyntio ar feysydd gwaith sy'n gofyn am weithio mewn partneriaeth
- Nid yw'n gasgliad mawr o gamau gweithredu manwl a gymerwyd o gynlluniau gwaith partneriaid oherwydd y byddai hynny'n dyblygu, yn hytrach mae'n 'cyfeirio' at gynlluniau eraill

Adolygu'r asesiad poblogaeth

Roedd paratoi un asesiad poblogaeth hygyrch ar draws chwe sir ac un bwrdd iechyd am y tro cyntaf yn broses heriol. Rydym wedi dysgu llawer iawn o'r broses, ac mae llawer iawn o waith i'w wneud o hyd. Rydym wedi llunio adroddiad adborth cynhwysfawr sydd yn rhestru'r ardaloedd lle mae angen rhagor o wybodaeth ([ar gael os gwneir cais amdano](#)). Cafodd yr ardaloedd hyn eu hystyried wrth ddatblygu'r cynllun a byddwn hefyd yn edrych arnynt pan fyddwn yn cynnal yr adolygiad dros dro o'r asesiad poblogaeth yn ystod 2018-19.

Yn ogystal rydym wedi cynhyrchu newyddlenni misol am yr asesiad poblogaeth. Mae pob newyddlen yn cynnwys crynodeb o un o'r penodau ynghyd â'r newyddion diweddaraf am y prosiect ac unrhyw ddatblygiadau neu fentrau sy'n gysylltiedig â'r bennod. Mae'r newyddlenni ar gael yma:

<http://www.cydweithredfagogleddcymru.cymru/?s=population+assessment+update>

Sut gwnaethom ni ddatblygu'r cynllun

Datblygwyd y cynllun gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol a oedd yn cynnwys yr aelodau canlynol:

Enw	Teitl
Llinos Medi Huws	Aelod Arweiniol, Cyngor Sir Ynys Môn
Morwena Edwards	Cyfarwyddwr, Cyngor Gwynedd
Y Cynghorydd Bobby Feeley	Aelod Arweiniol, Cyngor Sir Ddinbych
Caroline Turner	Cyfarwyddwr, Cyngor Sir Ynys Môn
Y Cynghorydd Christine Jones	Aelod Arweiniol, Cyngor Sir y Fflint
Clare Field	Cyfarwyddwr, Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Y Cynghorydd Liz Roberts	Aelod Arweiniol, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
David Worrall	Cynrychiolydd y Trydydd Sector

Enw	Teitl
Debbie Shaffer	Cynrychiolydd Defnyddiwr Gwasanaeth
Jenny Williams	Cyfarwyddwr, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Y Cynghorydd Joan Lowe	Aelod Arweiniol, Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Lynda Colwell	Cynrychiolydd y Trydydd Sector
Margaret Hanson	BIPBC
Mary Wimbury	Cynrychiolydd Darparwyr
Morag Olsen	Prif Swyddog Gweithredol, BIPBC
Neil Ayling	Cyfarwyddwr, Cyngor Sir y Fflint
Nicola Stubbins	Cyfarwyddwr, Cyngor Sir Ddinbych
Richard Weigh	Prif Swyddog Cyllid (Adran 151) (Cyf-etholwyd)
Vin West	Cynrychiolydd Gofalwyr
Wendy Jones	Cynrychiolydd y Trydydd Sector
Y Cynghorydd William Gareth Roberts (Cadeirydd)	Aelod Arweiniol, Cyngor Gwynedd
Prif Gwnstabl Cynorthwyol Richard Debicki	Heddlu Gogledd Cymru (Cyf-etholwyd)
Richard Fairhead	Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (Cyf-etholwyd)
Andy Long	Gwasanaeth Ambiwlan Gogledd Cymru (Cyf-etholwyd)
Teresa Owen	Cyfarwyddwr Gweithredol Iechyd Cyhoeddus, BIPBC (Cyf-etholwyd)
Bethan Jones Edwards	Pennaeth Cydweithio Rhanbarthol – Cymorth Rheoli Busnes

Mae'r cynllun yn seiliedig ar y gwaith ymgysylltu ac ymgynghori a wnaed fel rhan o'r asesiad poblogaeth. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn [atodiad 1](#) yr asesiad poblogaeth. Bydd ymgynghori ac ymgysylltu hefyd yn rhan o'r cynlluniau sgopio a chyflenwi a gaiff eu paratoi ar gyfer pob un o'r blaenoriaethau rhanbarthol.

Fe wnaethom gyhoeddi fersiwn ddrafft a fersiwn gryno o'r cynllun rhanbarthol ar ein gwefan ar gyfer ymgynghoriad rhwng 11 Awst a 17 Tachwedd 2017. Fe wnaethom hyrwyddo'r ddolen trwy rwydweithiau rhanbarthol, cynghorau'r sector gwirfoddol, awdurdodau lleol ac iechyd yn ogystal â'n newyddlenni misol. Bu'r grŵp ymgysylltu yn monitro ymatebion ac yn cwrdd â grwpiau sydd wedi'u tangynrychioli. Fe wnaethom drefnu gweithdai gyda grwpiau sydd wedi'u tangynrychioli lle bo'n bosibl. Fe wnaethom gynhyrchu copiâu papur o'r adroddiad ac roedd holiadur ar gael ar gais.

Pwrpas ymgynghori ar fersiwn gynnar o'r cynllun drafft oedd cynnwys cymaint o bobl â phosibl wrth ysgrifennu a ffurfio'r cynllun yn fuan yn y prosiect. Fe wnaethom dderbyn 135 o ymatebion i'r ymgynghoriad a chafodd gwefan y cynllun rhanbarthol

ei ddarllen 1,800 gwaith. Fe wnaethom hefyd dderbyn adborth gan grwpiau rhanbarthol megis Partneriaeth Anabledau Dysgu a Fforwm Lluoedd Arfog Gogledd Cymru.

Cynhaliwyd ymgynghoriad pellach yn ystod y broses gymeradwyo hefyd. Mae'r adroddiad wedi cael ei adolygu gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol, cyfarfodydd gweithgor uwch priodol, cyfarfodydd archwilio a/neu cabinet ym mhob awdurdod lleol a'r bwrdd iechyd. I gael rhagor o wybodaeth, darllenwch yr adroddiad ymgynghori [\[add link\]](#).

Cydraddoldeb a Hawliau Dynol

Cyflwynodd Deddf Cydraddoldeb 2010 ddyletswydd sector cyhoeddus newydd sy'n gofyn i bob corff cyhoeddus, gan gynnwys y cynghorau, drechu rhagfarn, symud cyfleoedd cydraddoldeb yn ei flaen a hyrwyddo perthnasau da. Ymgwymerwyd ag asesiad o effaith ar gydraddoldeb i nodi potensial anghydraddoldebau sy'n codi o ddatblygiad a chyflwyniad y cynllun hwn. Fe wnaethom ymgynghori gyda phobl sydd â nodweddion a ddiogelir am y cynllun a'r asesiad poblogaeth sy'n ei lywio. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn [atodiad 1](#) o'r asesiad poblogaeth ac yn yr adroddiad ymgynghori [\[add link\]](#) a luniwyd a gyfer y cynllun hwn.

Wrth ddatblygu gwasanaethau i ymateb i'r cynllun rhanbarthol mae'n **rhaid** cynnal asesiadau ychwanegol o effaith ar gydraddoldeb. Mae pob pennod yn yr asesiad poblogaeth yn cynnwys gwybodaeth am y materion a allai effeithio ar bobl sydd â nodweddion a ddiogelir ac mae crynodeb wedi'i gynnwys yn y cynllun hwn. Mae'r crynodeb o faterion hyd yn hyn ymhell o fod yn gynhwysfawr ac mae yno i weithredu fel anogaeth i ystyried yr ystod lawn o faterion. Mae gwybodaeth ychwanegol i lywio'r asesiadau hyn ar gael yn yr adroddiadau ymgynghori a llyfrgell dogfen asesiad poblogaeth.

Mae'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol wedi ymrwmo i gynhyrchu gwasanaethau ar y cyd gyda phobl sy'n eu defnyddio a'u gofalwyr. Mae'r bwrdd yn cydnabod bod gofalwyr yn bartneriaid allweddol wrth ddarparu gofal trwy gydol y cynllun hwn.

Mae'n rhaid i bob partner sector cyhoeddus ar y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol gyhoeddi [cynlluniau cydraddoldeb strategol](#) sydd yn nodi eu hamcanion cydraddoldeb a chynlluniau gweithredu. Mae'r cynllun rhanbarthol yn cefnogi'r amcanion a nodwyd yn y cynlluniau hyn a bydd llawer o'r gweithredoedd yn cyfrannu i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau mewn iechyd a lles.

Fe wnaed pob ymdrech i ddefnyddio iaith briodol i ddisgrifio pobl gydag anghenion gwahanol a nodweddion a ddiogelir o fewn y cynllun. Rydym yn cydnabod bod termau a ffafir yn newid dros amser a bod gan bobl farn wahanol am yr iaith y maent yn ei ffafrio i ddisgrifio'u hunain. Fe groesawir y drafodaeth a gobeithio y bydd yn ein helpu i gyrraedd dealltwriaeth gyffredin am ddefnydd iaith.

Mae Deddf Hawliau Dynol 1998 yn nodi'r hawliau sylfaenol sydd gennym am ein bod yn fodau dynol. Maent yn helpu i amddiffyn pobl trwy roi dyletswydd gyfreithiol ar wasanaethau cyhoeddus, gan gynnwys gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol, i drin pobl gyda thegwch, cydraddoldeb, urddas, parch ac ymreolaeth. Mae'n rhaid i wasanaethau sy'n cael eu datblygu i ymateb i'r cynllun hwn fod yn seiliedig ar Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP) ac Egwyddorion y Cenhedloedd Unedig ar gyfer Pobl Hŷn (ECUPH).

Yr hyn sy'n gweithio: defnyddio tystiolaeth ymchwil

Rydym eisiau i wasanaethau fod yn seiliedig yr hyn sy'n gweithio lle bo hynny'n bosibl. Fel rhan o'r asesiad, cynhaliodd Iechyd Cyhoeddus Cymru adolygiad o'r dystiolaeth sydd ar gael ar gyfer gwasanaethau ataliol ac ymyrraeth gynnar, sydd ar gael yma: www.publichealthwalesobservatory.wales.nhs.uk

Mae mwy o wybodaeth am y sail dystiolaeth ar gyfer gwasanaethau ar gael o ganolfannau What Works y DU ar bolisi cymdeithasol. Mae dolenni i'r canolfannau ac arweiniad ar sut i ddefnyddio tystiolaeth ymchwil yn ymarferol ar gael yma: www.alliance4usefulevidence.org

Sut byddwn ni'n gwybod ein bod wedi gwneud gwahaniaeth?

Byddwn yn monitro ac yn gwerthuso cynnydd yn erbyn y cynllun hwn gan ddefnyddio adroddiad blynyddol y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol. Mae rhagor o wybodaeth am sut y byddwn yn monitro cynnydd pob blaenoriaeth integredig ar gael yn y [cynlluniau sgopio a chyflenwi](#).

Mae pob un o'r blaenoriaethau rhanbarthol a nodwyd yn y cynllun hwn yn cyfrannu at y canlyniadau a nodwyd yn y [Fframwaith Canlyniadau Cenedlaethol](#) ar gyfer pobl sydd arnynt angen gofal a chymorth, y byddwn yn ei ddefnyddio fel fframwaith ar gyfer mesur canlyniadau.

Llywodraethu

Mae'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol wedi cytuno ar y Strwythur Cyflenwi Trawsnewid Rhanbarthol a ddangosir yn [ffigur 1](#) isod.

Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol

Sefydlwyd Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol y Gogledd i fodloni Rhan 9 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Gweler rhestr yr aelodau [uchod](#).

Egwyddorion arweiniol¹ y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol yw ein bod yn ymroddedig i gyflawni gwasanaethau iechyd a llesiant cynaliadwy gwell i bawb yng ngogledd Cymru. Golyga hyn:

- 1 Newid y system gyfan ac ail-fuddsoddi adnoddau i fodel ataliol sy'n hyrwyddo iechyd a lles da, ac sy'n defnyddio tystiolaeth o'r hyn sy'n gweithio orau yn effeithiol
- 2 Mae gofal yn cael ei gyflawni mewn dulliau cydlynol o amgylch anghenion, dewisiadau, ac asedau cymdeithasol pobl (defnyddwyr gwasanaeth, gofalwyr a chymunedau)
- 3 Mae pobl yn cael eu galluogi i ddefnyddio eu hyder a'u sgiliau i fyw'n annibynnol, gan dderbyn cefnogaeth gan ystod o ddewisiadau o ansawdd uchel yn y gymuned
- 4 Ymgorffori cyd-gynhyrchu yn y broses o wneud penderfyniadau er mwyn i ddinasyddion a'u cymunedau lunio'r gwasanaethau
- 5 Rydym yn cydnabod yr ystod eang o ffactorau sy'n dylanwadu ar iechyd a lles a phwysigrwydd cysylltiadau â'r meysydd hyn (gan gynnwys addysg, tai, lles, lleihau digartrefedd, twf economaidd, adfywio, hamdden a'r amgylchedd)

Mae blaenoriaethau'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol yn seiliedig ar egwyddorion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014:

- Mae'r ddeddf yn cefnogi pobl sydd ag anghenion gofal a chymorth i gyflawni lles.
- Mae pobl wrth wraidd y system newydd trwy roi cyfle iddynt leisio barn ynglŷn â'r gefnogaeth maent yn ei dderbyn
- Mae partneriaeth a chydweithio'n gyrru darparu gwasanaethau
- Bydd Gwasanaethau yn hyrwyddo'r gwaith i atal anghenion rhag gwaethygu a bod y cymorth cywir ar gael ar yr adeg briodol

Mae'r Bwrdd wedi ymrwymo i gryfhau'r gwasanaethau a ddarperir yn Gymraeg a darparu cynnig gweithredol drwy'r fframwaith Mwy Na Geiriau.

Mae rhagor o wybodaeth am y ddeddf ar gael ar [Hyb Gwybodaeth a Dysgu](#) Gofal Cymdeithasol Cymru ac mae rhagor o wybodaeth am y bwrdd ar gael ar ein [gwefan](#).

Bwrdd Arweinyddiaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru

Mae'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol yn adrodd i'r Bwrdd Arweinyddiaeth Rhanbarthol sy'n cynnwys:

- Arweinwyr Cyngorau a Phrif Weithredwyr y chwe awdurdod lleol

---

¹ Datblygwyd egwyddorion yng ngweithdy'r bwrdd ar 10 Tachwedd 2016

- Cadeirydd a Phrif Weithredwr Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BIPBC)
- Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru
- Cadeirydd a Phrif Swyddog Tân Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru.

Nod y Bwrdd Arweinyddiaeth Rhanbarthol yw darparu arweinyddiaeth strategol drwy gryfhau'r berthynas rhwng gwasanaethau cyhoeddus yng ngogledd Cymru.

Rhoi sylw i ganfyddiadau eraill yr adroddiad

Caiff y cynllun ei lywodraethu gan strwythurau pob sefydliad a Partneriaeth Dydd Gwener, cyfres o gyfarfodydd rhanbarthol sy'n cael eu cynnal unwaith y mis, gan gynnwys:

- Cydweithredfa Gwella Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol a Llesiant Gogledd Cymru (Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol)
- Grŵp Arweinyddiaeth Rhanbarthol (Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol a Chyfarwyddwyr Ardal BIPBC)
- Penaethiaid Gwasanaethau Plant Gogledd Cymru (PGPGC)
- Penaethiaid Gwasanaethau Oedolion Gogledd Cymru (PGOGC)

Yn ychwanegol, mae Bwrdd Diogelu Gogledd Cymru (BDGC) gan gynnwys Bwrdd Diogelu Plant Gogledd Cymru (BDPGC) a Byrddau Diogelu Oedolion Gogledd Cymru (BDOGC) yn llywodraethu rhai elfennau o'r cynllun.

Cysylltiadau â strwythurau llywodraethu rhanbarthol eraill

Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus a Chynlluniau Llesiant

Sefydlwyd pedwar Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC) yng ngogledd Cymru gan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Nod y BGC yw gwella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol eu hardaloedd drwy gryfhau dulliau o weithio ar y cyd ar draws pob gwasanaeth cyhoeddus yng ngogledd Cymru. Paratôdd pob BGC asesiad llesiant ochr yn ochr â'r asesiad poblogaeth ac maent yn paratoi cynllun llesiant ochr yn ochr â'r cynllun ardal rhanbarthol hwn. Mae rhagor o wybodaeth ar gael ar wefannau BGC.

[Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn](#)

[Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Conwy a Sir Ddinbych](#)

[Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir y Fflint](#)

[Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Wrecsam](#)

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Crymu) 2015 yn ei gwneud yn ofynnol i ni ystyried effaith hirdymor ein penderfyniadau, gweithio'n well gyda phobl, cymunedau a'n gilydd ac atal problemau parhaus megis tlodi, anghydraddoldebau iechyd a'r newid yn yr hinsawdd. Rydym wedi cynnal asesiad o'r effaith ar lesiant [\[add link\]](#) ar gyfer y cynllun hwn fel rhan o'r ddyletswydd hon.

Mae'n rhaid i'r strwythur llywodraethu ystyried gorgyffyrddiadau gyda blaenoriaethau'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a sut y bydd y rhain yn cael eu rheoli. Pan fo modd datrys pethau'n lleol gan bartneriaid, bydd hynny'n cael ei wneud gan y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus a bydd materion iechyd a gofal cymdeithasol sy'n gofyn am ddatrysiad rhanbarthol yn cael eu dwyn i sylw'r Bwrdd Partneriaethau Rhanbarthol.

Adnoddau

Bydd y cynllun yn cael ei gyflawni gan ddefnyddio adnoddau gan bob partner gan gynnwys cyllidebau craidd o BIPBC ac adrannau gwasanaethau cymdeithasol awdurdod lleol a chyllid grant ychwanegol ar gyfer prosiectau penodol. Mae rhagor o wybodaeth am yr adnoddau sydd eu hangen wedi'u cynnwys yng nghynlluniau sgopio a chyflenwi ar gyfer pob un o'r blaenoriaethau rhanbarthol.

Er mwyn cyflawni nodau eang y cynllun bydd angen i ni wneud y gorau o'r adnoddau sydd gennym – nid yn unig cyllidebau iechyd a gofal cymdeithasol ond busnesau lleol, elusennau, sefydliadau cymunedol, teuluoedd a ffrindiau.

Cronfa Gofal Integredig (CGI)

Mae'n rhaid i'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol ddefnyddio'r Gronfa Gofal Integredig i gefnogi cynlluniau a gweithgareddau sydd yn darparu dull effeithiol, integredig a chydweithrediadol mewn perthynas â blaenoriaethau canlynol y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol ar gyfer integreiddio:

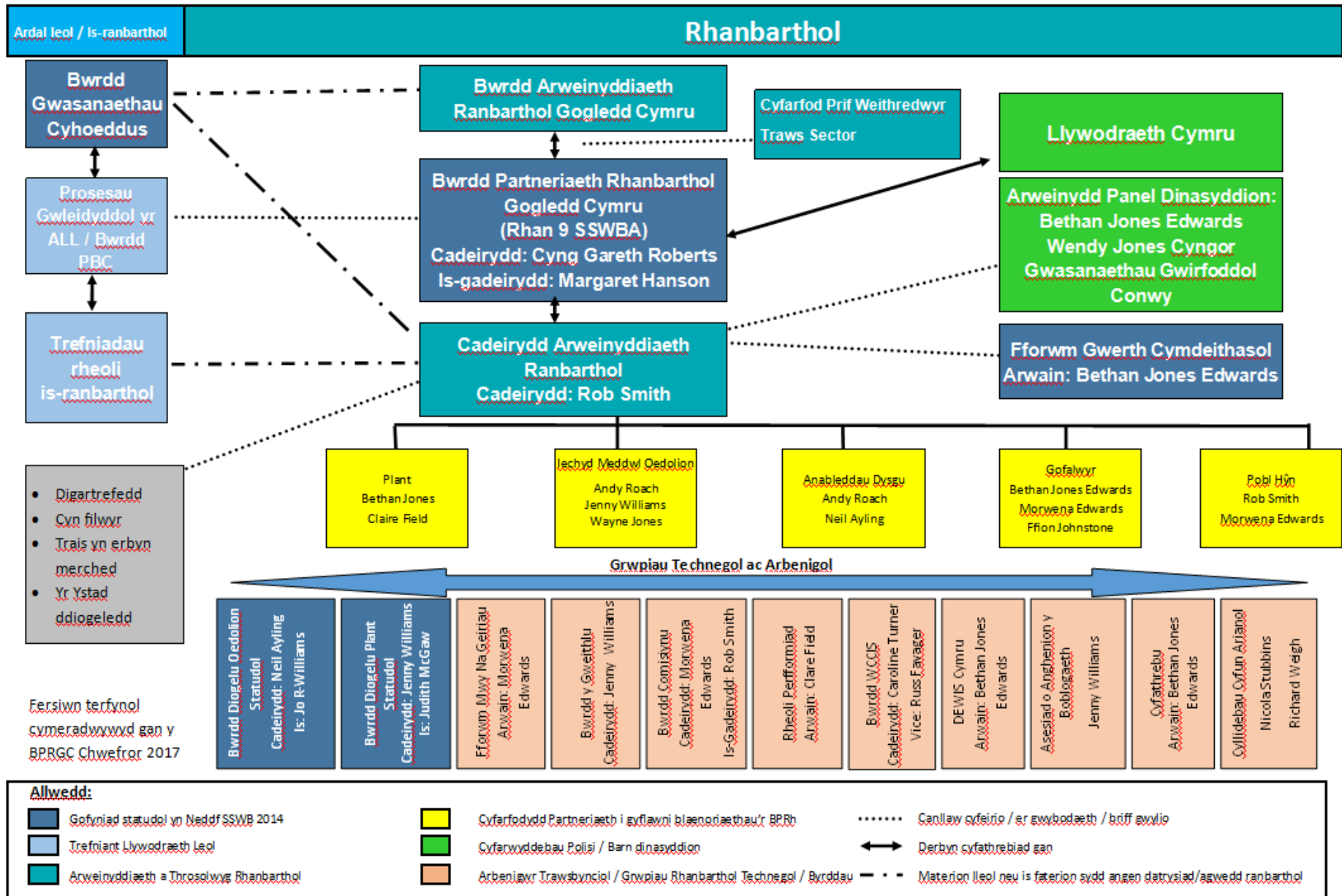
- Pobl hŷn ag anghenion cymhleth a chyflyrau tymor hir, yn cynnwys dementia a'u gofalwyr.
- Pobl gydag anableddau dysgu
- Plant gydag anghenion cymhleth oherwydd anabledd neu afiechyd
- Gofalwyr, gan gynnwys gofalwyr ifanc

Cyllideb y Gronfa Gofal Integredig ar gyfer gogledd Cymru yw £11,500,000 ar gyfer 2017-18 ar gyfer refeniw a chyfalaf £2,200,000. Mae rhan o gyllid CGI wedi'i glustnodi ar gyfer y Gwasanaeth Awtistiaeth Integredig a System Wybodaeth Gofal Cymunedol.

I gael rhagor o wybodaeth am y prosiectau penodol sydd wedi'i ariannu gan y grant, ewch i'r wefan [\[add link\]](#).

Ffigur 1: Cyflawni Strwythur Rhanbarthol Trawsnewid

Rhan A: Blaenoriaethau Rhanbarthol

Y blaenoriaethau y mae'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol wedi'u dewis i gyflenwi mewn partneriaeth ydi integreiddio gwasanaethau mewn perthynas â:

- Pobl hŷn ag anghenion cymhleth a chyflyrau tymor hir, yn cynnwys dementia
- Pobl gydag anableddau dysgu
- Gofalwyr, gan gynnwys gofalwyr ifanc
- Plant a phobl ifanc
- Gwasanaethau Cefnogaeth Integredig i Deuluoedd
- Iechyd meddwl

Dewiswyd y pum blaenoriaeth gyntaf fel blaenoriaethau ar gyfer integreiddio i ddiwallu'r dyletswyddau statudol ar gyfer integreiddio gwasanaethau yn Rhan 9 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Yn ogystal, mae'r bwrdd wedi dewis iechyd meddwl fel blaenoriaeth. Y ddyletswydd statudol ar gyfer plant a phobl ifanc yw integreiddio gwasanaethau i blant sydd ag anghenion cymhleth oherwydd anabledd neu afiechyd. Mae'r bwrdd wedi cytuno i ymestyn hyn i gynnwys blaenoriaethu ychwanegol ar gyfer plant a phobl ifanc. Cytunodd y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol i fabwysiadau'r blaenoriaethau hyn ym mis Tachwedd 2016 yn seiliedig ar anghenion lleol a chapasiti presennol. Wrth i bob prosiect gael ei gwblhau bydd y bwrdd yn adolygu'r gwersi a ddysgwyd a'r asesiad poblogaeth er mwyn dewis y maes blaenoriaeth nesaf.

Ar y cyfan roedd 88% o'r rhai a ymatebodd i'r ymgynghoriad yn cytuno â'r blaenoriaethau hyn. Dywedodd nifer o bobl y dylai'r blaenoriaeth 'pobl hŷn ag anghenion cymhleth a chyflyrau tymor hir, yn cynnwys dementia' gael ei ymestyn i gynnwys pob oedolyn. Blaenoriaethu gwasanaethau integredig i bobl hŷn ydi'r hyn y mae'n rhaid i'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol ei wneud yn gyfreithiol, fodd bynnag mae rhagor o wybodaeth yn [rhan B](#) y cynllun ynghylch y gefnogaeth sydd ar gael i oedolion ag anghenion gofal a chymorth, gan gynnwys pobl iau sydd â dementia. Mae rhagor o wybodaeth am ganfyddiadau'r ymgynghoriad a'n ymateb ar gael yn yr adroddiad ymgynghori [\[add link\]](#).

Mae'r tabl isod yn rhoi gwybodaeth ynghylch cynlluniau'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol ar gyfer gwaith integredig yn eu meysydd blaenoriaeth. Bydd cynnydd yn erbyn y cynlluniau hyn wedi'u cynnwys yn adroddiad blynyddol y bwrdd sydd ar gael yn: <https://www.cydweithredfagogleddcymru.cymru/bwrdd-partneriaeth-rhanbarthol-gogledd-cymru/>

Mae rhagor o wybodaeth am weithgareddau eraill sy'n cael eu cynnal yn rhanbarthol ac yn lleol ar gael yn [rhan B](#) sydd yn crynhoi'r ymateb ehangach i'r materion a nodwyd ym mhob pennod asesiad poblogaeth.

Drafft

Cynllun gweithredu y bwrdd partneriaeth rhanbarthol: Integreiddio gwasanaethau

Blaenoriaeth Ranbarthol	Gweithredu/sut byddwn yn cyflawni hyn	Asiantaethau partner a phartner arweiniol	Amserlenni / cerrig milltir	Adnoddau (gan gynnwys prosiectau ICF)	Gwybodaeth	Ataliol	Modelau eraill
Plant a phobl ifanc Gweler hefyd y bennod ar blant a phobl ifanc .							
<p>Plant a phobl ifanc</p> <ul style="list-style-type: none"> Plant ag anghenion cymhleth Atal a lliniaru Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod – cyflenwi gwasanaethau trawma gwybodus Gwella canlyniadau yn 1,000 diwrnod cyntaf bywyd Gwella iechyd emosiynol, lles meddyliol a gwydnwch plant a theuluoedd Hyrwyddo pwysau iach ac atal gordewdra ymhlith plant Adolygu ymyrraeth argyfwng ar gyfer plant a phobl ifanc sydd ag argyfwng iechyd meddwl 	<p>Cytunwyd ar feysydd blaenoriaeth gan y Grŵp Trawsnewid Plant yn ystod gweithdy ar 7 Mehefin 2017. Fe ddewiswyd timau ac arweinwyr prosiectau ar gyfer pob blaenoriaeth ynghyd â chylch gorchwyl yn cynnwys sgôp, canlyniadau, partneriaid allweddol a'r berthynas rhwng y blaenoriaethau.</p>	<p><i>Arweinydd/Noddwr BPRh:</i> Bethan Jones a Clare Field</p> <p>Mae'r Grŵp Trawsnewid Plant yn arwain ar y flaenoriaeth hon. Mae'n gyfarfod amlasiantaeth gydag aelodaeth yn cynnwys Gwasanaethau Cymdeithasol, Addysg, CAMHS, Cyfiawnder Ieuencid, Gwasanaethau Paediatreg/Plant Cymunedol, Paediatreg Aciwt, Sector Gwirfoddol, Iechyd Meddwl Oedolion a'r Heddlu. Y Cyfarwyddwr Rhanbarth (Canolog) BCU ydi'r Cadeirydd presennol.</p>	<p>Cynhyrchu cynllun cyfathrebu ac ymgysylltu erbyn 2018.</p> <p>Cynhyrchu Cynllun Plant a Phobl Ifanc 3 blynedd ar gyfer Gogledd Cymru 2018-2021 yn cynnwys gweithgareddau prosiectau, amserlenni a cherrig milltir bob chwarter.</p>				
<p>Gwasanaethau Cefnogaeth Integredig i Deuluoedd</p>	<p>Mae gwasanaethau eisoes wedi'u trefnu'n isranbarthol ar draws gogledd Cymru.</p> <p>Rhaglen integreiddio i'w diffinio a'i chytuno gan</p>	<p><i>Arweinydd/Noddwr BPRh:</i> Clare Field CBSW</p> <p><i>Partneriaid:</i> Y chwe awdurdod lleol.</p>	<p>Adroddiad blynyddol i'r BPRh.</p>	<p>Gwasanaeth wedi'i brif-frydio. Ystyriaeth i'w rhoi i gyfuno cyllidebau lle nad yw hyn yn digwydd ar hyn o</p>		✓	

Blaenoriaeth Ranbarthol	Gweithredu/sut byddwn yn cyflawni hyn	Asiantaethau partner a phartner arweiniol	Amserlenni / cerrig milltir	Adnoddau (gan gynnwys prosiectau ICF)	Gwybodaeth	Ataliol	Modelau eraill
	arweinwyr erbyn Ebrill 2017 (cwmpas a chynllun cyflenwi)			bryd gan fod cyllideb gyfunol wedi ei nodi yn y ddeddf.			
Gofalwyr ifanc (gweler yr adran gofalwyr)							
Pobl hŷn <i>Gweler hefyd y bennod ar bobl hŷn</i>							
Integreiddio gwasanaethau i bobl hŷn ag anghenion cymhleth a chyflyrau tymor hir, yn cynnwys dementia.	Rhaglen integreiddio i'w diffinio yn y cynllun sgopio a chyflenwi	Rob Smith a Morwena Edwards	Gweithdy 28 Tachwedd 2017				
Cynnal marchnad ddarparwyr gynaliadwy ar draws gogledd Cymru	Deall y materion y mae'r sector darparwyr yn eu hwynebu yng Ngogledd Cymru a'r effaith ar gynaliadwyedd eu busnes gan gynnwys cyllid, prosesau a llif, gweithlu, ansawdd gofal ac ati Mae hyn hefyd yn cysylltu â rhaglenni gwaith y Bwrdd Comisiynu Rhanbarthol a'r Byrddau Gweithlu Rhanbarthol. Gweithdy partneriaeth 5 diwrnod i gytuno ar feysydd gwaith i'w datblygu'n rhanbarthol. Rhannu canfyddiadau	<i>Arweinydd/Noddwr BPRh:</i> Cadeirydd y grŵp arweinyddiaeth <i>Partneriaid:</i> Y chwe awdurdod lleol ac iechyd	Dadansoddiad o farchnad cartref gofal wedi'i gwblhau. Datganiad Safle'r Farchnad/ Datganiad Llunio Marchnad Cartrefi Gofal Cwblhau yn ystod 2017. Ymarfer tendro gofal cartref rhanbarthol yn ystod 2017-2018. Prosiectau peilot (cyllidebau cyfun). Adrodd i'r BPRh Ebrill 2018 <ul style="list-style-type: none"> Gwasanaethau Cymunedol – Ffordd Gwynedd (Tywyn, Gwynedd). Adrodd i'r BPRh Ebrill 2018. 				

Blaenoriaeth Ranbarthol	Gweithredu/sut byddwn yn cyflawni hyn	Asiantaethau partner a phartner arweiniol	Amserlenni / cerrig milltir	Adnoddau (gan gynnwys prosiectau ICF)	Gwybodaeth	Ataliol	Modelau eraill
	mewn datganiad sefyllfa rhanbarthol.			<ul style="list-style-type: none"> Capasiti cartrefi gofal Sir y Fflint (de Sir y Fflint). Adrodd i'r BPRh Ebrill 2018 Adran 117 Conwy, lleoliadau cartrefi gofal. 			
Anableddau dysgu <i>Gweler hefyd y bennod ar anableddau dysgu</i>							
Integreiddio gwasanaethau ar gyfer pobl ag anableddau dysgu. <i>Gweler y cwmpas a'r cynllun cyflenwi am fanylion</i>	Deall y dull gweithio mewn partneriaeth sydd ei angen i ddatblygu gwasanaeth integredig; ymchwilio i wahanol fodelau ac arfer da.	<i>Arweinydd/Noddwr BPRh:</i> Andy Roach BIPBC / Neil Ayling Cyngor Sir y Fflint <i>Partneriaid:</i> Y chwe awdurdod lleol a BIPBC drwy'r Grŵp Partneriaeth Anabledd Dysgu	Adrodd i'r BPRh Chwefror 2018	Bydd yn edrych ar adnoddau fel o'r gofynion sgopio cychwynnol.			
	Cynllunio a gweithio tuag at ddatblygu gwasanaethau integredig fesul cam. Ystyried cyllidebau cyfuno a'u datblygu lle bo'n briodol.	<i>Arweinydd/Noddwr BPRh:</i> Andy Roach BIPBC / Neil Ayling Cyngor Sir y Fflint <i>Partneriaid:</i> Y chwe awdurdod lleol a Grŵp Partneriaeth Anabledd Dysgu BIPBC	I'w gytuno				
Iechyd meddwl <i>Gweler hefyd y bennod ar iechyd meddwl</i>							
Datblygu strategaeth integredig iechyd meddwl	Gweithio ar y cyd i ddatblygu Strategaeth integredig iechyd meddwl ar gyfer Gogledd Cymru.	<i>Partner Arweiniol:</i> BIPBC <i>Arweinydd/Noddwr BPRh:</i> Andy Roach BIPBC / Jenny Williams Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	Strategaeth wedi'i gwblhau a'i gymeradwyo. Cyflenwi – adroddiad blynyddol i'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol				

Blaenoriaeth Ranbarthol	Gweithredu/sut byddwn yn cyflawni hyn	Asiantaethau partner a phartner arweiniol	Amserlenni / cerrig milltir	Adnoddau (gan gynnwys prosiectau ICF)	Gwybodaeth	Ataliol	Modelau eraill
	Mae bwrdd partneriaeth Law yn Llaw wedi ailymgynnull ac yn bwrw ymlaen â chyflawni'r flaenoriaeth hon.	<i>Partneriaid:</i> Y chwe Awdurdod Lleol, BIPBC, a'r trydydd sector.					
Gofalwyr <i>Gweler hefyd y bennod ar ofalwyr</i>							
Integreiddio gwasanaethau ar gyfer Gofalwyr, gan gynnwys gofalwyr ifanc <i>Gweler y cwmpas a'r cynllun cyflenwi am fanylion</i>	Mapio'r ddarpariaeth bresennol a'i hasesu yn erbyn gofynion y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Archwilio a datblygu dulliau o gyflenwi gwasanaethau integredig i Ofalwyr ac ystyried a ellir creu cyllideb gyfunol i gefnogi'r gwasanaethau hyn.	<i>Arweinydd/Noddwr BPRh:</i> Bethan Jones Edwards / Morwena Edwards GC / Ffion Johnstone BIPBC <i>Partneriaid:</i> Y chwe awdurdod lleol, BIPBC, darparwyr.	Gwaith straeon gofalwyr wedi'i gwblhau. Mapio adnoddau Rhagfyr/Ionawr 2018 Gweithdai Tachwedd/Rhagfyr 2017 Adroddiad Mawrth 2018	Rheolwr Busnes Gofalwyr Rhanbarthol tan ddiwedd Mawrth 2018. Cyllid grant trawsnewidiol gofalwyr			

Rhan B: Ymateb i benodau a themâu craidd yr asesiad poblogaeth

Cafodd yr asesiad poblogaeth ei drefnu yn benodau yn seiliedig ar y themâu craidd a restrir yng [Nghod Ymarfer Rhan 2](#). Mae'r rhain wedi'u rhestru isod. Er bod y cynllun wedi'i rannu mewn i benodau mae yna lawer o orgyffwrdd rhyngddynt ac unigolion sydd â nifer o anghenion gofal a chymorth.

Cliciwch ar y dolenni i fynd i'r bennod berthnasol yn y cynllun.

- [plant a phobl ifanc](#)
- [pobl hŷn](#)
- [anableddau iechyd/corfforol](#)
- [anabledd dysgu / awtistiaeth](#)
- [iechyd meddwl](#)
- [nam ar y synhwyrau](#)
- [gofalwyr sydd arnynt angen cymorth](#); a
- [thrais yn erbyn merched, cam-drin domestig a thrais rhywiol](#).

Hefyd fe wnaethom gynnwys penodau ychwanegol ar:

- [Sefydliadau diogel](#)
- [Cyn-filwyr](#)
- [Tai a digartrefedd](#)

Roedd Rhan A y cynllun hwn yn rhestru'r gwaith integredig mae'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol wedi ei gynllunio mewn ymateb i'r asesiad poblogaeth. Mae Rhan B ac C yn rhestru'r gweithgareddau eraill a gynlluniwyd mewn ymateb i ganfyddiadau'r asesiad poblogaeth ym mhob pennod.

Er mwyn arbed lle ac osgoi dyblygu rydym wedi cynnwys dolenni i gael rhagor o wybodaeth lle bo'n bosibl. Wrth gynllunio gwasanaethau rydym yn argymhell bwrw golwg ar [bennod perthnasol yr asesiad poblogaeth](#) ac adroddiadau ymgynghori i gael manylion llawn am y math o ofal a chymorth sydd ei angen. [Cysylltwch â ni](#) os hoffech chi gael manylion am yr adborth a dderbyniwyd ar ôl cyhoeddi'r asesiad poblogaeth.

Plant a phobl ifanc

Asesiad poblogaeth: yr hyn wnaethom ni ei ddarganfod

- Mae 140,000 o blant a phobl ifanc 0-17 oed yng Ngogledd Cymru. Ychydig iawn o newid sydd wedi bod yn nifer y plant yng ngogledd Cymru dros y pum mlynedd diwethaf ac fe allai'r tueddiad tuag at gyfraddau genedigaeth is olygu bod y rhif yn parhau'n debyg neu'n lleihau rhywfaint dros y 25 mlynedd nesaf.
- Mae gostyngiad wedi bod mewn atgyfeiriadau at y gwasanaethau plant, ond fe all hyn newid wrth i gymhwysedd newid. Mae'r mwyafrif o'r atgyfeiriadau gan yr heddlu neu'r cyngor, ac mae hanner ohonynt oherwydd camdriniaeth neu esgeulustod.
- Yn y pum mlynedd diwethaf, bu cynnydd o 9% yn nifer y plant ar y gofrestr amddiffyn plant.
- Mae 1,000 o blant yn derbyn gofal gan gynghorau yng Ngogledd Cymru ac mae'r nifer yn cynyddu. Mae'n rhaid i Gyngorau geisio gosod plant gyda theluoedd neu ffrindiau cyn chwilio am leoliadau eraill ac mae hyn yn newid y galw am wasanaethau maethu.
- Mae mwy o blant anabl a phlant gydag anghenion cymhleth iawn.
- Mae'r mwyafrif o blant yn iach, ond mae angen i ni ddal ati i hyrwyddo ffordd iach o fyw, atal profiadau niweidiol yn ystod plentyndod a gwella iechyd yn ystod 1,000 diwrnod cyntaf bywyd plentyn.
- Mae secstio a bwlio ar-lein yn broblem gynyddol.
- Mae nifer y troseddwr ifanc yn gostwng, ond mae mwy o bobl ifanc yn rhoi gwybod eu bod yn ddiodefwr o drosedd.
- Mae llawer o bobl yn poeni am iechyd meddwl plant, yn cynnwys cynnydd mewn hunan-niweidio ac anhwylderau bwyta.
- Mae'n rhaid i wasanaethau i blant a phobl ifanc ddilyn ymagwedd sydd yn canolbwyntio ar blant a theluoedd sydd yn ystyried anghenion gwahanol pobl sydd â nodweddion a ddiogelir.

Sut rhoddir sylw i ganfyddiadau'r adroddiad

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Plant a phobl ifanc <ul style="list-style-type: none"> Plant ag anghenion cymhleth Atal a lliniaru Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod (ACE) – cyflenwi gwasanaethau trawma gwybodus Gwella canlyniadau yn 1,000 diwrnod cyntaf bywyd Gwella iechyd emosiynol, lles meddyliol a gwydnwch plant a theuluoedd Hyrwyddo pwysau iach ac atal gordewdra ymhlith plant Adolygu ymyrraeth argyfwng ar gyfer plant a phobl ifanc sydd ag argyfwng iechyd meddwl 	Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol drwy'r Grŵp Trawsnewid Plant	Blaenoriaeth Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Cynhyrchu Cynllun Plant a Phobl Ifanc ar gyfer Gogledd Cymru 2018-21 Bwrdd Strategaeth Iechyd Meddwl	BPRh i arwain ar y flaenoriaeth
Gwasanaethau Cefnogaeth Integredig i Deuluoedd	Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol	Blaenoriaeth Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol	BPRh i arwain ar y flaenoriaeth
Gofalwyr ifanc (gweler yr adran gofalwyr)	Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol	Blaenoriaeth Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol	BPRh i arwain ar y flaenoriaeth
Ymyrraeth gynnar a gwaith ataliol gan gynnwys Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod (ACEs) a chymorth rhianta	BIPBC a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus wedi'u cefnogi gan Iechyd Cyhoeddus Cymru Heddlu Gogledd Cymru Bwrdd Diogelu Plant Gogledd Cymru (NWSCB) Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	Strategaeth Byw'n Iach, Aros yn Iach BIPBC: gwella iechyd, lleihau anghydraddoldebau iechyd Teuluoedd yn Gyntaf Dechrau'n Deg Datblygu ffurflen atgyfeirio Gogledd Cymru sydd yn cynnwys gwybodaeth am ACEs i'w lansio ym mis Ionawr 2017	Cysylltiadau â blaenoriaeth plant a phobl ifanc y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol: 1,000 diwrnod cyntaf.

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Hyrwyddo ffordd mwy iach o fyw a lleihau anghydraddoldebau iechyd	BIPBC a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus wedi'u cefnogi gan Iechyd Cyhoeddus Cymru Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol.	Rhaglen Cael Gogledd Cymru i Symud Strategaeth Byw'n Iach, Aros yn Iach BIPBC: gwella iechyd, lleihau anghydraddoldebau iechyd	Cysylltiadau â blaenoriaeth plant a phobl ifanc y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol: pwysau iach mewn plentyndod.
Gwreiddio dyletswyddau newydd y ddeddf gan gynnwys asesiadau, Gwybodaeth, cyngor a chymorth a dyletswydd i roi gwybod am blant sydd mewn perygl, Pan Fydda i'n Barod, ehangu meini prawf cymhwysedd ar gyfer asesiadau	Awdurdodau lleol	Polisi rhanbarthol 'Pan Fydda i'n Barod' yn ei le. Gwaith yn mynd rhagddo i ddatblygu asesiadau.	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd. Prosiectau rhanbarthol yn cael eu monitro gan PGPGC.
Ymateb i'r cynnydd yn nifer y plant sy'n derbyn gofal a'r galw sy'n newid am wasanaethau maethu, gwella canlyniadau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal.	Awdurdodau lleol Penaethiaid Gwasanaethau Plant Gogledd Cymru (PGPGC)	Datblygu Strategaeth Maethu Gogledd Cymru Fframwaith Maethu Cenedlaethol Rheolwyr tîm maethu yn cyfarfod yn chwarterol i rannu arfer da. Cymryd rhan fel rhanbarth yn fframwaith Consortiwm Comisiynu Plant Cymru (4C) ar gyfer gwasanaeth gofal maethu. Cynllunio i dendro yn rhanbarthol ar gyfer gofal preswyl a lleoliadau addysg erbyn diwedd 2017.	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd. Prosiectau rhanbarthol yn cael eu monitro gan PGPGC.
Darparu cymorth i bobl sy'n gadael gofal	Awdurdodau lleol Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol Cymdeithasau Tai a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig	Prosiectau i gefnogi pobl ifanc nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant (NEETS).	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Ymateb i'r galw cynyddol ac ychwanegol gan blant	Awdurdodau lleol gan gynnwys adrannau tai	Adolygu data yn yr asesiad poblogaeth	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
sy'n derbyn gofal o'r tu hwnt i'r rhanbarth sy'n cael eu lleoli yng Ngogledd Cymru	System Cyfiawnder Ieuenctid		ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Darparu gwasanaethau mabwysiadu effeithlon ac effeithiol	Gwasanaeth Mabwysiadu Gogledd Cymru	Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd. Cael ei fonitro gan PGPGC.
Ymateb i'r cynnydd yn nifer y plant ar y gofrestr amddiffyn plant	Awdurdod lleol Llywodraethu rhanbarthol wedi'i ddarparu gan Benaethiaid Gwasanaethau Plant Gogledd Cymru. Bwrdd Diogelu Plant Gogledd Cymru	Rhannu'r canfyddiadau ag awdurdodau lleol. BDPGC yn monitro nifer y plant ar y gofrestr. Cyflwyno adroddiad sicrhau ansawdd bob chwe mis. Archwilio rhesymau pam fod plant yn parhau ar y gofrestr.	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd. Cael ei fonitro gan BDPGC.
Mynd i'r afael â secstio a phryderon am fwlio ar-lein	Bwrdd Diogelu Plant Gogledd Cymru Addysg	Blaenoriaethau strategol BDPGC BDPGC i gefnogi sefydlu pecyn gwaith 'Stop IT' gan yr NSPCC	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd. Y gwaith o gyflawni'n cael ei fonitro gan BDPGC.
Ymateb i'r cynnydd yn nifer y bobl ifanc sy'n adrodd eu bod wedi dioddef oherwydd troseddu	Heddlu Gogledd Cymru	Rhannu canfyddiadau'r adroddiad	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Gwella gwasanaethau adsefydlu i droseddwr ifanc	Cydlynu Prosiect Brocer Adsefydlu Gogledd Cymru	Cydlynu Prosiect Brocer Adsefydlu Gogledd Cymru	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Mynd i'r afael ag anghenion lleferydd, iaith a chyfathrebu	Awdurdodau lleol, BIPBC	Casglwyd gwybodaeth ychwanegol i'w chynnwys yn yr adolygiad	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
	Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	Wedi rhannu canfyddiadau gyda'r Teuluoedd yn Gyntaf a Dechrau'n Deg (cymorth i rieni)	yn rhan o'u busnes craidd.
Darparu gofal plant digonol	Awdurdodau lleol Darparwyr gofal plant	Asesiadau o ddigonolrwydd gofal plant	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Hyrwyddo cyfleoedd chwarae a hawl plentyn i chwarae	Awdurdodau lleol Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol.	Asesiadau digonolrwydd cyfleoedd chwarae	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Hyrwyddo Hawliau Plant a'r CCUHP	Pob partner	Prosiectau lleol	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd. Dylai prosiectau'r BPRh hyrwyddo hawliau plant a'r CCUHP
Cefnogi plant a phobl ifanc ag ASD	Gwasanaeth awtistiaeth cenedlaethol Arweinwyr ASD yr awdurdodau lleol, BIPBC Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol.	Cyflwyniad y Gwasanaeth Awtistiaeth Cenedlaethol	Mae'r BPRh yn gyfrifol am gyflwyno IAS yng ngogledd Cymru ac yn derbyn y newyddion diweddaraf yn rheolaidd am gynnydd.
Cefnogi ffoaduriaid a phlant sy'n ceisio lloches	Awdurdodau lleol Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	Prosiectau lleol	Cytuno blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Cefnogi pobl ifanc gydag anghenion gofal a chymorth wrth symud i wasanaethau oedolion	Awdurdodau lleol BIPBC	Prosiectau lleol	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.

Pobl hŷn

Asesiad poblogaeth: yr hyn wnaethom ni ei ddarganfod

- Mae 150,000 o bobl 65 oed a throsodd yng Ngogledd Cymru. Rydym yn disgwyl y bydd 210,000 erbyn 2039, sef 30% o'r boblogaeth gyfan.
- Y siroedd sy'n debygol o gael y gyfran fwyaf o bobl 65 oed a throsodd yw Conwy, Ynys Môn a Sir Ddinbych.
- Mae tua 82,000 o bobl yn 85 oed a throsodd yng Ngogledd Cymru ac rydym yn disgwyl y bydd mwy na dwbl hynny erbyn 2039 ac mae hyn yn debygol o arwain at fwy o alw am ofal a chymorth.
- Lleihau unigrwydd ac arwahanrwydd yw un o'r prif heriau a nodwyd yn ein hymgyngoriad ac ymgysylltiad.
- Mae parhau i fyw yn eu cartrefi eu hunain yn flaenoriaeth i lawer o bobl hŷn. Mae'r galw am gymorth i fyw yn eu cartrefi yn debygol o gynyddu wrth i nifer y bobl hŷn gynyddu. Mae ar fwy o bobl angen cymorth mwy cymhleth a mwy o oriau o ofal bob wythnos.
- Mae tua 11,000 o bobl yn byw gyda dementia yng Ngogledd Cymru. Mae hyn yn debygol o gynyddu ond nid i'r graddau y tybiwyd yn wreiddiol oherwydd gwelliannau ym maes iechyd.
- Mae'n debygol y bydd arnom angen mwy o leoedd mewn cartrefi nyrsio, yn enwedig i roi cymorth i bobl â chyflyrau iechyd a dementia.
- Mae ymchwil yn awgrymu bod byw gyda chyflwr tymor hir yn rhagfynegydd cryfach o'r angen am ofal a chymorth nag oedran.
- Rhaid i unrhyw wasanaethau sy'n cael eu datblygu ystyried anghenion gwahanol pobl â nodweddion a ddiogelir. Mae'r materion a nodwyd yn cynnwys risg uwch o unigedd i ddynion a phobl anabl; canfyddiadau o Brosiect Eiriolaeth Pobl Hŷn o Leiafrifoedd Ethnig; seibr-drosedd, diogelwch personol a throsedd casineb; ac ymwybyddiaeth o ddementia gyda ffocws benodol ar bobl trawsrywiol hŷn a chefnogaeth i bobl LGBT hŷn.
- Rhaid i wasanaethau ystyried Egwyddorion y Cenhedloedd Unedig ar gyfer Pobl Hŷn a Datganiad o Hawliau Pobl Hŷn yng Nghymru Llywodraeth Cymru.

Sut rhoddir sylw i ganfyddiadau'r adroddiad

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Integreiddio gwasanaethau i bobl hŷn ag anghenion cymhleth a chyflyrau tymor hir, yn cynnwys dementia.	Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol	Blaenoriaeth Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol	Arwain ar y flaenoriaeth
Cynnal marchnad ddarparwyr gynaliadwy ar draws gogledd Cymru	Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol	Blaenoriaeth Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol	Arwain ar y flaenoriaeth
<p>Cefnogi pobl sy'n dioddef o dementia</p> <ul style="list-style-type: none"> Rhoi mwy o wybodaeth a chefnogaeth ar ôl derbyn diagnosis Hyfforddiant ychwanegol i weithwyr gofal i weithio gyda phobl sydd â dementia Datblygu gwasanaethau ychwanegol sy'n diwallu anghenion unigol, yn enwedig i bobl iau sydd â dementia a thrwy gyfrwng y Gymraeg Sicrhau darpariaeth ddigonol ar gyfer nyrsio iechyd meddwl a gofal preswyl i bobl hŷn Gwella cydweithio rhwng gwasanaethau 	<p>Awdurdodau lleol BIPBC</p> <p>Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol</p> <p>Cymdeithasau Tai a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig</p>	<p>Cynlluniau Heneiddio'n Dda</p> <p>Blaenoriaeth Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol</p> <p>Dementia RED: prosiect rhanbarthol i ddarparu Canolbwyntiau Gwybodaeth Gofalu mewn meddygfeydd</p> <p>Strategaeth Dementia BIPBC</p>	Blaenoriaeth Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Lleihau unigrwydd ac arwahanrwydd yn ein cymunedau	<p>Awdurdodau lleol</p> <p>Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol</p> <p>Cymdeithasau Tai a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig</p>	<p>Cynlluniau Heneiddio'n Dda</p> <p>Cynlluniau Llesiant</p> <p>Dolenni i ragnodi cymdeithasol</p>	<p>Y BPRh yn hyrwyddo Dewis Cymru ac yn monitro ansawdd gweithredu asesiad 'yr hyn sy'n bwysig'</p> <p>Bydd hefyd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.</p>

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Hyrwyddo byw'n iach; dewis a rheolaeth pobl dros eu bywydau eu hunain	Awdurdodau lleol BIPBC Gwasanaethau eirioli		Monitro ansawdd gweithredu asesiad 'yr hyn sy'n bwysig'
Persbectif ac anghenion pobl hŷn yn ymwneud â chyflwyno iechyd, gwasanaethau gofal iechyd a lles	BIPBC	Darparu fframwaith pobl hŷn – ymagwedd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau wrth ddarparu iechyd, gwasanaethau gofal iechyd a lles	Cytuno blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Hyrwyddo ffordd mwy iach o fyw a lleihau anghydraddoldebau iechyd	Bwrdd Iechyd Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus (y ddau wedi'u cefnogi gan Iechyd Cyhoeddus Cymru) Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	Rhaglen Cael Gogledd Cymru i Symud Strategaeth Byw'n Iach, Aros yn Iach BIPBC: gwella iechyd, lleihau anghydraddoldebau iechyd Cynlluniau Llesiant BGC	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Gofal a chymorth yn y cartref (gofal cartref)	Awdurdodau lleol Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol Cymdeithasau Tai a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig	Proses gomisiynu cydweithredol gogledd Cymru: Cytundeb a Fframwaith Rheoli Gofal Cartref Gogledd Cymru (gwaith yn dechrau mis Medi 2017, fframwaith yn ei le o Ebrill 2018 tan Mawrth 2025). Gofal Cymdeithasol Cymru - Gofal a chymorth yn y cartref yng Nghymru: Cynllun strategol pum mlynedd 2017-2022	Y BPRh yn arwain y gwaith o ddylunio a darparu gofal a chymorth yn y cartref trwy waith y bwrdd comisiynu.
Angen am leoedd mewn cartrefi nyrsio a chartrefi gofal (Comisiynu cartrefi gofal yn strategol)	Bwrdd Comisiynu Gogledd Cymru Bwrdd gweithlu rhanbarthol	Datblygu datganiad o sefyllfa'r farchnad. Bwrdd gweithlu i fonitro tueddiadau gweithlu mewn cartrefi gofal. Tracio a gwerthuso cartrefi o fewn y broses pryderon cynyddol Mae pecyn monitro archwilio ar y cyd rhwng BIPBC a swyddogion contract yn cael ei lansio yn ymwneud â sicrhau	Y BPRh yn derbyn adroddiadau gan y bwrdd comisiynu.

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
		ansawdd mewn cartref gofal.	
Datblygu gwell cymorth ar gyfer gofal diwedd oes	BIPBC Hosbisau	Strategaeth Pobl Hŷn BIPBC a grŵp Gofal yn Nes at y Cartref	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.

Draft

Iechyd, anabledd corfforol a nam ar y synhwyrau

Asesiad poblogaeth: yr hyn wnaethom ni ei ddarganfod

- Mae tua 80% o bobl yng Ngogledd Cymru yn dweud eu bod mewn iechyd da. Mae hyn yn well na'r cyfartaledd yng Nghymru er ei fod yn amrywio o le i le.
- Mae pobl sy'n byw yn ardaloedd mwyaf difreintiedig Gogledd Cymru yn tueddu i fod yn llai iach na phobl sy'n byw mewn ardaloedd llai difreintiedig.
- Mae tua un rhan o dair o bobl yng Ngogledd Cymru yn byw gyda chyflwr cronig, fel pwysedd gwaed uchel, asthma neu ddiabetes.
- Disgwylir i nifer y bobl sydd â nam ar y golwg neu ar y clyw gynyddu wrth i bobl fyw'n hirach.
- Rhagwelir y bydd cynnydd o tua 20% yn nifer y bobl sy'n byw â salwch cyfyngus hirdymor erbyn 2035 gan fod pobl yn byw'n hirach.
- Mae materion yn ymwneud â ffordd o fyw sy'n effeithio ar iechyd yn cynnwys ysmegu, gordewdra, gweithgarwch corfforol ac alcohol.
- Dywedodd pobl anabl wrthym fod angen i'w cymunedau, gwasanaethau a chludiant cyhoeddus fod yn fwy hygyrch. Mae angen i wasanaethau cyhoeddus wrando mwy a'u cynnwys yn y broses o ddatblygu gwasanaethau.
- Gall pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig brofi rhwystrau ychwanegol i ddefnyddio gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.
- Tua 1 mewn 4 o bobl dduon a lleiafrifoedd ethnig sydd yn cael eu cyflogi yng ngogledd Cymru ym maes iechyd a gofal cymdeithasol.

Sut rhoddir sylw i ganfyddiadau'r adroddiad

Mater	Sefydliad Arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Adolygu gwasanaethau arbenigol a darparu gofal yn nes at y cartref	BIPBC	Strategaeth Pobl Hŷn BIPBC a grŵp Gofal yn Nes at y Cartref	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.

Mater	Sefydliad Arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Datblygu adnoddau gofal sylfaenol a chymunedol i ddarparu mynediad cyflymach a gwasanaethau mwy holistaidd	Rhaglen Gofal yn Nes at y Cartref BIPBC Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	Bwrdd Trawsnewid Gwasanaethau Cymunedol BIPBC, Bwrdd Trawsnewid Gofal Sylfaenol, grŵp Gofal yn Nes at y Cartref	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Hyrwyddo ffordd mwy iach o fyw a lleihau anghydraddoldebau iechyd	BIPBC a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus (wedi'u cefnogi gan Iechyd Cyhoeddus Cymru)	Rhaglen Cael Gogledd Cymru i Symud Strategaeth Byw'n Iach, Aros yn Iach BIPBC: gwella iechyd, lleihau anghydraddoldebau iechyd	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd. BPRh yn derbyn y newyddion diweddaraf gan y bwrdd iechyd pan fo'n briodol.
Datblygu rhagnodi cymunedol - cryfhau cysylltiadau rhwng darparwyr gofal iechyd a gwasanaethau cymunedol, gwirfoddol ac awdurdod lleol	BIPBC a sefydliadau partner gan gynnwys sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	Rhaglenni Gwella Iechyd, Anghydraddoldebau Iechyd a Gofal yn Nes at y Cartref BIPBC. Cynhadledd Gogledd Cymru a gynhaliwyd 25 Tachwedd 2017. Datblygu rolau llywio ar gyfer rhagnodi cymdeithasol.	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Darparu cymorth i bobl gydag anableddau corfforol a nam ar y synhwyrau. Adeiladu ar fodel cymdeithasol anabledd – datblygu gwasanaethau sy'n hwyluso cyfranogiad, yn parchu anghenion unigol a chynhwysiant.	Awdurdodau lleol BIPBC Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	Hyrwyddo cydraddoldeb a chynhwysiant Datblygu gwasanaethau hygyrch. Gweler adroddiad ymgynghori am ymatebion am wasanaethau sydd ar gael.	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.

Mater	Sefydliad Arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Darparu cefnogaeth i bobl sydd â chyflyrau cronig.	Awdurdodau lleol BIPBC Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	Bydd cefnogaeth i bobl sydd â chyflyrau hir dymor yn elfen sylweddol o raglen Gofal yn Nes at y Cartref BIPBC a datblygu'r gefnogaeth trwy dimau clwstwr lleol. Gweler adroddiad ymgynghori am ymatebion ynghylch y gwasanaethau sydd ar gael.	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd. Yn gysylltiedig i ffrwd gwaith pobl hŷn

Anableddau dysgu

Asesiad poblogaeth: yr hyn wnaethom ni ei ddarganfod

- Mae tua 2,700 o bobl ag anableddau dysgu ar gofrestri cynghorau lleol Gogledd Cymru. Mae'n bosibl bod union nifer y bobl sydd ag anableddau dysgu yn fwy na hyn.
- Mae nifer y bobl ag anableddau dysgu sydd arnynt angen gofal yn cynyddu ac mae pobl ag anableddau dysgu yn byw yn hirach. Mae'r tueddiadau hyn yn debygol o barhau.
- Mae iechyd pobl ag anableddau dysgu yn tueddu i fod yn wael, hefyd mae arnynt angen mwy o ofal iechyd ac maent yn fwy tebygol o farw'n gynnar o'u cymharu â gweddill y boblogaeth.
- Mae'n debygol bod mwy o bobl ifanc ag anghenion cymhleth sydd arnynt angen cymorth.
- Mae'n bosibl fod gan bobl sydd ag anableddau dysgu nodweddion eraill a ddiogelir ac efallai eu bod dan anfantais oherwydd y rhain. Er enghraifft, pobl hŷn gydag anableddau dysgu a phobl gydag anableddau dwys a lluosog a'r defnydd o'r Gymraeg.

Sut rhoddir sylw i ganfyddiadau'r adroddiad

Mater	Sefydliad Arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Integreiddio gwasanaethau ar gyfer pobl ag anableddau dysgu	Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol	Blaenoriaeth Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol	Arwain ar y flaenoriaeth
Rhoi cymorth i ofalwyr hŷn a phobl hŷn ag anableddau dysgu	Awdurdodau lleol BIPBC Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol Cymdeithasau Tai a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig	Rhan o Ffrwd Gwaith Anableddau Dysgu BPRh yn cael ei gyflawni gan Bartneriaeth Anableddau Dysgu	Y BPRh yn arwain ar y flaenoriaeth hon trwy waith Partneriaeth Anableddau Dysgu
Hyrwyddo iechyd da ymhlith pobl hŷn ag anableddau dysgu, gan	BIPBC Awdurdodau lleol	Rhan o Ffrwd Gwaith Anableddau Dysgu BPRh yn cael ei gyflenwi gan	Y BPRh yn arwain ar y flaenoriaeth hon trwy waith Partneriaeth Anableddau Dysgu

Mater	Sefydliad Arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
gynnwys pobl â dementia	Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	Bartneriaeth Anableddau Dysgu	
Datblygu mwy o fynediad yn y gymuned i gefnogi pobl ag anabledd dysgu, gan gynnwys gwaith a chyfeillgarwch.	Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	Rhan o Ffrwd Gwaith Anableddau Dysgu BPRh yn cael ei gyflenwi gan Bartneriaeth Anableddau Dysgu	Y BPRh yn arwain ar y flaenoriaeth hon trwy waith Partneriaeth Anableddau Dysgu
Diogelu oedolion ag anableddau dysgu, gan gynnwys ym maes technoleg a phan fyddant allan.	Awdurdodau lleol BDOGC Heddlu Gogledd Cymru Grŵp hyfforddiant diogelu a gweithlu, hyfforddiant awdurdod lleol Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol Cymdeithasau Tai a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig	Rhan o Ffrwd Gwaith Anableddau Dysgu BPRh yn cael ei gyflawni gan Bartneriaeth Anableddau Dysgu BDOGC i godi ymwybyddiaeth am y risg o gam-drin ariannol, sgamiau ac ati. Sicrhau bod y gweithlu sydd yn cefnogi oedolion gydag anableddau dysgu yn ymwybodol o'r risg o gam-drin ariannol	Y BPRh yn arwain ar y flaenoriaeth hon trwy waith Partneriaeth Anableddau Dysgu
Cefnogaeth i bobl ifanc rhwng 16 a 25 oed sydd yn symud rhwng gwasanaethau plant ac oedolion, gan gynnwys pobl ifanc gydag anghenion cymhleth iawn	Awdurdodau lleol BIPBC Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	Rhan o Ffrwd Gwaith Anableddau Dysgu BPRh yn cael ei gyflawni gan Bartneriaeth Anableddau Dysgu	Y BPRh yn arwain ar y flaenoriaeth hon trwy waith Partneriaeth Anableddau Dysgu
Gweler y bennod ASD i gael rhagor o wybodaeth am y bwloch mewn cefnogaeth i oedolion ar y sbectrwm awtistig.			

Iechyd meddwl a chamddefnyddio sylweddau

Asesiad poblogaeth: yr hyn wnaethom ni ei ddarganfod

- Amcangyfrifir bod 92,000 o oedolion yng Ngogledd Cymru yn cael eu heffeithio gan broblemau iechyd meddwl, sef 16% o'r boblogaeth.
- Mae pobl yng Ngogledd Cymru ychydig yn fwy tebygol i adrodd am eu problemau iechyd meddwl nag yng Nghymru yn gyffredinol.
- Mae nifer y bobl sydd â phroblemau iechyd meddwl yn debygol o gynyddu.
- Y mathau mwyaf cyffredin o salwch meddwl yr adroddir amdanynt yw gorbryder ac iselder.
- Mae ymchwil yn awgrymu nad yw llawer o bobl â phroblemau iechyd yn chwilio am gymorth.
- Mae yna broblem gyda'r nifer o bobl sy'n cael eu hanfon i gyfleusterau iechyd meddwl y tu allan i'r rhanbarth, ac mae'r mater hwn yn cael sylw yn rhan o'r strategaeth iechyd meddwl.
- Mae nifer y bobl ag anghenion mwy cymhleth yn cynyddu.
- Mae pobl sydd â phroblemau iechyd meddwl yn fwy tebygol o fod yn wael yn gorfforol.
- Fe nododd yr ymgynghoriad bod grwpiau o bobl Dduon, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn wynebu lefelau cynyddol o aflonyddu ac mae'r rhai sydd yn byw y tu allan i ardaloedd y mae lleiafrifoedd yn clystyru yn fwy tebygol o brofi aflonyddu. Mae aflonyddu yn niweidio iechyd meddwl hyd yn oed y rhai nad ydynt yn ei brofi'n uniongyrchol.
- Mae ffactorau risg ar gyfer anghenion iechyd meddwl yn effeithio'n anghyfartal ar bobl o grwpiau ar y cyrion. Er enghraifft, grwpiau BAME, pobl LGBTQ, pobl gydag anabledd corfforol, nam ar y synhwyrau neu gyflyrau iechyd hir dymor; ffoaduriaid a cheiswyr lloches.
- Mae'r asesiad poblogaeth yn gysylltiedig â gwaith y [Bwrdd Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau](#).

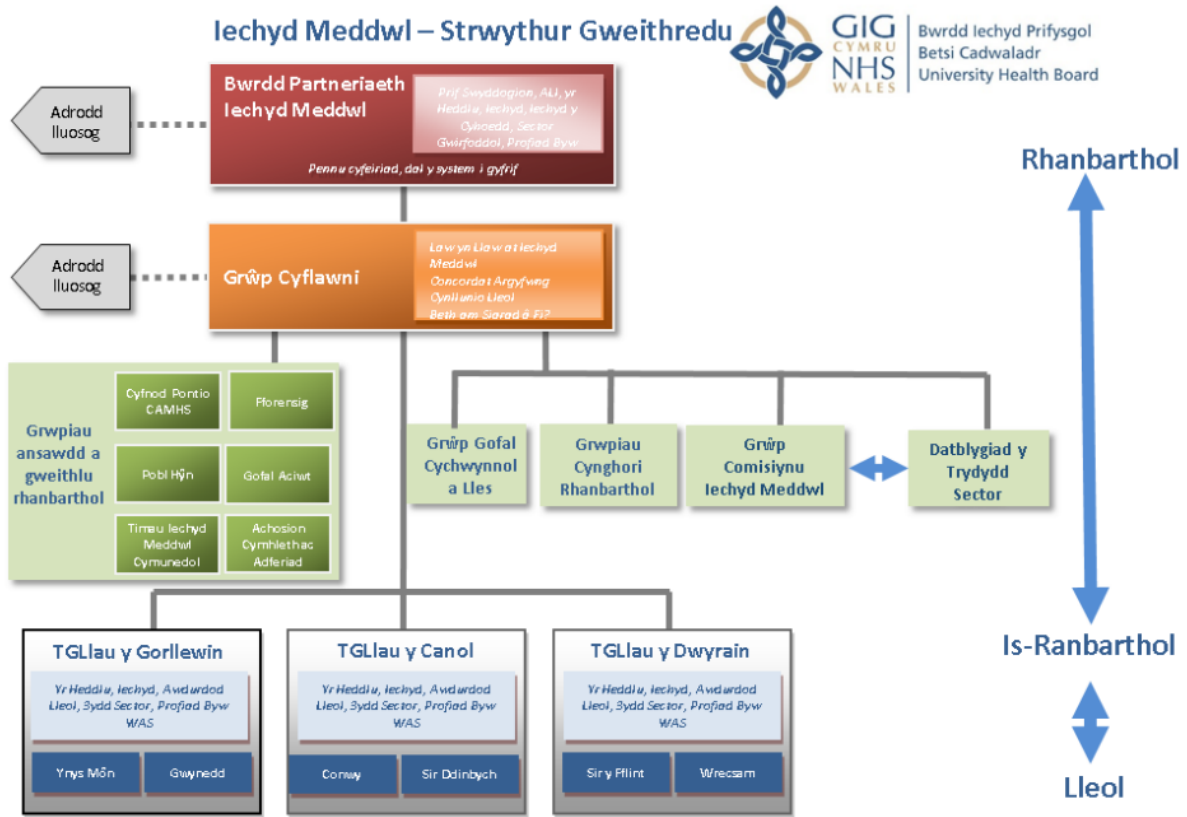
Sut rhoddir sylw i ganfyddiadau'r adroddiad

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Lleol
Datblygu strategaeth iechyd meddwl integredig	Bwrdd Partneriaeth Ranbarthol	Blaenoriaeth Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol	Arwain ar y flaenoriaeth
<p>Gwella gwasanaethau iechyd meddwl gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hyrwyddo iechyd a lles i bawb, canolbwyntio ar atal salwch meddwl, ac ymyrraeth gynnar pan fo angen; Trin cyflyrau iechyd meddwl cyffredin yn y gymuned mor fuan â phosibl; Eu bod yn seiliedig yn y gymuned lle bynnag y bo'n bosibl, gan leihau ein dibyniaeth ar ofal mewnol Adnabod a thrin salwch meddwl difrifol mor fuan â phosibl; Rheoli pyliau aciwt a difrifol o salwch meddwl yn ddiogel, yn dosturiol, ac yn effeithiol; Cefnogi pobl i wella, i ailennill a dysgu'r sgiliau y maent eu hangen ar ôl salwch meddwl Asesu a thrin yr ystod lawn o broblemau iechyd meddwl, gweithio ar y cyd â gwasanaethau i bobl gydag anghenion iechyd corfforol. 	BIPBC Awdurdodau lleol Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	Strategaeth Iechyd Meddwl BIPBC Bwrdd Partneriaeth Law yn Llaw at Iechyd Meddwl Gogledd Cymru wedi ailymgynnull ym mis Gorffennaf	Mae'r gwaith yn cael ei arwain gan Fwrdd Partneriaeth Law yn Llaw at Iechyd Meddwl sydd yn adrodd i'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol.
<p>Hyrwyddo lles meddwl, gan gynnwys darparu cyfleoedd cyfeillio i gael mynediad at weithgareddau cymdeithasol presennol a chyfleoedd gwaith.</p> <p>Adnabod anghenion iechyd meddwl ac ymyrraeth gynnar yn well</p>	BIPBC, awdurdodau lleol a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus, wedi'u cefnogi gan Iechyd Cyhoeddus Cymru Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	Strategaeth Iechyd Meddwl BIPBC Asesiadau a chynlluniau llesiant	<p>Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.</p> <p>Bwrdd Law yn Llaw at Iechyd Meddwl yn adrodd i'r BPRh.</p>

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Lleol
Lleihau achosion o hunanladdiad a hunan-niweidio yn y boblogaeth.	Grŵp Atal Hunanladdiad a Hunan-Niweidio Gogledd Cymru a Thimau Gweithredu Lleol ym mhob ardal cyngor.	Cynllun strategol atal Hunanladdiad a Hunan-Niweidio Gogledd Cymru 2018-21 [add link]	Mae Grŵp Hunanladdiad a Hunan-niweidio Gogledd Cymru yn adrodd i Fwrdd Partneriaeth Law yn Llaw at Iechyd Meddwl sydd yn adrodd i'r BPRh.
Camddefnyddio sylweddau	Bwrdd Cynllunio Ardal camddefnyddio sylweddau	Gwella canlyniadau ar gyfer defnyddwyr gwasanaeth; defnyddwyr gwasanaeth yn cymryd rhan; ac ymgysylltu â rhaglenni gwella Grŵp lleihau niwed yn monitro cynnydd posibl mewn marwolaethau cysylltiedig â chyffuriau ar draws Cymru. Safonau craidd i gael eu hadolygu'n genedlaethol.	Adroddiad blynyddol gan y bwrdd cynllunio ardal i'r BPRh.
Gweler y bennod ASD i gael rhagor o wybodaeth am y bwch mewn cefnogaeth i oedolion ar y sbectrwm awtistig.			

Bydd llawer o ganfyddiadau'r adroddiad yn cael sylw yn strwythur gweithredu Law yn Llaw at Iechyd Meddwl isod.

DRAFT

Gofalwyr

Asesiad poblogaeth: yr hyn wnaethom ni ei ddarganfod

- Mae gofalwyr yn chwarae rhan hanfodol wrth ddarparu gofal a chymorth, gan ddarparu rhwng 70% a 95% o ofal, ac arbed £7.72 biliwn y flwyddyn yng Nghymru. Mae yna achos felly dros ddatblygu a pharatoi gwasanaethau ar gyfer gofalwyr yn gyntaf.
- Mae nifer y gofalwyr yng Ngogledd Cymru yn cynyddu, yn enwedig yng ngogledd-orllewin Cymru.
- Pobl rhwng 50 a 64 oed sy'n fwyaf tebygol o ddarparu gofal di-dâl.
- Mae hanner yr holl ofalwyr yng Ngogledd Cymru yn gweithio: mae cefnogaeth eu cyflogwyr a chydweithwyr yn hanfodol i ofalwyr sy'n gweithio er mwyn eu helpu i barhau yn eu rôl fel gofalwyr.
- Mae'r cynnydd yn y galw am ofal cymdeithasol a nodwyd ym mhenodau eraill adroddiad yr asesiad poblogaeth yn debygol o arwain at fwy o bobl yn darparu gofal di-dâl a darparu gofal am gyfnodau hirach.
- Mae dros 1,000 o ofalwyr ifanc wedi eu nodi ar draws Gogledd Cymru, ac mae'r nifer hwn wedi cynyddu dros y blynyddoedd diwethaf.
- Fe all pobl â nodweddion a ddiogelir brofi nifer o anfanteision oherwydd eu rôl gofalu a rhwystrau ychwanegol i gael cefnogaeth.

Mapio gwasanaeth a chasglu straeon gofalwyr: yr hyn y gwnaethom ei ddysgu

- Mae adnabod gofalwyr yn fuan yn allweddol i sicrhau eu bod yn cael eu hystyried ar yr un sail â'r unigolion y maent yn gofalu amdanynt.
- Gan fod sefyllfa pob gofalwr yn unigryw, maent angen pecynnau cymorth wedi'u teilwra, gan ystyried eu hamgylchiadau personol ac effaith emosiynol eu rôl gofalu.

Sut rhoddir sylw i ganfyddiadau'r adroddiad

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Integreiddio gwasanaethau ar gyfer gofalwyr, gan gynnwys gofalwyr ifanc	Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol	Blaenoriaeth Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol	Arwain ar y flaenoriaeth
Datblygu asesiadau gofalwyr ac asesiadau ar y cyd sy'n diwallu gofynion y ddeddf ac sy'n helpu i sicrhau canlyniadau da i ofalwyr	Awdurdodau lleol Grŵp Strategaeth Gofalwyr Gogledd Cymru	Gweithredu asesiadau 'Yr hyn sy'n bwysig' Grŵp Strategaeth Gofalwyr yn ystyried defnydd o iaith (gofalwyr ddim yn ystyried eu hunain yn ofalwyr) a gwella cysondeb ar draws gogledd Cymru	Blaenoriaeth Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Monitro'r gwaith o weithredu'r ddeddf a nifer o asesiadau a gwblhawyd.
Adnabod gofalwyr yn fuan a darparu cymorth iddynt	BIPBC gan gynnwys meddygon teulu	Peilot offeryn asesu Coleg Brenhinol y Meddygon Teulu	Blaenoriaeth Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Darparu cyfleoedd seibiant hyblyg digonol i ofalwyr	Awdurdodau lleol Grŵp Strategaeth Gofalwyr Gogledd Cymru Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	Prosiectau rhanbarthol gofalwyr Rhagnodi Cymdeithasol Llywyr cymunedol	Grŵp Strategol Gofalwyr yn adrodd i Grŵp Arweinyddiaeth Gogledd Cymru Bydd hefyd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Cefnogi gofalwyr yn eu gwaith	Cyflogwyr ar draws gogledd Cymru Cysylltu i waith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	Prosiectau rhanbarthol gofalwyr	
Cefnogi gofalwyr trwy ddiwallu anghenion y person dan ofal yn well	Awdurdodau lleol BIPBC Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	Gweler penodau eraill.	
Gofalwyr ifanc	Awdurdodau lleol, gan gynnwys gwasanaethau cymdeithasol ac ysgolion BIPBC Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	Gwasanaeth gofalwyr ifanc yn ei le ar draws y rhanbarth. Wedi'i gomisiynu'n is-ranbarthol. Is-grŵp gofalwyr ifanc.	

Trais yn erbyn merched, cam-drin domestig a thrais rhywiol

Asesiad poblogaeth: yr hyn wnaethom ni ei ddarganfod

- Nid yw'r heddlu yn cael gwybod am bob achos o drais a cham-drin domestig a rhywiol ond mae nifer yr adroddiadau yn cynyddu.
- Cofnodwyd tua 11,000 o achosion domestig gan yr heddlu a thua 1,400 achos o droseddau rhyw yng Ngogledd Cymru yn ystod 2015-16.
- Mae trais a cham-drin domestig a rhywiol yn effeithio ar ferched a dynion ond mae merched yn fwy tebygol o ddioddef. Dylai gwasanaethau ystyried anghenion gwahanol merched a dynion ac anghenion pobl mewn perthynas o'r un rhyw.
- Mae achosion o reolaeth drwy orfodaeth bellach yn cael eu cofnodi yng Ngogledd Cymru ers i hyn ddod yn drosedd ym mis Rhagfyr 2015.
- Mae cam-drin domestig yn costio tua £66 miliwn i'r gwasanaethau cyhoeddus yng Ngogledd Cymru o ran gofal iechyd, cyfiawnder troseddol, gwasanaethau cyhoeddus, tai a llochesau, costau cyfreithiol ac allbwn economaidd a gollwyd.

Ymhlith y blaenoriaethau a awgrymwyd ar gyfer gwaith yn y dyfodol, mae:

- Datblygu cysylltiadau cryfach o ran strategaeth ac arferion rhwng gwasanaethau cam-drin domestig a diogelu oedolion. Codi ymwybyddiaeth ymhlith staff am effaith cam-drin domestig ar y bobl maent yn gweithio â nhw.
- Yr angen am gymorth i blant a phobl ifanc sy'n dyst i drais a cham-drin domestig.
- Sicrhau bod digon o ddewisiadau ar gael i gartrefu dioddefwyr trais a cham-drin domestig sydd ag anghenion gofal a chymorth ychwanegol sy'n gofyn bod staff ar gael ddydd a nos.
- Darganfod mwy ynglŷn â'r angen am gymorth arbenigol, fel cymorth yn ôl yr angen, ar gyfer Pobl Dduon a Lleiafrifoedd Ethnig yng Ngogledd Cymru.

Sut rhoddir sylw i ganfyddiadau'r adroddiad

Mae'n rhaid i awdurdodau lleol a byrddau iechyd lleol baratoi strategaethau erbyn mis Mai 2018 o dan Ddeddf Trais yn erbyn Merched, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015. Mae strategaeth Gogledd Cymru yn cael ei llunio er mwyn adeiladu ar ganfyddiadau'r asesiad poblogaeth ac adborth ychwanegol a dderbyniwyd ers ei gyhoeddi. Mae'r strategaeth ar gael yn: [\[add link once available\]](#)

Mae cam-drin domestig yn flaenoriaeth ar gyfer Byrddau Diogelu Plant ac Oedolion Gogledd Cymru. Byddant yn parhau i fonitro tueddiadau cam-drin domestig trwy Fframwaith Sicrhau Ansawdd Gogledd Cymru. Bydd Gweithlu Bwrdd Diogelu Gogledd Cymru ac is-grŵp Hyfforddiant yn monitro materion yn ymwneud â chydymffurfio â hyfforddiant fel y bydd swyddogion hyfforddi mewn awdurdodau lleol.

Draft

Sefydliadau diogel

Asesiad poblogaeth: yr hyn wnaethom ni ei ddarganfod

- Mae nifer y carcharorion o Ogledd Cymru rhwng 760 ac 850 fel arfer, ac mae 40-50 o'r rhain yn ferched, mae 60-70 yn droseddwr ifanc a 50-60 mewn unedau tra diogel.
- Mae nifer y bobl sy'n cael eu cadw yn y carchar ar gynnydd.
- Mae achosion o salwch meddwl, camddefnyddio sylweddau ac anableddau dysgu yn fwy cyffredin ymhlith oedolion sydd yn y carchar nag ymhlith y boblogaeth yn gyffredinol.
- Mae canran y troseddwr 50 oed a throsodd sydd yn y carchar wedi cynyddu yn ôl cyfran yn fwy nag unrhyw grŵp oedran arall, ac mae gan hyn oblygiadau o ran gofal cymdeithasol.
- Mae gan lai nag un y cant o'r bobl sydd yn y carchar un neu fwy o anghenion gofal personol. Mae'r gyfran yn cynyddu gydag oedran ac mae gan 13% o bobl 65-74 oed a 23% o bobl dros 75 oed anghenion gofal personol.
- Mae plant sydd â rhiant yn y carchar ddwywaith yn fwy tebygol na phlant eraill o gael problemau ymddygiad ac iechyd meddwl a deirgwaith yn fwy tebygol o droseddu eu hunain.
- Cynhaliwyd Asesiad Anghenion Iechyd Carchardai Gogledd Cymru a Strategaeth Gofal Cymdeithasol Oedolion mewn Carchardai wrth ddatblygu CEM y Berwyn.

Sut rhoddir sylw i ganfyddiadau'r adroddiad

Mater	Sefydliad Arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Rhoi cymorth i oedolion ag anghenion gofal a chymorth yn y sefydliad diogel o fewn ffiniau eu sir	Awdurdodau lleol mewn partneriaeth gyda Charchar Ei Mawrhydi, y Gwasanaeth Prawf a BIPBC Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam yn arwain yn achos CEM y Berwyn Bwrdd Partneriaeth Iechyd, Lles a Gofal Cymdeithasol mewn Carchardai	Strategaeth Gofal Cymdeithasol i Oedolion mewn Carchardai (Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam) Llwybr Cenedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer darparu gofal a chymorth i bobl mewn sefydliadau diogel.	Cytuno blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Darparu dilyniant o ran gofal ar gyfer troseddwr sy'n dod i'w hardal ar ôl cael eu rhyddhau	Awdurdodau lleol Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol Cymdeithasau Tai a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig	Llwybr Cenedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer darparu gofal a chymorth i bobl mewn sefydliadau diogel.	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Rhoi cymorth i blant sydd ag anghenion gofal a chymorth yn y sefydliadau diogel	Awdurdodau lleol		Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Gwella canlyniadau adsefydlu i bobl ifanc	Bwrdd Cyfiawnder Ieuenctid Awdurdodau lleol Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol Cymdeithasau Tai a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig	Cydlynu Prosiect Brocer Adsefydlu Gogledd Cymru Adroddiad Llamau Grŵp panel adsefydlu yn ei le ar gyfer CEM y Berwyn – gan gynnwys iechyd a gofal cymdeithasol.	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Troseddwr sy'n cael eu cadw y tu hwnt i'r rhanbarth: yn enwedig merched, troseddwr ifanc a dynion o gategori C	Llywodraeth y DU	Llywodraeth y DU sydd yn penderfynu ar safleoedd carchardai a rhannau eraill o sefydliadau diogel. Byddwn yn parhau i dynnu sylw at anghenion troseddwr sy'n cael eu cadw y tu allan i'r rhanbarth.	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.

Mater	Sefydliad Arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Rhoi cymorth i blant a theuluoedd troseddwy	<p>Bwrdd Cymunedau Diogelach Gogledd Cymru</p> <p>Awdurdodau lleol</p> <p>BIPBC</p> <p>Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol</p>	<p>Ariannu dwy swydd ranbarthol i ddatblygu'r rhaglen ar gyfer gogledd Cymru i blant a theuluoedd sy'n cael eu heffeithio pan fydd aelod o'r teulu yn y carchar</p> <p>Mae Bwrdd Diogelu Plant Gogledd Cymru yn cynnwys cynrychiolaeth o CEM y Berwyn</p>	<p>Yn cysylltu i brosiect 1,000 diwrnod cyntaf a rhaglen Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod</p> <p>Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.</p>

Draft

Cyn-filwyr

Asesiad poblogaeth: yr hyn wnaethom ni ei ddarganfod

- Diffinnir cyn-filwr fel rhywun sydd wedi gwasanaethu yn Lluoedd Arfog Ei Mawrhydi am ddiwrnod o leiaf. Mae hyn yn cynnwys pobl sydd wedi gwasanaethu yn y Lluoedd wrth Gefn/Cynorthwyol.
- Amcangyfrifir bod tua 51,000 o gyn-filwyr yn byw yng Ngogledd Cymru, sef tua 9% o'r boblogaeth dros 16 oed.
- Mae disgwyl i nifer y cyn-filwyr ostwng yn y dyfodol i tua 22,000 erbyn 2030.
- Mae mwyafrif y cyn-filwyr yn 65 oed a throsodd felly yn y dyfodol bydd cyfran fwy o gyn-filwyr yn bobl iau o gefndir mwy amrywiol.
- Mae gan tua un mewn pump o gyn-filwyr salwch tymor hir sy'n gysylltiedig â gwasanaeth milwrol, fel problemau cyhyrsgerbydol, problemau clyw a salwch meddwl.
- Mae pob awdurdod lleol yng Ngogledd Cymru wedi llofnodi Cyfamod Cymunedol y Lluoedd Arfog, gan addo i gefnogi cyn-weithwyr y lluoedd a chyn-filwyr mewn perthynas ag addysg, sgiliau a chyflogaeth; tai; iechyd a llesiant.

Sut rhoddir sylw i ganfyddiadau'r adroddiad

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Anghenion cyn-filwyr o ran gofal cymdeithasol; iechyd a lles; tai; addysg, sgiliau a chyflogaeth	Awdurdodau lleol BIPBC Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol Cymdeithasau Tai a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig	Asesiad o anghenion manwl wedi ei gwblhau i lywio'r asesiad poblogaeth. Cynllun gweithredu wedi'i lunio gan Fforwm Lluoedd Arfog Gogledd Cymru Sefydlwyd Is-grŵp Bwrdd Iechyd y Lluoedd Arfog	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan Fforwm Lluoedd Arfog Gogledd Cymru ac asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Gwellu'r cymorth i gyn-filwyr, milwyr sy'n gwasanaethu a'u teuluoedd yng ngogledd Cymru.	Fforwm Lluoedd Arfog Gogledd Cymru Partneriaid: BIPBC, Iechyd Cyhoeddus Cymru, awdurdodau lleol, y Lluoedd Arfog, Heddlu Gogledd Cymru, Llywodraeth Cymru, y trydydd sector		

Tai a digartrefedd

Asesiad poblogaeth: yr hyn wnaethom ni ei ddarganfod

- Mae tai o ansawdd yn bwysig i iechyd pobl, eu haddysg a chyflogaeth ac er mwyn creu cymunedau cryf.
- Mae'r rhan fwyaf o bobl eisiau aros yn eu cartrefi eu hunain mor hir â phosibl. Gall cynllunio cynhwysol ac addasiadau helpu i wneud hyn yn bosibl.
- Mae anghenion heb eu diwallu mewn perthynas â thai arbenigol gan gynnwys tai gofal ychwanegol, tai â chymorth ar gyfer pobl ag anghenion dysgu, llety 'symud ymlaen' ar gyfer pobl â phroblemau iechyd meddwl, llety ar gyfer unigolion a llety yn ystod y nos mewn argyfwng. Mae angen rhoi cefnogaeth i bobl dduon a lleiafrifoedd ethnig gyda phroblemau tai.

Sut rhoddir sylw i ganfyddiadau'r adroddiad

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Cymorth tai i bobl sy'n gadael y sefydliad diogel	Awdurdodau lleol Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol Cymdeithasau Tai a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig	Llwybr Cenedlaethol Llywodraeth Cymru Strategaethau tai lleol	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd. Gweithio gyda Phwyllgor Cydweithredol Rhanbarthol Cefnogi Pobl
Angen am dai arbenigol	Awdurdodau lleol Cymdeithasau Tai a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig	Strategaethau tai lleol Ymchwilio i Wasanaethau Cymorth ar gyfer Pobl sy'n Gadael y Carchar yng Ngogledd Cymru	
Atal digartrefedd	Awdurdodau lleol Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol Cymdeithasau Tai a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig		

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Cydweithio rhwng gwasanaethau tai ac iechyd meddwl	BIPBC ac awdurdodau lleol	Grŵp adsefydlu Iechyd Meddwl a Llety. Lluniwyd datganiad comisiynu Penodwyd swyddog datblygu tai â chymorth	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.

Drafft

Anhwylder y Sbectrwm Awtistig (ASD)

Asesiad poblogaeth: yr hyn wnaethom ni ei ddarganfod

- Amcangyfrif bod gan 1% o boblogaeth y DU Anhwylder y Sbectrwm Awtistig (ASD) a bod dynion bedair gwaith yn fwy tebygol o gael ASD na merched.
- Mae nifer y bobl ag ASD wedi cynyddu a disgwylir y bydd yn parhau i gynyddu. Gall hyn fod oherwydd gwell ymwybyddiaeth o'r cyflwr a'r ffaith bod y cysniad o ASD yn ehangu.
- Erbyn 2035 disgwylir y bydd tua 1,600 o blant ag ASD yng Ngogledd Cymru a rhagwelir y bydd nifer yr oedolion 18 oed a throsodd ag ASD yn codi o 5,500 i 6,000.
- Mae'n debygol na fydd oedolion ag ASD yn cael diagnosis gan mai dim ond ar ddechrau'r 1990au y daeth yr asesiad ar gael ac mae wedi canolbwyntio'n bennaf ar blant.
- Mae gwasanaethau anabledd dysgu ac iechyd meddwl yn darparu rhywfaint o gymorth ar hyn o bryd i unigolion ag ASD yng Ngogledd Cymru. Fe wnaethom nodi bwch yn y cymorth i bobl sydd ag ASD ond nad ydynt yn gymwys i dderbyn y gwasanaethau hynny.

Sut rhoddir sylw i ganfyddiadau'r adroddiad

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Datblygu Gwasanaeth Awtistiaeth Integredig i bobl nad ydynt yn gymwys am wasanaethau anabledau dysgu neu iechyd meddwl	Grŵp Strategaeth Gwasanaeth Awtistiaeth Integredig Gogledd Cymru	Datblygu Gwasanaeth Awtistiaeth Integredig i Ogledd Cymru.	Mae'r BPRh yn gyfrifol am gyflwyno IAS yng Ngogledd Cymru.
Datblygu hyfforddiant ac ymwybyddiaeth am ASD	Grŵp Strategaeth Gwasanaeth Awtistiaeth Integredig Gogledd Cymru	Cynlluniau yn cael eu llunio	Cefnogi'r ymagwedd ranbarthol trwy Grŵp Strategaeth IAS

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Mynd i'r afael â'r gyfradd uchel o hunanladdiad ymhlith pobl ag ASD	Grŵp Atal Hunanladdiad a Hunan-niweidio Gogledd Cymru: Bwrdd Iechyd, Iechyd Cyhoeddus Cymru, awdurdodau lleol, yr Heddlu, National Rail, y trydydd sector, sefydliadau gwirfoddol a chymunedol	Datblygu cynllun strategol Atal Hunanladdiad a Hunan-Niweidio Gogledd Cymru	Grŵp Hunan-laddiad a Hunan-niweidio Gogledd Cymru yn adrodd i Fwrdd Partneriaeth Law yn Llaw at Iechyd Meddwl sydd yn adrodd i'r BPRh.

Draft

Rhan C: Canfyddiadau cyffredinol

Asesiad poblogaeth: yr hyn wnaethom ni ei ddarganfod

Roedd pob un o'r penodau yn nodi anghenion mewn perthynas â'r themâu trawsbynciol:

- Gwaith ataliol ac ymyrraeth gynnar
- Gwybodaeth, cyngor a chymorth
- Cydraddoldeb a Hawliau Dynol
- Eiriolaeth
- Trafnidiaeth a mynediad at wasanaethau
- Argaeledd gwasanaethau yn y Gymraeg
- Hyrwyddo mentrau cymdeithasol, mudiadau cydweithredol, gwasanaethau dan arweiniad defnyddwyr a'r trydydd sector
- Annog cymorth anffurfiol gan deuluoedd, ffrindiau a rhwydweithiau cymunedol a gofawyr cefnogi.
- Darparu gwasanaethau yn seiliedig ar 'beth sy'n bwysig' i unigolion
- Llais i ddinasyddion
- Diogelu
- Tlodi ac anghyfartaledd
- Ansawdd data poblogaeth a pherfformiad
- Heriau o gyflwyno gwasanaethau yn yr hinsawdd ariannol presennol

Sut rhoddir sylw i ganfyddiadau'r adroddiad

Mae'r partneriaid yn rhoi sylw i'r holl themâu trawsbynciol fel rhan o'u gwaith craidd. Bydd y gwaith hwn yn cefnogi gweithredu a gwreiddio gofynion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Mae'n rhaid ystyried yr holl faterion trawsbynciol hyn wrth ddatblygu blaenoriaethau rhanbarthol a gwasanaethau cwbl integredig.

Mae rhagor o wybodaeth yng nghynlluniau ac adroddiadau pob partner gan gynnwys cynlluniau corfforaethol, cynlluniau cydraddoldeb strategol a chynlluniau datblygu lleol isod.

Sefydliad	Strategaethau a chynlluniau	Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol:
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/861/tudalen/88114 Cynllun Cydraddoldeb Strategol	
Cyngor Sir Ynys Môn	http://www.anglesey.gov.uk/council-and-democracy/governance-and-performance/corporate-plan-and-performance/ Cynllun cydraddoldeb strategol	http://www.ynysmon.gov.uk/cyngor-a-democratiaeth/strategaethau-a-pholisiau-y-cyngor/-gofal-lles-a-tai/adroddiad-blynyddol-gyfarwyddwr-gwasanaethau-cymdeithasol/114411.article?redirect=false
Cyngor Gwynedd	https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Strategaethau-a-pholis%c3%afau/Cynlluniau-corrforaethol-a-strategaethau/Cynlluniau-corrforaethol-a-strategaethau.aspx Cynllun cydraddoldeb strategol	https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Perfformiad-a-gwariant/Archwiliadau,-arolygon-ac-asesiadau/Adroddiad-Blynyddol-Gwasanaethau-Cymdeithasol.aspx
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	http://www.conwy.gov.uk/cy/Council/Strategies-Plans-and-Policies/Strategies-Plans-and-Policies.aspx Cynllun cydraddoldeb strategol	www.adroddiadblynyddolgwasaethaucymdeithasolconwy.org.uk
Cyngor Sir Ddinbych	https://www.denbighshire.gov.uk/cy/eich-cyngor/strategaethau-cynlluniau-a-pholisiau/strategaethau-cynlluniau-a-pholisiau.aspx Cynllun cydraddoldeb strategol	https://www.denbighshire.gov.uk/cy/eich-cyngor/strategaethau-cynlluniau-a-pholisiau/gofal-cymdeithasol/adroddiad-blynyddol-y-gwasanaethau-cymdeithasol.aspx
Cyngor Sir y Fflint	http://www.siryfflint.gov.uk/cy/Resident/Council-and-Democracy/Improvement-Plan.aspx Cynllun cydraddoldeb strategol	http://www.siryfflint.gov.uk/cy/PDFFiles/Social-Services/Social-Services-Annual-Report-2016-17-Welsh.pdf
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	http://www.wrexham.gov.uk/welsh/council_w/documents/index.htm Cynllun cydraddoldeb strategol	http://www.wrexham.gov.uk/welsh/council_w/social_services/annual_report.htm

Hefyd, mae nifer o fentrau rhanbarthol lleol dan arweiniad awdurdodau lleol a'r bwrdd iechyd yn rhoi sylw i'r blaenoriaethau hyn, fel y dengys y tabl isod.

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Gwaith ataliol ac ymyrraeth gynnar	<p>BIPBC</p> <p>Awdurdodau lleol (gan gynnwys rhaglenni Dechrau'n Deg a Theuluoedd yn Gyntaf)</p> <p>Byrddau</p> <p>Gwasanaethau Cyhoeddus</p> <p>Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol</p> <p>Cymdeithasau Tai a Landlordiaid</p> <p>Cymdeithasol</p> <p>Cofrestredig</p>	<p>Llif gwaith gwella iechyd a lleihau anghydraddoldeb (yn cynnwys Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod)</p> <p>Rhannwyd canfyddiadau'r asesiad poblogaeth â chomisïynwyr fel sail ar gyfer y rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf. Set dysgu comisïynu rhanbarthol yn goruchwylio comisïynu Teuluoedd yn Gyntaf.</p> <p>Cronfa Gofal Integredig (ICF)</p> <p>Amrywiaeth eang o brosiectau'n cael eu cyflwyno gan bartneriaid – gweler Dewis i gael enghreifftiau</p>	<p>Arwain ar gyfer Cronfa Gofal Integredig: Diweddarau'r bwrdd bob chwe mis. Adroddiadau eithrio fel y bo angen. Partneriaeth i oruchwylio rheolaeth weithredol o'r Gronfa Gofal Integredig (ICF)</p>
Gwybodaeth, cyngor a chymorth	<p>Dewis Cymru</p> <p>Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol</p> <p>Cymdeithasau Tai a Landlordiaid</p> <p>Cymdeithasol</p> <p>Cofrestredig</p>	<p>Sefydlwyd Rhwydwaith Gwybodaeth Gogledd Cymru, yn cyfarfod bob dau fis. Cadeirydd Bethan Jones-Edwards, Tîm Cydweithio Rhanbarthol</p> <p>Hyrwyddwyd Dewis Cymru fel rhan o'r asesiad poblogaeth.</p>	<p>Y BPRh yn derbyn adroddiadau diweddarau gan y rhwydwaith.</p>
	<p>Un Pwynt Mynediad</p> <p>Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd</p>	<p>Yn eu lle ym mhob awdurdod lleol, llawer ohonynt yn dimau amlddisgyblaethol, cydlynu gofal.</p>	<p>Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.</p>

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Cydraddoldeb a Hawliau Dynol	Pob sefydliad a phartner sector cyhoeddus.	Bydd rhaid cynnal Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb ar gyfer pob gwasanaeth a ddatblygir i ymateb i'r cynllun. Mae materion i'w hystyried a dolenni i dystiolaeth ymchwil ac ymgynghoriad wedi'u cynnwys yn yr Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb ac adroddiad ymgynghori ar gyfer y cynllun hwn.	Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol i sicrhau bod Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb yn cael ei gwblhau pan fo'n briodol ar gyfer pob un o'r blaenoriaethau integredig a ddatblygwyd dan y cynllun hwn.
Eirioli	Awdurdodau lleol BIPBC Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol Cymdeithasau Tai a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig	Rhaglen Eiriolaeth Edau Euraidd (Age Cymru) Eiriolaeth plant, contract rhanbarthol – Tros Gynnal	Cytuno blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd. PGOGC a PGPGC i arwain prosiectau eirioli rhanbarthol.
Mynediad at Wasanaethau a Chludiant	Awdurdodau lleol BIPBC Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol	BIPBC i dreialu mentrau gydag Ymddiriedolaeth Gwasanaethau Ambiwllans Cymru a Chymdeithas Cludiant Cymunedol	Angen trafod a chytuno gyda Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus lle mae angen gosod y flaenoriaeth.
Y Gymraeg	Fforwm Mwy Na Geiriau a'r Bwrdd Gweithlu ynghyd â chynlluniau lleol (Morwena Edwards) Cyfarfod rhanbarthol gwasanaethau cymdeithasol ac iechyd, Cadeirydd Meilyr Emrys BIPBC	Rhannwyd canfyddiadau'r asesiad poblogaeth â'r asiantaethau arweiniol. Mae'r rhain wedi'u hadlewyrchu yn strategaeth y gweithlu .	Derbyn adroddiadau drwy ffrwd gwaith y gweithlu.

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Hyrwyddo mentrau cymdeithasol, mudiadau cydweithredol, gwasanaethau a arweinir gan ddefnyddwyr a'r trydydd sector	Tîm cydweithio rhanbarthol (fforwm gwerth cymdeithasol) Mentrau cymdeithasol, trydydd sector, sefydliadau gwirfoddol a chymunedol	Hyrwyddo gwerth cymdeithasol mewn gwasanaethau a chomisiynu gofal cymdeithasol Sefydlu fforwm gwerth cymdeithasol ym mhob awdurdod lleol.	Y BPRh yn derbyn adroddiadau bob chwe mis gan y fforwm gwerth cymdeithasol
Llais y Dinesydd	CGGC o dan gontract i'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol.	Panel Dinasyddion Gogledd Cymru	Derbyn yr adroddiad blynyddol
Tlodi ac anghyfartaledd Effaith diwygio'r gyfndrefn les gan gynnwys digartrefedd (yn enwedig ar gyfer pobl ifanc) ac iechyd meddwl	Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus Awdurdod lleol – strategaeth dai Sefydliadau trydydd sector, gwirfoddol a chymunedol (hawliau lles) Cymdeithasau Tai a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig	Cynlluniau Llesiant BGC Cynllun Gweithredu ar gyfer Trechu Tlodi, Llywodraeth Cymru	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.
Diogelu	Uned Fusnes Diogelu, Tîm Cydweithio Rhanbarthol Pob partner	Cynllun busnes oedolion a phlant. Byrddau Diogelu Oedolion a Phlant Gogledd Cymru	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd. Y gwaith cyflenwi i gael ei fonitro gan y bwrdd diogelu statudol.
Gwella ansawdd data poblogaeth a pherfformiad	Llywodraeth Cymru Llywodraeth Leol BIPBC Iechyd Cyhoeddus Cymru	Rhannwyd materion a nodwyd yn yr asesiad poblogaeth gydag Uned Data Lywodraeth Leol. Cyflwynwyd fframwaith rheoli perfformiad newydd gan Lywodraeth Cymru	Cytuno â blaenoriaethau'r BPRh a bydd yn cael ei ddatblygu gan asiantaethau partner yn rhan o'u busnes craidd.

Mater	Sefydliad arweiniol	Yr hyn sy'n cael ei wneud	Rôl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Heriau o gyflwyno gwasanaethau yn yr hinsawdd ariannol bresennol	Pob partner	Ymrwymiad i gynnal Aseidiadau o Effaith ar Gydraddoldeb ar newidiadau i wasanaethau a lliniaru unrhyw effeithiau anghymesur. Cefnogi'r trydydd sector a'r sector gwirfoddoli trwy wella ymarfer comisiynu.	Y BPRh yn cydnabod y pwysau ychwanegol mae pob gwasanaeth yn ei wynebu.

Draft

Rhan D: I gael rhagor o wybodaeth

Sut i gael gafael ar y gwasanaethau sydd ar gael i gefnogi pobl gydag anghenion gofalu a chymorth a'u gofaluwr yng ngogledd Cymru.

Plant a phobl ifanc

Gwybodaeth, cyngor a chymorth ar gyfer plant a theuluoedd

I gael mathau eraill o gefnogaeth i deuluoedd gan gynnwys gofal plant, cysylltwch â Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd.

Cyngor Sir Ynys Môn: <http://www.ynysmon.gov.uk/cymuned/plant-a-theuluoedd/gwasanaeth-gwybodaeth-i-deuluoedd>

Cyngor Gwynedd: www.gwynedd-ni.org.uk

Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy: www.conwy.gov.uk/plant

Cyngor Sir Ddinbych: <https://www.denbighshire.gov.uk/cy/preswylwr/cymunedau-a-byw/gofal-plant-a-rhianta/gofal-plant-a-rhianta.aspx>

Cyngor Sir y Fflint: <http://www.fisflintshire.co.uk/#>

Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam: http://www.wrexham.gov.uk/welsh/community_w/fis/index.htm

Pryderu am blentyn?

Os ydych yn gwybod am blentyn sydd mewn perygl o gam-drin neu yn cael ei gam-drin, mae'n bwysig iawn eich bod yn rhoi gwybod i'r cyngor neu'r heddlu.

Os yw'r unigolyn mewn perygl uniongyrchol, ffoniwch yr Heddlu ar unwaith ar 999. Os nad ydyw, ffoniwch y Gwasanaethau Cymdeithasol mor fuan â phosibl i rannu eich pryderon.

Mae rhifau ffôn ar gyfer Gwasanaethau Cymdeithasol yng ngogledd Cymru ar gael yma: www.bwrddiogelugogleddcymru.cymru

Oedolion

Gwybodaeth, cyngor a chymorth i oedolion a gofaluwr

I gael gwybodaeth am wasanaethau yn eich ardal ewch i wefan Dewis Cymru www.dewis.cymru

Neu cysylltwch ag Un Pwynt Mynediad yn eich cyngor lleol i gael gwybodaeth am wasanaethau sydd ar gael i gefnogi iechedd a lles pobl.

Cyngor Sir Ynys Môn: www.ynysmon.gov.uk/iechyd-a-gofal/gwasanaethau-oedolion

Cyngor Gwynedd: <https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Trigolion/Iechyd-a-gofal-cymdeithasol/Oedolion-a-phobl-hŷn/Oedolion-a-phobl-hŷn.aspx>

Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy: <http://www.conwy.gov.uk/cy/Resident/Social-Care-and-Wellbeing/Contact-us/Single-Point-of-Access-SPOA/Conwy-Access-Team.aspx>

Cyngor Sir Ddinbych: <https://www.denbighshire.gov.uk/cy/preswylwr/iechyd-a-gofal-cymdeithasol/oedolion-a-phobl-hyn/un-pwynt-mynediad.aspx>

Cyngor Sir y Fflint: <http://www.siryfflint.gov.uk/cy/Resident/Social-Services/Social-Services-Welsh.aspx>

Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrexham:
http://www.wrexham.gov.uk/welsh/council_w/social_services/SocialServicesW.htm

Pryderu am oedolyn?

Os ydych yn gwybod am oedolyn sydd mewn perygl o gam-drin neu yn cael ei gam-drin, mae'n bwysig iawn eich bod yn rhoi gwybod i'r cyngor neu'r heddlu.

Os yw'r unigolyn mewn perygl uniongyrchol, ffoniwch yr Heddlu ar unwaith ar 999. Os nad ydyw, ffoniwch y Gwasanaethau Cymdeithasol mor fuan â phosibl i rannu eich pryderon.

Mae rhifau ffôn ar gyfer Gwasanaethau Cymdeithasol yng ngogledd Cymru ar gael yma: <http://www.bwrddiogelugogleddcymru.cymru>

CYDWEITHREDFA GWELLA GWASANAETHAU
GOFAL A LLESIANT **GOGLEDD CYMRU**

NORTH WALES SOCIAL CARE AND WELL-BEING
SERVICES IMPROVEMENT COLLABORATIVE

Cynllun rhanbarthol asesiad poblogaeth Gogledd Cymru 2018 i 2023

Adroddiad ar yr ymgynghoriad

1 Ebrill 2018

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Betsi Cadwaladr
University Health Board

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Drafft

Cysylltwch â ni

Cydweithredfa Gwella Gwasanaethau Gofal a Llesiant Gogledd Cymru

Neuadd y Sir, Ffordd Wynnstay, Rhuthun, LL15 1YN

E-bost: sarah.bartlett@sirddinbych.gov.uk

Ffôn: 01824 712432

www.cydweithredfagogleddcymru.cymru

Cynnwys

Cyflwyniad.....	4
Cefndir.....	4
Dyletswydd cydraddoldeb y sector cyhoeddus	4
Egwyddorion ymgynghori	5
Ymgynghori ac ymgysylltu.....	6
Y broses ymgynghori	6
Cwestiynau'r ymgynghoriad	7
Dulliau ymgynghori	7
Cynllun hyrwyddo	8
Adolygiad o'r ymgynghori ac ymgysylltu	7
Sefydliadau a oedd wedi'u cynrychioli yn yr ymgynghoriad	14
Awdurdodau lleol ac iechyd	14
Grwpiau a sefydliadau defnyddwyr gwasanaethau	14
Canfyddiadau'r ymgynghoriad.....	17
Awgrymiadau am flaenoriaethau	17
Sylwadau am y cynllun	20
Cyfeiriadau	42
Atodiad 1: Hyrwyddo'r arolwg.....	47
Hyrwyddo mewn awdurdodau lleol ac yn y bwrdd iechyd	43
Hyrwyddo ymysg y Panel Dinasyddion	45
Mathau eraill o hyrwyddo	45
Sefydliadau ar y map rhanddeiliaid	46
Sefydliadau a ymatebodd i arolwg yr asesiad poblogaeth	49

Cyflwyniad

Cynhaliwyd Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb i ganfod a oedd anghydraddoldeb a allai godi o ganlyniad i ddatblygu a chyflawni cynllun rhanbarthol yr asesiad poblogaeth. Defnyddiwyd y wybodaeth a gafwyd drwy'r broses hon i ddatblygu cynllun rhanbarthol asesiad poblogaeth Gogledd Cymru.

Mae'r adroddiad hwn yn darparu manylion am yr ymgynghoriad a gynhaliwyd yn rhan o'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb ac mae'n darparu tystiolaeth am y ffordd yr ydym yn cyflawni gofynion dyletswydd cydraddoldeb y sector cyhoeddus. Mae dogfen ar-lein yr Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb ar gael ar ein gwefan.

Cefndir

Mae'r cynllun rhanbarthol yn egluro sut y bydd y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol (BPRh) yn ymateb i ganfyddiadau asesiad poblogaeth Gogledd Cymru a gyhoeddwyd ar 1 Ebrill 2017.

Mae'r asesiad poblogaeth yn cyfuno gwybodaeth am anghenion pobl am ofal a chymorth ac am anghenion cymorth gofalcwyr yng Ngogledd Cymru. Mae'n ceisio dangos pa mor dda y mae anghenion pobl yn cael eu diwallu a'r gwasanaethau y bydd eu hangen arnom i'w diwallu yn y dyfodol. Mae awdurdodau lleol yng Ngogledd Cymru wedi cydweithio â Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BIPBC) gyda chymorth Iechyd Cyhoeddus Cymru i lunio'r asesiad, sy'n ofyniad o dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

Y cynllun rhanbarthol yw'r cynllun ardal ar y cyd y mae'n ofynnol ei lunio o dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a Rheoliadau Gofal a Chymorth (Cynllunio Ardal) (Cymru) 2017.

Mae'r cynllun rhanbarthol yn ddogfen strategol. Bydd angen cynnal Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb yng nghyswllt camau gweithredu a chynlluniau a ddatblygir mewn ymateb iddo gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol, y chwe awdurdod lleol yng Ngogledd Cymru a BIPBC.

Dyletswydd cydraddoldeb y sector cyhoeddus

Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 wedi cyflwyno dyletswydd newydd i'r sector cyhoeddus sy'n ei gwneud yn ofynnol i bob corff cyhoeddus fynd i'r afael â gwahaniaethu, i hyrwyddo cyfle cyfartal ac i hybu cysylltiadau da. Mae dyletswyddau cyrff cyhoeddus wedi'u hamlinellu yn y tabl isod.

Rhaid i gyrff cyhoeddus roi sylw dyledus i'r angen i wneud y canlynol:

Mae rhoi sylw dyledus i hyrwyddo cydraddoldeb yn golygu:

Dileu gwahaniaethu, aflonyddu, erledigaeth ac unrhyw ymddygiad arall sydd wedi'i wahardd o dan y Ddeddf.	Dileu neu leihau gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth y mae pobl yn eu profi oherwydd eu nodwedd warchoddedig.
Hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig a'r rheini nad ydynt yn ei rhannu.	Cymryd camau i gwrdd ag anghenion pobl mewn grwpiau gwarchoddedig lle mae'r rheini'n wahanol i anghenion pobl eraill.
Meithrin cysylltiadau da rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig a'r rheini nad ydynt yn ei rhannu.	Cymryd camau i adeiladu cymunedau lle mae pobl yn teimlo'n hyderus eu bod yn perthyn ac yn gyfforddus wrth gymysgu a rhyngweithio ag eraill.

Mae dyletswyddau cyfreithiol penodol hefyd gan gynghorau yng Nghymru sydd wedi'u hamlinellu yn Rheoliadau Deddf Gydraddoldeb 2010 (Cymru) 2011 sy'n cynnwys asesu'r effaith o bolisiau a chynlluniau perthnasol – yr Aseiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb.

Er mwyn gosod sylfaen gadarn ar gyfer cynllun rhanbarthol yr aseiad poblogaeth rydym wedi:

- adolygu data'r mesurau perfformiad a dangosyddion poblogaeth sydd wedi'u hargymell yn y catalog data a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru, ynghyd â data perthnasol eraill ar lefel leol, ranbarthol a chenedlaethol;
- ymgynghori mor eang â phosibl ar draws rhanbarth Gogledd Cymru gan gynnwys y cyhoedd, cydweithwyr a phobl â nodweddion gwarchoddedig;
- adolygu llenyddiaeth ymchwil ac ymgynghori berthnasol yn cynnwys deddfwriaeth, strategaethau, cynlluniau comisiynu, aseidiadau o anghenion ac adroddiadau ar ymgynghoriadau.

Mae manylion y data lleol, rhanbarthol a chenedlaethol, yr adolygiad o lenyddiaeth a chrynodeb o ganfyddiadau'r ymgynghoriad wedi'u darparu yn [adroddiad yr aseiad poblogaeth](#).

Mae'r adroddiad hwn yn disgrifio'r ymgynghori ychwanegol a gynhaliwyd ar gyfer y cynllun rhanbarthol yn cynnwys:

- y rhai yr ydym wedi ymgynghori â nhw;
- sut rydym wedi ymgynghori;
- yr adborth i'r ymgynghoriad.

Egwyddorion ymgynghori

Un rhan allweddol o'r Aseiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb yw ymgynghori â phobl y gall cynllun rhanbarthol yr aseiad poblogaeth gael effaith arnynt ac yn enwedig pobl sydd â nodweddion gwarchoddedig. Y nodweddion gwarchoddedig yw:

- Oed

- Anabledd
- Ailbennu rhywedd
- Priodas a phartneriaeth sifil
- Beichiogrwydd a mamolaeth
- Hil
- Crefydd a chredo
- Rhyw
- Cyfeiriadedd rhywiol
- Y Gymraeg

Mae cyfraith achosion wedi darparu set o egwyddorion ymgynghori sy'n disgrifio'r disgwyliad cyfreithiol sydd ar gyrff cyhoeddus wrth iddynt ddatblygu strategaethau, cynlluniau a gwasanaethau. Yr enw ar y rhain yw Egwyddorion Gunning:

1. Rhaid ymgynghori tra bo'r cynnig ar gam ffurfiannol.
2. Rhaid cyflwyno rhesymau digonol dros y cynnig i ddarparu ar gyfer ystyriaeth ac ymateb deallus.
3. Rhaid rhoi digon o amser ar gyfer ystyriaeth ac ymateb.
4. Rhaid rhoi ystyriaeth gydwobodol i gynnyrch yr ymgynghoriad.

Mae cynghorau lleol yng Ngogledd Cymru wedi mabwysiadu polisi rhanbarthol ar ymgysylltu â dinasyddion (Cyngor Sir Ynys Môn et al., 2016). Mae hwn wedi'i seilio ar yr egwyddorion cenedlaethol ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd yng Nghymru ac egwyddorion cydgynhyrchu a oedd yn sail i'n cynllun ymgynghori.

Ymgynghori ac ymgysylltu

Nod yr ymgynghoriad oedd cynnwys cynifer o bobl â phosibl wrth ysgrifennu'r cynllun. Roeddem am sicrhau bod y cynllun yn gweithio i bobl sydd ag angen gofal a chymorth a'n bod yn gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd gennym - nid yn unig cyllidebau iechyd a gofal cymdeithasol ond busnesau lleol, elusennau, sefydliadau cymunedol, teuluoedd a ffrindiau.

Y broses ymgynghori

Cynhaliwyd proses sgrinio gychwynnol yr Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb gan grŵp llywio cynllun rhanbarthol yr asesiad poblogaeth sy'n cynnwys cynrychiolwyr o bob un o'r chwe awdurdod lleol, BIPBC a Byrddau Iechyd Cyhoeddus yn ei gyfarfod ar 12 Gorffennaf 2017. Trefnwyd i gynnal gweithdy ar 10 Hydref i gynnal asesiad manylach o'r effeithiau gan gynnwys agweddau ehangach ar lesiant mewn ymateb i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Adolygwyd yr asesiad effaith hwn gan grŵp sicrhau ansawdd Cyngor Sir Ddinbych ar 31 Hydref. Cafodd ei adolygu eto yng nghyfarfod y grŵp llywio ar 1 Rhagfyr 2017.

Cytunodd y grŵp llywio fod angen ymgynghori'n eang wrth lunio'r cynllun rhanbarthol gan gynnwys pobl sydd â nodweddion gwarchoddedig. Roedd hyn yn cynnwys ailymgynghori â phobl a gymerodd ran yn yr ymgynghoriad cychwynnol ar gyfer yr asesiad poblogaeth.

Roeddem wedi llunio drafft ar sail canfyddiadau'r asesiad poblogaeth a'r gofynion cyfreithiol y mae'n rhaid i ni eu cyflawni. Roeddem wedi gofyn y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau'r ymgynghoriad

1. Ydych chi'n credu mai'r rhain yw'r blaenoriaethau cywir?
2. Beth arall rydych chi'n credu bod angen ei gynnwys neu ei newid yn y cynllun?

Meddylwch am y canlynol:

- beth sy'n digwydd eisoes i helpu pobl yng Ngogledd Cymru i ddelio â'r materion a nodwyd;
- beth arall sydd angen digwydd;
- sut y bydd y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol yn gallu gwneud y gwahaniaeth mwyaf;
- unrhyw beth arall y byddech chi'n hoffi ei ddweud am y cynllun

Roeddem hefyd wedi cynhyrchu fersiwn gryno o'r adroddiad a luniwyd gan Youth Friendly i fod yn haws ei ddarllen na'r adroddiad llawn.

Ailsefydlwyd y grŵp ymgysylltu a oedd wedi cydlynu'r ymgynghori a'r ymgysylltu ar gyfer yr asesiad poblogaeth er mwyn cydlynu'r ymgysylltu ar y cynllun rhanbarthol. Roedd y grŵp hwn yn cynnwys cynrychiolwyr o bob un o'r awdurdodau lleol a BIPBC.

Roedd yr amserlen ar gyfer datblygu'r cynllun rhanbarthol fel a ganlyn.

Mis	Camau Gweithredu
Rhwng Ebrill a Gorffennaf 2017	Cynllunio'r prosiect a chytuno ar broses sgrinio gychwynnol yr Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb Ysgrifennu drafft o'r cynllun rhanbarthol ar sail yr asesiad poblogaeth a gofynion statudol Llunio fersiwn gryno o ddrafft y cynllun rhanbarthol Datblygu cynllun ymgynghori a chytuno ar gwestiynau'r ymgynghoriad
Rhwng Awst a Hydref 2017	Ymgynghori ac ymgysylltu yn cynnwys holiadur ar-lein, grwpiau trafod o ddefnyddwyr gwasanaethau a chyflwyniadau i staff awdurdodau lleol a sefydliadau partneriaid.
Rhwng Tachwedd a Rhagfyr 2017	Adolygu'r cynllun rhanbarthol mewn ymateb i adborth o'r ymgynghori ac ymgysylltu.
Rhwng Ionawr a Mawrth 2018	Proses cymeradwyo. Rhaid i'r adroddiad fynd gerbron y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol, pob un o'r chwe awdurdod lleol a'r bwrdd iechyd.

Estynnwyd cyfnod yr ymgynghoriad i 17 Tachwedd yn dilyn cais gan grŵp cymunedol am fwy o amser i gwblhau ymateb.

Dulliau ymgynghori

Y dulliau ymgynghori a ddefnyddiwyd oedd:

- Holiadur ar-lein a gylchredwyd yn eang i staff, sefydliadau partneriaid, y panel dinasyddion, defnyddwyr gwasanaethau ac aelodau eraill o'r cyhoedd.
- Grwpiau trafod â defnyddwyr gwasanaethau. Roeddem wedi ceisio mynd yn ôl at y grwpiau yr ymgynghorwyd â nhw ar gyfer yr asesiad poblogaeth i gadarnhau'r canfyddiadau a chynlluniau gyda nhw.
- Cyflwyno'r adroddiad mewn cyfarfodydd lleol a rhanbarthol er mwyn ymgysylltu â staff awdurdodau lleol a sefydliadau partneriaid.

Cynllun hyrwyddo

Trefnwyd i'r drafft o'r cynllun rhanbarthol a'r holiadur ar-lein fod ar gael ar ein gwefan www.northwalescollaborative.wales/. Roeddem wedi hysbysebu'r ddolen drwy rwydweithiau rhanbarthol, cynghorau'r sector gwirfoddol, awdurdodau lleol ac iechyd. Anfonwyd y negeseuon e-bost cyntaf ar 11 Awst 2017 a nodyn atgoffa ar 19 Medi. Roedd y grŵp ymgysylltu wedi cysylltu â grwpiau penodol. Roeddem wedi trefnu i gopiâu papur o'r adroddiad a'r holiadur fod ar gael ar gais. Mae rhagor o wybodaeth am y gwaith hyrwyddo yn atodiad 1.

Ymgynghorwyd ymhellach hefyd yn ystod y broses cymeradwyo. Mae'r adroddiad wedi cael ei adolygu gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol, mewn cyfarfodydd o uwch weithredwyr priodol, yng nghyfarfodydd y pwyllgorau craffu a/neu'r cabinet ym mhob awdurdod lleol a chan y bwrdd iechyd.

Mae'r map rhanddeiliaid a manylion yr ymgysylltu a gafwyd wedi'u cynnwys yn atodiad 1. Tua hanner y ffordd drwy'r cyfnod ymgynghori, cynhaliwyd cyfarfod o'r grŵp ymgysylltu i adolygu'r gwaith ymgysylltu a gafwyd hyd hynny ar sail y map rhanddeiliaid ac i wneud trefniadau i lenwi unrhyw fylchau a nodwyd. Yn dilyn y cyfarfod hwn trefnwyd gweithdai ychwanegol gyda phlant a phobl ifanc gan gynnwys plant sy'n derbyn gofal a rhai sy'n gadael gofal.

Adolygiad o'r ymgynghori ac ymgysylltu

Cafwyd cyfanswm o 135 o ymatebion i'r ymgynghoriad a 1,800 o ymweliadau â thudalen y cynllun rhanbarthol ar y wefan. Er mwyn cymell pobl i ymateb, roedd yr arolwg yn un [byr a syml](#) ac roeddem wedi llunio fersiwn gryno o'r cynllun ar gyfer yr ymgynghoriad. Er hynny, roedd angen cymryd cryn amser i ddarllen a gwneud sylwadau am y cynllun er mwyn cwblhau'r arolwg ac mae'n bosibl mai hwn yw'r prif reswm am y gwahaniaeth rhwng y niferoedd a edrychodd ar y cynllun a'r niferoedd a ymatebodd i'r arolwg.

Mae tabl 1 isod yn dangos nifer yr aelodau o'r cyhoedd a nifer cynrychiolwyr y sefydliadau a ymatebodd a thabl 2 yn dangos nifer y bobl â gwahanol nodweddion gwarchoddedig a lenwodd yr holiadur ar-lein.

Mae tabl 2 yn dangos ein bod wedi gallu cyrraedd pobl ym mhob grŵp oedran, pobl sydd ag anabledd neu salwch/anhwylder iechyd hirsefydlog a gofalwyr, a siaradwyr Cymraeg a Saesneg. Cawsom ymatebion gan fenywod a dynion er na chafwyd cynifer o ymatebion gan ddynion. Roeddem hefyd wedi cael ymatebion gan bobl â gwahanol statws priodasol, hunaniaethau ethnig a rhywioldeb. Ni chawsom nifer mawr o ymatebion gan bobl sydd â nodweddion gwarchoddedig am hunaniaeth genedlaethol, crefydd neu hunaniaeth rhywedd. Roeddem wedi sicrhau bod yr arolwg a'r nodyn atgoffa wedi'u hanfon at grwpiau a rhwydweithiau o bobl sydd â'r nodweddion gwarchoddedig hyn ac wedi cynnal gweithdai gyda rhwydweithiau cyfranogi yn Sir y Fflint a Chonwy.

Sylwer bod y tablau isod yn dangos nifer yr ymatebion unigol i'r ymgynghoriad ar-lein yn unig. Roedd rhai ymatebion wedi'u gwneud ar ran grwpiau mwy, fel y rheini gan gynghorau ieuencid a rhwydweithiau cyfranogi ac roedd tua 40% o ymatebwyr wedi dewis peidio â llenwi'r holiadur cydraddoldeb. Er mwyn cael darlun cyflawn o'r ymgysylltu â phobl â nodweddion gwarchoddedig, dylid ystyried y ffigurau hyn ochr yn ochr â'r rhestr o [sefydliadau](#) a ymatebodd i'r ymgynghoriad ar y cynllun rhanbarthol a'r [sefydliadau a grwpiau defnyddwyr gwasanaethau](#) a ymatebodd i'r ymgysylltu manylach a gynhaliwyd ar gyfer yr asesiad poblogaeth i gyfrannu i'r cynllun rhanbarthol.

Roeddem wedi defnyddio'r data hyn i fonitro'r ymatebion yn ystod y cyfnod ymgynghori ac wedi annog grwpiau sy'n cynrychioli grwpiau a dangynrychiolwyd i rannu'r arolwg a chymryd rhan. Roedd aelodau'r grŵp ymgysylltu wedi cynnig cynnal gweithdai i grwpiau fel dewis yn lle'r arolwg ar-lein a dosbarthwyd copïau papur i grwpiau eraill a oedd heb fynediad i'r rhyngwyd.

Nodwyd mewn adborth o'r gweithdai fod y ffaith ei fod yn gynllun strategol rhanbarthol yn golygu ei bod yn fwy anodd i bobl ei drafod a deall yr effaith debygol ar eu bywydau nag yn achos yr asesiad poblogaeth. Roeddem wedi comisiynu fersiwn haws ei darllen o'r cynllun gan Youth Friendly i'n helpu yn hyn o beth. Mae anawsterau'n bod o hyd sy'n hawdd eu deall gan nad yw effaith ymarferol y cynllun yn amlwg eto ar y cyfan felly bydd angen cynnal asesiadau effaith, ymgynghori ac ymgysylltu ychwanegol ar gynlluniau penodol sy'n codi o'r cynllun rhanbarthol wrth eu datblygu.

Tabl 1: Nifer yr ymatebion gan aelodau o'r cyhoedd a sefydliadau

Math o ymateb	Nifer	% o'r ymatebion
Aelod o'r cyhoedd	56	41%
Cynrychiolydd sefydliad	79	59%
Cyfanswm	135	100%

Tabl 2.1: Oed

Oed	Nifer
0-15	1
16-24	1
25-34	7
35-44	17
45-54	28
55-64	20
65-74	5
75 a hŷn	2
Dewis peidio â dweud	54
Cyfanswm	135

Nodiadau

Roedd nifer mwy o bobl ifanc wedi cymryd rhan yn yr ymgynghoriad nag sydd wedi'i ddangos yn y tabl uchod. Roeddem wedi cynnal pum gweithdy gyda grwpiau o blant a phobl ifanc, yn cynnwys grwpiau o blant ag anableddau a phlant sy'n derbyn gofal. Roedd pob grŵp wedi cyflwyno un ymateb ar ran y grŵp.

Tabl 2.2: Rhyw

Rhyw	Nifer
Benywaidd	66
Gwrywaidd	16
Dewis peidio â dweud	53
Cyfanswm	135

Tabl 2.3: Hunaniaeth genedlaethol

Hunaniaeth genedlaethol	Nifer
Cymreig	39
Prydeinig	25
Seisnig	13
Albanaidd	1
Ewropeaidd arall	1
Dewis peidio â dweud	56
Cyfanswm	135

Tabl 2.4: Hunaniaeth ethnig

Hunaniaeth ethnig	Nifer
Gwyn	69
Treftadaeth gymysg	2
Du	1
Dewis peidio â dweud	63
Cyfanswm	135

Tabl 2.5: Dewis iaith

Dewis iaith	Nifer
Saesneg llafar	64
Cymraeg llafar	17
Dewis peidio â dweud	54
Cyfanswm	135
Saesneg ysgrifenedig	66
Cymraeg ysgrifenedig	14
Dewis peidio â dweud	55
Cyfanswm	135

Tabl 2.6: Anabledd

Anabledd	Nifer
Salwch/anhwylder iechyd hirsefydlog	15
Nam corfforol	8
Anhwylder iechyd meddwl	8
Nam ar y synhwyrau	3
Anabledd / anhawster dysgu	1
Cyfanswm y bobl	24

Nodiadau

Nid yw'r cyfanswm uchod yn gyson â'r niferoedd gan fod mwy nag un anabledd gan rai pobl.

Tabl 2.7: Crefydd

Crefydd	Nifer
Cristnogol	51
Dim	24
Arall (Agnostig)	1
Dewis peidio â dweud	59
Cyfanswm	135

Tabl 2.8: Rhywioldeb

Rhywioldeb	Nifer
Heterorywiol	75
Deurywiol	2
Menyw hoyw / lesbiad	1
Dewis peidio â dweud	57
Cyfanswm	135

Tabl 2.9: Gofalwyr

Gofalwyr	Nifer
Ateb cadarnhaol	27
1-19 awr	15
20-49 awr	8
50 awr neu fwy	3
Ateb negyddol	51
Dewis peidio â dweud	57
Cyfanswm	135

Tabl 2.8: Statws priodasol

Statws priodasol	Nifer
Priod	51
Sengl	16
Wedi ysgaru	4
Gweddw	2
Mewn partneriaeth sifil o'r un rhyw	1
Wedi gwahanu'n gyfreithiol	1
Dewis peidio â dweud	60
Cyfanswm	135

Sefydliadau a oedd wedi'u cynrychioli yn yr ymgynghoriad

Awdurdodau lleol ac iechyd

- Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
- Iechyd Cyhoeddus Cymru
- Cyngor Sir Ynys Môn
- Cyngor Gwynedd
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
- Cyngor Sir Ddinbych
- Cyngor Sir y Fflint
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam

Roedd ymatebion gan staff iechyd yn cynnwys rhai gan gynrychiolwyr Cyfarwyddiaeth Iechyd y Cyhoedd; iechyd meddwl oedolion; gwasanaethau pobl hŷn; yr adran gynllunio; cydraddoldebau a hawliau dynol; a therapyddion galwedigaethol.

Roedd y rhan fwyaf o'r ymatebion gan staff awdurdodau lleol yn rhai gan staff mewn adrannau gwasanaethau cymdeithasol, mewn gwasanaethau i blant ac oedolion a hefyd mewn un gwasanaeth gwybodaeth i deuluoedd, ac mewn gwasanaethau diogelu'r amgylchedd ac atal digartrefedd. Yn ogystal â hyn, cawsom ymateb gan un Aelod o'r Cynulliad Cenedlaethol.

Grwpiau a sefydliadau defnyddwyr gwasanaethau

Mae'r rhain wedi'u dosbarthu ar sail y penodau yn y cynllun ac mae rhai sefydliadau'n ymddangos ddwywaith.

Plant a phobl ifanc

- Fforwm Gadael Gofal Conwy: pobl ifanc sydd wedi gadael gofal, trafodaeth grŵp
- Cyngor Ieuenctid Conwy
- Grŵp Cyfranogi Plant sy'n Derbyn Gofal Sir y Fflint
- Cyngor Gofal Pobl Ifanc Wrecsam
- Ysgol y Gogarth: Ysgol Arbennig i ddisgyblion dydd a phreswyl (Llandudno), ymateb gan grŵp o athrawon a grŵp o ddisgyblion
- GISDA: Mae'n gweithio gyda phobl ifanc 16 i 26 oed sy'n ddigartref/agored i niwed
- Y Ganolfan Ddysgu – Sir y Fflint: Darpariaeth addysgol i ddisgyblion nad ydynt mewn addysg prif ffrwd

Pobl hŷn

- Age Well Hwyllog Môn: Clwb ieuenctid i rai dros 50 oed
- Clwb yr Eifl: Clwb i rai dros 50 oed. Rydym yn cwrdd unwaith y mis gyda siaradwyr ac yn mynd ar dripiâu

- Y Gwasanaeth Gwirfoddol Brenhinol: Elusen i bobl hŷn
- Fforwm Pobl Hŷn De Meirionnydd
- Cartref Gofal Wimsly: Gofal preswyl i oedolion hŷn

Iechyd, anabledd corfforol a nam ar y synhwyrau

- Gofal Arthritis Cymru
- Comisiwn Bevan: Mae'n darparu cyngor a chyfarwyddyd annibynnol, awdurdodol ar faterion sy'n ymwneud ag iechyd a gofal iechyd
- Epilepsy Action Cymru: Elusen iechyd sy'n cynnig cymorth i unrhyw un y mae epilepsi yn effeithio arno
- MS Cymru: Cymorth i bobl sydd â Sglerosis Ymledol a'u teuluoedd ledled Cymru
- Grŵp Poen Cronig Gogledd Cymru
- Y Gymdeithas Strôc
- Cyngor Iechyd Cymuned Gogledd Cymru: llais y claf yn y GIG
- Cyngor Cymru i'r Deillion

Anableddau dysgu

- Prospects for People with Learning Disabilities: Cymorth mewn cartrefi preswyl, yn y cartref ac yn ystod y dydd gyda phob agwedd ar fyw o ddydd i ddydd
- Seren Ffestiniog Cyf: Elusen anabledd dysgu yn y trydydd sector
- NEWSA: Hunaneirioli ar gyfer oedolion ag anableddau dysgu sy'n byw yn Sir Ddinbych
- Partneriaeth Anabledd Dysgu

Iechyd meddwl a chamddefnyddio sylweddau

- Cynlluniau Iechyd Meddwl Tai Gogledd Cymru: Mae'n darparu cymorth i bobl sydd ag anawsterau iechyd meddwl, a sgitsoffrenia yn bennaf
- Cyfarfod swyddogion arweiniol yr awdurdodau lleol ar iechyd meddwl

Gofalwyr

- Gwasanaethau Cynnal Gofalwyr
- Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru: Elusen genedlaethol sy'n gweithio i hyrwyddo a gwella cymorth, gwasanaethau a chydnabyddiaeth i ofalwyr di-dâl

Trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol

- Uned Diogelwch Cam-drin Domestig: Mae'n darparu gwasanaeth cam-drin domestig
- FNF Both Parents Matter Cymru
- BAWSO: Sefydliad gwirfoddol sy'n darparu cymorth i fenywod, dynion a phlant sy'n ffoi rhag cam-drin domestig

Yr ystad ddiogel

- Plant a Theuluoedd sy'n Profi Effaith Carcharu Aelod o'r Teulu: Rhaglen Gogledd Cymru

Cyn-filwyr

- Fforwm Lluoedd Arfog Gogledd Cymru

Tai a digartrefedd

- Cynlluniau Iechyd Meddwl Tai Gogledd Cymru: Mae'n darparu cymorth i bobl sydd ag anawsterau iechyd meddwl, a sgitsoffrenia yn bennaf

Cafwyd chwe ymateb hefyd gan bobl a oedd yn gweithio i wasanaethau cymorth tenantiaeth neu atal digartrefedd awdurdodau lleol.

Anhwylder Sbectwm Awtistiaeth

- NAS Cymru: Elusen Awtistiaeth

Grwpiau eraill

- Aura: uned datblygu chwaraeon ym maes hamdden, llyfrgelloedd a diwylliant
- Cymdeithas Cludiant Cymunedol
- Rhwydwaith Cyfranogi Conwy
- Prosiect Cyfranogi Sir y Fflint 'speaking out': grŵp adborth cleientiaid
- Rhwydwaith Cydraddoldeb Rhanbarthol Gogledd Cymru (NWREN)
- Bwrdd Diogelu Gogledd Cymru
- Ymddiriedolaeth Chardon (Amgueddfa Llandudno)
- Unsain: undeb llafur

Canfyddiadau'r ymgynghoriad

Yn gyffredinol roedd 88% o ymatebwyr yn cytuno ar y blaenoriaethau a ddewiswyd ac roedd cyfeiriad mewn nifer o'r sylwadau at y pwysigrwydd o roi blaenoriaeth i iechyd meddwl. Roedd y sylwadau a gafwyd yn amrywiol iawn ac yn ymwneud â phob un o benodau'r cynllun. Y materion a godwyd amlaf oedd:

- Y pwysigrwydd o weithio integredig rhwng gwasanaethau iechyd, gofal cymdeithasol a'r trydydd sector. Soniodd nifer mawr o bobl am bwysigrwydd y trydydd sector wrth gyflawni'r cynllun ac roedd rhai wedi mynegi pryderon ynghylch capasiti'r sector.
- Roedd nifer o bobl wahanol wedi cyfeirio at yr angen am systemau TG integredig i gynnal cydweithio rhwng gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.
- Yr angen i hybu ymwybyddiaeth o faterion sydd wedi'u cynnwys yn y cynllun a'r wybodaeth, cyngor a chymorth sydd ar gael i gefnogi pobl.
- Y cysylltiadau rhwng y penodau a chymorth i bobl ag anghenion lluosog.

Mae'r holl sylwadau wedi cael eu hystyried gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol ac wedi'u dosbarthu fel a ganlyn:

- **Diwygio:** diwygiwyd y cynllun mewn ymateb i'r sylw.
- **Rhannu:** mae sylwadau nad yw'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol yn gallu delio â nhw'n uniongyrchol wedi'u rhannu â'r sefydliad mwyaf priodol.
- **Nodi:** mae sylwadau sy'n cefnogi'r cynllun neu'n darparu mwy o fanylion nag y gellir eu cynnwys yn y cynllun wedi cael eu nodi gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol.

Awgrymiadau am flaenoriaethau

Mae blaenoriaethau ychwanegol a awgrymwyd wedi'u rhestru isod ynghyd â'r ymateb. Maent wedi'u rhestru mewn trefn a'r rhai a gynigiwyd amlaf yn gyntaf.

Awgrymiadau am flaenoriaethau	Ymateb	Statws
Pobl ifanc 16-18 oed – pontio rhwng gwasanaethau i blant a gwasanaethau i oedolion	Mae pontio wedi'i gynnwys yn Rhan B o'r cynllun rhanbarthol. Mae'r blaenoriaethau i blant a phobl ifanc yn Rhan A o'r cynllun wedi'u diweddarau gan y Grŵp Trawsnewid Plant yn dilyn gweithdy ar 7 Mehefin. Rhennir y sylw hwn â'r grŵp.	Rhannu

Awgrymiadau am flaenoriaethau	Ymateb	Statws
Iechyd meddwl plant a phobl ifanc (yn cynnwys y grŵp oedran 16 i 25). Roedd yr awgrymiadau'n cynnwys hyrwyddo mewn ysgolion, deall y rhesymau am anghenion iechyd meddwl pobl ifanc a helpu pobl ifanc i gael gwybod ble mae cymorth ar gael, cysylltiadau heblaw rhieni.	Mae iechyd meddwl plant a phobl ifanc yn flaenoriaeth i'r BPRh sy'n cael ei chyflawni gan y Grŵp Trawsnewid Plant .	Nodi
Yr holl oedolion sydd ag anghenion cymhleth a chyflyrau hirdymor, yn cynnwys dementia. Ystyried y diffiniad o 'bobl hŷn'	Mae'r flaenoriaeth hon 'pobl hŷn ag anghenion cymhleth a chyflyrau hirdymor, yn cynnwys dementia' wedi'i chodi o'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant ac mae'n flaenoriaeth statudol ar gyfer gwasanaethau integredig. Mae'r cymorth sydd ar gael i oedolion eraill ag anghenion cymhleth wedi'i gynnwys yn Rhan B o'r cynllun rhanbarthol. Wedi cynnwys nodyn yn y cyflwyniad i'r cynllun rhanbarthol i egluro ble mae gwybodaeth ar gael am oedolion eraill ag anghenion cymhleth.	Diwygio
Tai – yn gysylltiedig â'r holl anghenion eraill o ran iechyd a gofal cymdeithasol. Hefyd mae angen i adrannau cynllunio/Llywodraeth Cymru ystyried yr effaith ar wasanaethau o ganlyniad i adeiladu rhagor o dai gofal ychwanegol	Nid yw tai'n flaenoriaeth i'r BPRh ar hyn o bryd er bod y BPRh yn cydnabod bod tai da yn elfen hanfodol mewn darpariaeth gofal cymdeithasol a llesiant. Mae rhagor o wybodaeth am waith arall sy'n digwydd wedi'i chynnwys yn y bennod ar dai yn y cynllun rhanbarthol.	Nodi
Plant a phobl ifanc – blaenoriaethau ychwanegol: ADHD, addysgu rhieni i blant sydd mewn angen/peryl, mwy o gymorth a mynediad cyflymach at wasanaethau	Mae ymyrraeth gynnar, atal a chymorth rhianta yn flaenoriaethau yn Rhan B o'r cynllun rhanbarthol yn y bennod ar blant a phobl ifanc.	Nodi
Hybu ffyrdd iachach o fyw	Mae hybu ffyrdd iachach o fyw yn flaenoriaeth yn Rhan B o'r cynllun rhanbarthol yn y bennod ar blant a phobl ifanc ac yn y bennod ar iechyd.	Nodi
Cymorth i bobl hŷn eiddil sy'n agored i niwed	Mae cymorth i bobl hŷn ag anghenion cymhleth yn flaenoriaeth i'r BPRh.	Nodi
Teuluoedd ifanc oherwydd lefelau uchel o ddyledion, tai anfforddiadwy, dyled myfyrwyr, darpariaeth waeth o bensiynau nag ar gyfer cenedlaethau blaenorol.	Mae tlodi ac anghydraddoldeb wedi'u cynnwys yn flaenoriaeth yn Rhan C o'r cynllun rhanbarthol.	Nodi

Awgrymiadau am flaenoriaethau	Ymateb	Statws
<p>Gwasanaethau i bobl ag anableddau corfforol</p>	<p>Mae'n bwysig bod ein holl wasanaethau'n ymatebol i anghenion pobl ag anabledd corfforol. Mae pwysigrwydd gwasanaethau hygyrch wedi'i gydnabod ac mae gwaith yn mynd ymlaen mewn sefydliadau unigol.</p> <p>Darperir gwasanaethau cymorth arbenigol gan bartneriaid yn rhan o'u busnes craidd.</p> <p>Bydd strategaethau comisiynu yn ystyried darparu cymorth mwy arbenigol i bobl ag anghenion corfforol.</p>	<p>Diwygio</p>
<p>Oedi wrth drosglwyddo gofal rhwng yr ysbyty a gofal cymdeithasol/nyrsio mewn cymunedau.</p>	<p>Nod y cynllun rhanbarthol yw gwella'r cymorth a gofal sydd ar gael i bobl yng Ngogledd Cymru. Dylai hyn helpu i leihau oedi wrth drosglwyddo gofal.</p> <p>Mae bwrdd cenedlaethol ar gyfer gofal heb ei drefnu. Mae gwaith y bwrdd comisiynu a strategaeth y gweithlu yn helpu i ddelio â'r mater hwn hefyd.</p>	<p>Nodi</p>
<p>Gofal am gyn-filwyr ac aelodau o wasanaethau cyhoeddus sy'n wynebu adfyd (yr heddlu, y gwasanaeth tân, staff gofal iechyd etc).</p>	<p>Mae rhagor o wybodaeth yn y bennod ar gyn-filwyr yn y cynllun rhanbarthol.</p> <p>Mae gwasanaethau i'r boblogaeth gyfan wedi'u cynnwys yn Rhan B o'r cynllun rhanbarthol, yn cynnwys gweithwyr rheng flaen. Mae holl sefydliadau'r sector cyhoeddus yn darparu mentrau a chymorth ar gyfer llesiant eu staff. Mae rhagor o wybodaeth am yr heriau y mae staff rheng flaen yn eu hwynebu yn y Cynllun Gweithredu ar Hunanladdiad.</p>	<p>Nodi</p>
<p>Anhwyldeuau iechyd hirdymor cronig</p>	<p>Bydd cymorth i bobl ag anhwylderau hirdymor yn elfen bwysig yn rhaglen Gofal yn Nes at y Cartref BIPBC ac mewn datblygu cymorth drwy dimau clwstwr lleol.</p> <p>Dolen i Bobl Hŷn ag anghenion cymhleth</p>	<p>Nodi</p>
<p>Cymorth i oroeswyr strôc</p>	<p>Mae cymorth gofal iechyd i oroeswyr strôc a'u gofalwyr yn cael ei ystyried drwy'r gwaith o adolygu gwasanaethau gofal strôc yn BIPBC. Bydd yr anghenion parhaus am gymorth cymdeithasol a gwelliant parhaus o ran annibyniaeth yn cael eu hystyried yn rhan o'r gwaith ehangach o ddatblygu gwasanaethau cymorth o fewn adnoddau cymunedol.</p>	<p>Nodi</p>

Awgrymiadau am flaenoriaethau	Ymateb	Statws
Pobl sydd â mwy nag un math o angen, yn enwedig gorgyffwrdd rhwng iechyd corfforol/anabledd ac iechyd meddwl. Enghreifftiau eraill a roddwyd oedd pobl ifanc anabl sydd hefyd yn ofalwyr, pobl ag anableddau dysgu ac anghenion iechyd meddwl, gwasanaethau iechyd meddwl a thai â chymorth ar gyfer pobl sydd wedi'u rhyddhau o'r carchar neu wedi'u hadsefydlu ar ôl camddefnyddio cyffuriau.	Ychwanegwyd nodyn yn y cyflwyniad i Ran B am y gorgyffwrdd rhwng y penodau ac unigolion sydd ag anghenion lluosog am ofal a chymorth.	Diwygio

Sylwadau am y cynllun

Mae'r sylwadau hyn wedi'u crynhoi a'u rhannu ar sail penodau a statws.

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
Plant a phobl ifanc		
Rhoi cymorth i bersonél ysgolion i sylwi ar arwyddion o Gamfanteisio Rhywiol ar Blant.	Mae Camfanteisio Rhywiol ar Blant yn flaenoriaeth i Fwrdd Diogelu Plant Gogledd Cymru a Heddlu Gogledd Cymru . Mae briffiad 7 munud i staff ar gael yma: http://www.northwalessafeguardingboard.wales/resources/ Mae rhagor o wybodaeth am waith Byrddau Diogelu Gogledd Cymru (BDGC) wedi'i chynnwys yn y cynllun.	Diwygio
Cynorthwyo plant i fod yn gydnerth.	Mae hyn yn flaenoriaeth i'r BPRh sy'n cael ei chyflawni drwy'r Grŵp Trawsnewid Plant. Mae'r flaenoriaeth ar iechyd meddyliol ac emosiynol wedi'i heangu i gynnwys 'gwella iechyd emosiynol, llesiant meddyliol a chydnerthedd mewn plant a theuluoedd'.	Diwygio
Camgymeriad yn y cynllun cryno: dylai ddweud 124,000 o blant, nid 24,000.	Mae hyn wedi'i gywiro.	Diwygio
Cynnwys anghenion rhai 16-18 mlwydd oed.	Roedd y crynodeb o'r asesiad poblogaeth ar ddechrau'r bennod yn y cynllun rhanbarthol yn cynnwys nifer y plant 0-15 oed. Roedd hyn yn peri dryswch gan ei fod yn debyg i'r diffiniad o blant a phobl ifanc a ddefnyddiwyd yn y cynllun rhanbarthol. Mae wedi'i ddiwygio i ddefnyddio'r ffigurau ar gyfer rhai 0-17 flwydd oed. Mae'r asesiad poblogaeth yn cynnwys diffiniad llawnach a gwybodaeth am anghenion pobl ifanc 18-25 oed.	Diwygio

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
<p>Ystyried anghenion plant yng nghyd-destun eu teulu. Mae angen cryfhau'r cysylltiad rhwng materion sy'n gallu effeithio ar yr un cartref, er enghraifft trais domestig, camddefnyddio sylweddau, iechyd meddwl.</p>	<p>Wedi ychwanegu pwynt bwled i'r adran 'yr hyn wnaethom ni ei ddarganfod' yn y cynllun rhanbarthol am yr angen am ddull sy'n canolbwyntio ar y teulu yn yr adran ar blant. Wedi ychwanegu nodyn yn y cyflwyniad i Ran B am y gorgyffwrdd rhwng penodau.</p>	<p>Diwygio</p>
<p>Diogelu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Datblygu ffurflen atgyfeirio i Ogledd Cymru yn cynnwys gwybodaeth am ACEs i'w lansio yn Ionawr 2017. • Nifer y plant ar y gofrestr amddiffyn plant sy'n cael eu monitro gan Fwrdd Diogelu Plant Gogledd Cymru – cyflwyno adroddiad Sicrhau Ansawdd i'r bwrdd bob chwe mis a chynnal archwiliad o'r rhesymau y mae plant yn aros ar y gofrestr. • Rhai sy'n gadael gofal – edrych ar y data am NEETS 16-24 oed, problem ledled Gogledd Cymru (cymorth i rai sy'n gadael gofal). Mae angen cynghorwyr personol cefnogol i rai sy'n gadael gofal. 	<p>Wedi'u hychwanegu at y cynllun.</p>	<p>Diwygio</p>
<p>Mwy o gymorth i bobl ifanc dduon a lleiafrifol ethnig.</p>	<p>Wedi cryfhau'r adrannau ar gydraddoldeb yn y cynllun. Gellir ystyried hyn yn fwy manwl yn yr adolygiad o'r asesiad poblogaeth – mae angen rhagor o fanylion am anghenion penodol.</p>	<p>Diwygio</p>
<p>Bwlio ar-lein a secstio: mae angen cyngor gan bobl ddibynadwy fel gweithwyr CAMHS a gwersi ABRh yn yr ysgol (angen mwy o gysondeb). Dywedodd un grŵp o bobl ifanc fod ysgolion yn delio'n dda â'r mater hwn. Sylw arall oedd bod angen addysgu rhieni/gofalwyr i bobl ifanc ag anableddau dysgu am beryglon ar-lein. Bwrdd Diogelu Plant Gogledd Cymru – i helpu i weithredu pecyn Stop IT yr NSPCC yng Ngogledd Cymru.</p>	<p>Ei rannu â Phenaethiaid Gwasanaethau Plant Gogledd Cymru a Bwrdd Diogelu Plant Gogledd Cymru.</p> <p>Ychwanegwyd gwybodaeth am waith Bwrdd Diogelu Plant Gogledd Cymru i helpu i weithredu pecyn Stop IT yr NSPCC at y cynllun rhanbarthol.</p>	<p>Diwygio / Rhannu</p>

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
<p>Rhianta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monitro hawliau plant i gadw mewn cysylltiad â'r ddau riant ac i'r ddau riant rannu cyfrifoldeb dros fagu eu plant. • Mwy o gymorth i famau yn eu harddegau. • Ystyried sut i helpu rhieni nad ydynt am gael cymorth neu sy'n 'cymryd arnynt'. 	<p>Wedi cryfhau'r adran ar gydraddoldebau. Mae nifer o wahanol ymyriadau cynnar ar gael yng Ngogledd Cymru i helpu teuluoedd, yn cynnwys canolfannau plant, Tîm o Amgylch y Teulu a Dechrau'n Deg.</p>	<p>Nodi</p>
<p>Mae angen mwy o help a gwybodaeth ar gyfer plant hoyw a thrawsryweddol mewn ysgolion.</p>	<p>Mae mentrau wedi dechrau gyda chymorth gan ysgolion a CAHMS. Mae'r BPRh yn cefnogi'r mentrau hyn.</p>	<p>Nodi</p>
<p>Mwy o gymorth i blant ar ôl profedigaeth.</p>	<p>Nodwyd bod angen am hyn yn y bennod ar blant a phobl ifanc yn yr asesiad poblogaeth. Mae ymyrraeth gynnar yn flaenoriaeth yn Rhan B.</p>	<p>Nodi</p>
<p>Diwygio addysg.</p>	<p>Mae newidiadau mewn polisi addysg yn gyfrifoldeb i Lywodraeth Cymru.</p>	<p>Nodi</p>
<p>Mae angen rhagor o wasanaethau mewn perthynas â Phrofiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod.</p>	<p>Mae hyn yn flaenoriaeth yn y cynllun.</p>	<p>Nodi</p>
<p>Iechyd rhywiol – addysg.</p>	<p>Mae rhagor o wybodaeth am wasanaethau iechyd rhywiol sydd ar gael yng Ngogledd Cymru yma: http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/861/page/51457</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru yn darparu canllawiau ar addysg rhyw a pherthnasoedd mewn ysgolion yng Nghymru: http://learning.gov.wales/resources/browse-all/sex-and-relationships-education-in-schools/?lang=cy</p>	<p>Nodi</p>
<p>Cynnwys rhagor o wybodaeth am hawl plant i chwarae a gwell diffiniad o chwarae (nid meysydd chwarae yn unig). Mae angen cyfleoedd i chwarae i rai yn eu harddegau hwyr. Mannau chwarae mwy hygyrch i blant ag anabledd.</p>	<p>Mae hyrwyddo cyfleoedd i chwarae a hawl plant i chwarae wedi'u cynnwys yn y cynllun. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn asesiad o ddigonolrwydd cyfleoedd chwarae pob un o'r awdurdodau lleol ac mae'r rhain yn cynnwys diffiniadau o chwarae.</p>	<p>Nodi</p>

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
Darparu mynediad cyflymach at wasanaethau neu ddarparu gwell cymorth wrth aros am wasanaeth.	Mae ymyrraeth gynnar ac atal a gwella gwasanaethau gofal a chymorth yn flaenoriaethau yn y cynllun.	Nodi
Gofal plant – y cynnig o 30 awr o ofal plant i'w gyflwyno yn 2020 ac anawsterau o ran ei gyflwyno.	Nid yw gofal plant yn gyfrifoldeb penodol i'r BPRh ond mae gofal plant da yn cyfrannu at gyflawni nodau'r cynllun. Wedi cynnwys dolen i asesiadau digonolrwydd gofal plant yr awdurdodau lleol.	Nodi
Defnyddio mapio Cordis Bright ar gyfer teuluoedd agored i niwed.	Defnyddiwyd hyn wrth lunio'r asesiad poblogaeth sy'n sail i'r cynllun rhanbarthol.	Nodi
Barn pobl ifanc am arolygiadau gwasanaethau cymdeithasol: dylent fod yn ddirybudd a chynnwys siarad â phobl ifanc.	Rhannu'r canfyddiadau ag Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC).	Rhannu
Lleihau nifer y gwaharddiadau o'r ysgol.	Mae angen gwaith aml-asiantaeth i roi sylw i hyn ac mae'n effeithio ar faterion eraill sy'n ymwneud â llesiant. Nid yw'n flaenoriaeth ar gyfer gweithio rhanbarthol ar hyn o bryd ond byddwn yn rhannu gwybodaeth am yr angen ag awdurdodau a phartneriaethau lleol.	Rhannu
Gwell mynediad i gyfleusterau hamdden a mwy o anogaeth i'w defnyddio. Mwy o bethau i'w gwneud gan bobl ifanc ac oedolion. Ailsefydlu / darparu gwell clybiau ieuenctid: rhai o'r awgrymiadau a gafwyd oedd clybiau bocsi, gwasanaeth mentora a mwy o waith i bontio rhwng y cenedlaethau. Cysylltiad rhwng gweithgareddau i bobl ifanc a lleihau troseddu ac ymddygiad gwrthgymdeithasol.	Mae gweithgareddau o ansawdd da i bobl ifanc yn gallu gwella eu llesiant ond nid yw eu darparu o fewn cwmpas gwaith y BPRh. Byddwn yn trosglwyddo gwybodaeth am yr angen i awdurdodau lleol.	Rhannu

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
<p>Plant sy'n derbyn gofal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cael mwy o lais mewn penderfynu ble y byddant yn byw, er enghraifft, drwy gael dewis o ofalwyr maeth. • Ei bod yn bwysig eu bod yn byw yn agos i'w hysgol. • Gwell cymorth i weld ffrindiau a chymorth i gael cludiant. • Parhau â chysylltiad â'r teulu biolegol yn y ffordd sydd o'r cymorth mwyaf i'r plentyn. • Eglurder a chysondeb ynghylch cysgu dros nos yng nghartrefi ffrindiau ac a oes angen i'r heddlu arolygu hyn (barnwyd mai'r gofalwr maeth a ddylai fod yn gyfrifol am benderfynu a yw'n addas). • Helpu plant i ddechrau byw'n annibynnol. • Cadw'r un eiriolwr. • Rhoi o leiaf 12 mis i blant sy'n derbyn gofal i gynllunio ar gyfer gadael gofal ac ystyried opsiynau tai. Creu llwybr effeithiol ar gyfer symud ymlaen. 	<p>Mae plant sy'n derbyn gofal a chymorth i rai sy'n gadael gofal yn flaenoriaethau yn y cynllun. Rhennir y wybodaeth hon i gyfrannu at ddatblygu Strategaeth Maethu Gogledd Cymru.</p>	<p>Rhannu</p>
<p>Maethu: Gwella'r ddarpariaeth o leoliadau maethu arbenigol, lleoliadau i rai yn eu harddegau, lleoliadau i oedolion ledled Gogledd Cymru, lleoliadau mewn llety diogel.</p>	<p>Mae ymateb i newid yn y galw am wasanaethau maethu yn flaenoriaeth yn y cynllun. Rhennir y wybodaeth hon i gyfrannu at ddatblygu Strategaeth Maethu Gogledd Cymru.</p>	<p>Rhannu</p>
<p>Diogelwch cymunedol: mae'n bosibl bod canfyddiad gan yr heddlu fod plant a phobl ifanc yn broblem yn hytrach na ffynhonnell ddibynadwy yn effeithio ar blant sy'n rhoi gwybod eu bod wedi dioddef o ganlyniad i drosedd. Mae angen delio ag ymddygiad gwrthgymdeithasol. Mwy o addysg am fod yn ymwybodol o bedoffiliaid.</p>	<p>Rhannu'r wybodaeth â Bwrdd Diogelu Plant Gogledd Cymru.</p>	<p>Rhannu</p>

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
<p>Plant ag anableddau ac anghenion dysgu ychwanegol.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwy o adnoddau iaith a lleferydd yn cynnwys apwyntiadau rheolaidd • Sicrhau bod disgyblion â dyslecsia yn cael eu hadnabod a'u cynorthwyo mewn ysgolion • Cymorth gan y Gymdeithas Strôc i blant sydd ag anghenion cymhleth oherwydd anabledd neu salwch sydd â blaenoriaeth, cynnwys therapi iaith a lleferydd a chymorth i ofalwyr. Argymhell bod anghenion goroeswyr strôc ifanc yn cael eu hystyried yn y cynlluniau hyn e.e. sicrhau bod ysgolion yn gallu cwrdd ag anghenion plant sydd ag affasia o ganlyniad i strôc. 	<p>Mae iaith a lleferydd yn flaenoriaeth yn y cynllun. Rhennir y canfyddiadau am yr angen am gymorth mewn ysgolion.</p>	<p>Rhannu</p>
<p>Gwneud rhagor i hybu ffyrdd iach o fyw mewn ysgolion – mae angen i hyn fod yn hwyl a chael ei ategu gan opsiynau bwyd iach mewn ysgolion. Mae angen deall y rhesymau am ffyrdd afiach o fyw, er enghraifft, pobl sy'n ordew oherwydd eu hiechyd meddwl neu am eu bod wedi byw drwy gyfnod trawmatig. Roedd cyngor ieuenctid wedi nodi bod y defnydd o e-sigarennau'n broblem gynyddol sy'n galw am sylw.</p>	<p>Mae hybu ffyrdd iachach o fyw a lleihau anghydraddoldebau iechyd yn flaenoriaeth yn y cynllun. Rhennir y canfyddiadau â BIPBC ac Iechyd Cyhoeddus Cymru.</p>	<p>Rhannu</p>
<p>Iechyd meddwl</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cymorth i rieni sy'n cynorthwyo plant sydd ag anghenion iechyd meddwl • Hybu llesiant meddyliol rhai dan 5 oed • Cymorth o ran ymddygiad i rai dan 10 oed • Bod yn rhagweithiol – mae cynnal iechyd meddwl plant yn hanfodol i osgoi problemau yn y dyfodol. 	<p>Mae iechyd meddwl plant yn flaenoriaeth i'r BPRh. Rhennir y wybodaeth hon â Bwrdd Partneriaeth Law yn Llaw at Iechyd Meddwl sy'n arwain ar iechyd meddwl a Phenaethiaid Gwasanaethau Plant Gogledd Cymru.</p>	<p>Rhannu</p>

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
Pobl hŷn		
Gwella'r cymorth yn y cartref a chydweithio rhwng awdurdodau lleol ac iechyd. Cryfhau'r ddarpariaeth o ofal a chomisiynu gofal yn fwy hyblyg.	Rydym wedi ychwanegu'r wybodaeth ganlynol am waith sydd mewn llaw i wella gofal yn y cartref at y cynllun. Proses comisiynu cydweithredol Gogledd Cymru: Cytundeb a Fframwaith Rheoli Gofal Cartref Gogledd Cymru (gwaith yn dechrau ym Medi 2017, y fframwaith yn weithredol rhwng Ebrill 2018 a Mawrth 2025).	Diwygio
Gofal diwedd oes.	Mae hyn wedi'i gynnwys yn flaenoriaeth yn y bennod ar bobl hŷn a nodwyd y bydd angen rhagor o wybodaeth am hyn yn yr adolygiad o'r asesiad poblogaeth.	Diwygio
Newid cyfeiriadau at raglenni BIPBC i'w hadlewyrchu'n well.	Newidiadau wedi'u gwneud.	Diwygio
Diogelu <ul style="list-style-type: none"> Sicrhau bod tueddiadau yn y gweithlu mewn cartrefi gofal yn cael eu monitro – Bwrdd Gweithlu Rhanbarthol. Tracio a gwerthuso cartrefi o fewn y broses uwchgyfeirio pryderon – y tîm datblygu ymarfer ym maes iechyd yn adrodd yn fisol – cafwyd cynnydd yn nifer y pryderon yn ddiweddar. Mae offeryn monitro ar gyfer archwilio ar y cyd rhwng BIPBC a swyddogion contractau yn cael ei lansio mewn perthynas â sicrhau ansawdd mewn cartrefi gofal. 	Newidiadau wedi'u gwneud.	Diwygio
Pobl hŷn yn teimlo'n ddiogel yn eu cymunedau os byddant yn mynd allan, yn enwedig gyda'r hwyr.	Mae lleihau unigrwydd ac arwahanrwydd yn ein cymunedau yn flaenoriaeth yn y cynllun.	Nodi
Gwasanaeth cynnal a chadw i bobl hŷn i'w helpu i aros yn annibynnol.	Hybu byw'n annibynnol; mae dewis i bobl a rheolaeth dros eu bywyd eu hunain yn flaenoriaeth yn y cynllun.	Nodi
Awgrymiadau ar gyfer cefnogi pobl sydd â dementia: <ul style="list-style-type: none"> Defnyddio cerddoriaeth a chanu Gwella gwasanaethau dementia yn y gymuned drwy 'gyfeillio' a chymorth gan wirfoddolwyr yn y gymuned 	Mae cefnogi pobl y mae dementia yn effeithio arnynt yn flaenoriaeth yn y cynllun.	Nodi

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
<p>Llesiant: Cymorth i bobl hŷn i fwynhau eu henaint; rhaglenni ymarfer i helpu i ddelio ag arwahanrwydd a ffitrwydd, adnabod y rheini sydd mewn mwy o berygl – pobl hŷn heb deulu.</p>	<p>Mae hybu ffyrdd iachach o fyw a gwella llesiant yn flaenoriaethau yn y cynllun.</p>	<p>Nodi</p>
<p>Cynnwys rhai 50 i 65 mlwydd oed.</p>	<p>Mae'r crynodeb o'r asesiad poblogaeth ar ddechrau'r bennod ar bobl hŷn yn y cynllun rhanbarthol yn cynnwys nifer y bobl 65 oed ac yn hŷn a'r nifer 85 oed ac yn hŷn.</p> <p>Mae diffiniad ehangach o bobl hŷn yn yr asesiad poblogaeth sy'n cynnwys rhai 50 i 65 mlwydd oed. Dewiswyd y ffigurau sydd yn y crynodeb am mai'r rhain sydd â'r goblygiadau mwyaf i anghenion am ofal cymdeithasol dros gyfnod y cynllun.</p>	<p>Nodi</p>
<p>Sylwadau'r Gymdeithas Strôc</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oed yw'r ffactor risg mwyaf ar gyfer strôc. • Darparodd ddata am y niferoedd y mae'n effeithio arnynt a modelu ar gyfer y dyfodol. • Gwybodaeth am y cynllun peilot Bywyd ar ôl Strôc yng Nghaerdydd a'r Fro • Dylai'r BPRh ystyried goroeswyr strôc mewn lleoliadau aciwt a'u rôl ar ôl gadael y lleoliadau hynny a meddwl am ffyrdd i ddarparu cymorth i nifer cynyddol o oroeswyr strôc yn y dyfodol. 	<p>Byddwn yn rhannu'r cyfan o ymateb y Gymdeithas Strôc â'r bwrdd iechyd.</p>	<p>Rhannu</p>
<p>Iechyd, anabledau corfforol a nam ar y synhwyrau</p>		
<p>Newid y crynodeb i ddweud bod y Strategaeth Byw'n Iach, Aros yn Iach yn strategaeth yn hytrach na rhagen.</p>	<p>Y newid wedi'i wneud</p>	<p>Diwygio</p>
<p>Cynnwys chwaraeon a gweithgarwch corfforol – un ai darpariaeth priif ffrwd gynhwysol neu un benodol ar gyfer anabledau.</p>	<p>Mae hybu ffyrdd iachach o fyw a lleihau anghydraddoldebau iechyd yn flaenoriaeth yn y cynllun.</p> <p>Wedi cynnwys rhagor o wybodaeth am y rhaglen Cael Gogledd Cymru i Symud.</p> <p>Mae presgripsiynu cymdeithasol a hybu gweithgarwch corfforol yn feysydd lle rhoddir blaenoriaeth i weithredu.</p>	<p>Diwygio</p>

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
Cynnwys hunanofal / hunanreoli â chymorth. Mae'r swyddfa hunanofal (BCU) yn darparu amrywiaeth o wasanaethau ledled Gogledd Cymru i gynorthwyo unigolion sydd ag anhwylderau tymor hir a gofalwyr ac i hybu iechyd meddwl.	Roedd cyfeiriad yn yr asesiad poblogaeth at yr angen i gefnogi hunanofal a hyrwyddo annibyniaeth. Mae cymorth ar gyfer hunanofal a hunanreoli yn elfennau pwysig yn rhaglen Gofal yn Nes at y Cartref BIPBC gyda sefydliadau sy'n bartneriaid.	Nodi
Rhestrau aros hir yn cynnwys rhai ar gyfer rheoli poen cronig, cwnsela a gosod cymalau newydd. Awgrymir defnyddio hunanreoli a grwpiau cymorth yn y cyfamser.	Mae'r angen i leihau amseroedd aros am rai gwasanaethau a'r effaith o arosiadau hir wedi'u cydnabod yn strategaeth Byw'n Iach, Aros yn Iach BIPBC.	Nodi
Cymorth i bobl sydd â ffibromyalgia	Mae cymorth i bobl sydd ag anhwylderau tymor hir yn elfen bwysig yn rhaglen Gofal yn Nes at y Cartref BIPBC. Yn yr un modd ag anhwylderau penodol eraill, mae'r angen i hyrwyddo llesiant yn ogystal â thrin symptomau penodol wedi'i gydnabod.	Nodi
Mae Epilepsy Action Cymru wedi penodi gweithiwr datblygu dwyieithog i ddarparu cymorth i bobl sy'n profi effaith epilepsi yng Ngogledd Cymru. Mae'n argymhell hyrwyddo hyn drwy'r bwrdd iechyd.	Mae'n ddiddorol clywed am y datblygiad hwn. Byddai'r Bwrdd Iechyd yn falch o gael gwybod am y manylion.	Nodi
Gwneud yr amgylchedd ffisegol yn fwy hygyrch i bobl sydd ag anableddau corfforol, yn cynnwys defnyddwyr cadeiriau olwyn.	Wedi'i gynnwys fel angen.	Nodi
Dylai pob defnyddiwr gwasanaethau fod â'r hawl i weld ei holl gofnodion iechyd.	Mae hawl gan ddefnyddwyr gwasanaethau i weld eu holl gofnodion iechyd. I gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch â'r bwrdd iechyd. http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/861/page/45101	Nodi
Y gallu i gael apwyntiad gyda meddyg teulu. Mae angen rhoi mwy o amser i feddygon teulu i drin pobl.	Y gallu i dderbyn gofal sylfaenol yw un o'r prif elfennau yn rhaglen Gofal yn Nes at y Cartref BIPBC	Nodi
Cydweithio'n agosach â Bwrdd Iechyd Hywel Dda i gynorthwyo pobl sy'n byw yn Ne Gwynedd.	Mae'r perthnasoedd gweithio wedi gwella drwy waith Grŵp Cydweithredol Gofal Iechyd Canolbarth Cymru. Mae datblygiadau penodol yn cael eu hystyried a'u hyrwyddo drwy gydweithio rhwng timau BIPBC a Bwrdd Iechyd Hywel Dda ac rydym wedi ymrwmo i weithio mewn partneriaeth i gynorthwyo ardal De Gwynedd.	Nodi

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
Diffyg gofal deintyddol yn Nhywyn.	Mae'r mater hwn wedi'i godi gyda'r tîm deintyddol yn BIPBC.	Rhannu
<p>Ar 22 Rhagfyr 2017 anfonodd Gyngor Cymru i'r Deillion llythyr at y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol yn nodi argymhellion ar gyfer diwallu anghenion pobl gyda nam ar y golwg. Roeddent yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cwrdd â'r Canllaw Meincnodi Arferion Da o ran adsefydlu pobl â nam ar y golwg • Cysylltu ag oedolion sydd newydd eu cofrestru gyda nam ar y golwg o fewn 14 diwrnod • Mabwysiadu'r Llwybr Colli Golwg ar gyfer Oedolion • Parhau â Gwasanaeth Golwg Gwan Cymru a chysylltu â Swyddogion Adsefydlu • Defnyddio Llwybr Integredig Cymru Gyfan ar gyfer Plant a Phobl Ifanc gyda Nam ar y Golwg a'u Teuluoedd fel 'sylfaen' i ddatblygu llwybrau eraill • Cynnwys cefnogaeth sydd ar gael gan y trydydd sector yn y cynllun ardal 	<p>Mae cefnogi pobl gyda nam ar y synhwyrâu yn flaenoriaeth yn y cynllun. Mae sefydliadau trydydd sector wedi eu cynnwys fel partneriaid allweddol i ddarparu'r flaenoriaeth ac mae dolenni i'r gwasanaethau a ddarperir ganddynt ar gael yn Rhan D.</p> <p>Cafodd y llythyr a dderbyniwyd gan Gyngor Cymru i'r Deillion (22/12/17) ei rannu gyda'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol.</p> <p>Ceir rhagor o wybodaeth am anghenion pobl gyda nam ar y synhwyrâu yn llyfrgell ddogfennau'r asesiad poblogaeth (sydd ar gael ar gais), gan gynnwys y llythyr a dderbyniwyd; Aseidiadau o Anghenion y Boblogaeth:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adsefydlu a Sefydlu Dinasyddion Cymru gyda Nam ar y Golwg; • Aseidiadau o Anghenion y Boblogaeth: Nam ar y Synhwyrâu – Yr hyn sydd ar bob Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol angen ei wybod; • Astudiaeth achos o'r ddarpariaeth sefydlu ar gyfer plant a phobl ifanc gyda nam ar y golwg yng Nghymru; ac, • adroddiad ymgyrch sefydlu Blind Children UK Cymru. 	Rhannu

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
<p>Roedd y Gymdeithas Strôc wedi darparu ymateb manwl a oedd yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anghenion goroeswyr strôc, teuluoedd a gofalwyr i fod yn flaenoriaeth i'w dilyn gan wasanaethau integredig. • Mae goroeswyr strôc yn dweud eu bod yn aml yn teimlo eu bod wedi'u hanghofio ar ôl gadael yr ysbyty. • Mae'r gwasanaeth yng Ngogledd Cymru yn cynnwys cydlynwyr mewn unedau aciwt strôc – mae angen cyflwyno'r Gwasanaethau Ymadfer Strôc, cynnal asesiad cyfannol o anghenion wrth ryddhau cleifion o'r ysbyty, cymorth a chynngor ar wasanaethau lleol, grwpiau cymorth cymheiriaid, prosiectau a gweithgareddau. • Strôc yw un o brif achosion anabledd a'r problemau y gall pobl eu profi a all alw am gymorth gan wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol, yn ogystal ag effeithiau ar ofalwyr a'r teulu. • Ystadegau am nifer y cleifion strôc sy'n gadael yr ysbyty â chynllun iechyd a gofal cymdeithasol ar y cyd (Ysbyty Gwynedd 100%, Ysbyty Wrecsam Maelor 98%, Ysbyty Glan Clwyd 95%). • Gwell dealltwriaeth o anghenion goroeswyr strôc a hyfforddiant i weithwyr proffesiynol, yn cynnwys cyfathrebu, affasia (nam cyfathrebu). • Sicrhau bod ansawdd gofal yn fwy cyson. • Mae'n argymhell sefydlu Unedau Strôc Acíwt lawn. • Cynyddu'r defnydd o drefniadau rhyddhau'n gynnar â chymorth o'r ysbyty i ofal yn y gymuned/cartref. 	<p>Mae BIPBC yn falch o gael yr ymateb gan y Gymdeithas Strôc ac wedi trosglwyddo'r sylwadau i'r adolygiad o wasanaethau gofal strôc. Fodd bynnag, mae'n bwysig bod yr anghenion parhaus am gymorth cymdeithasol ac annibyniaeth yn cael eu cydnabod mewn cynlluniau partneriaeth.</p>	<p>Rhannu</p>
<p>Anabledau dysgu</p>		
<p>Cymorth i oedolion ifanc rhwng 16 a 25 oed. Ar y cyfan, mae'n lleihau pan fyddant yn gadael yr ysgol pan fydd arnynt yr angen mwyaf am gymorth i gael gwaith. Mae angen mwy o gyfleoedd cymdeithasol, cymorth iechyd meddwl a chyfleoedd i fod yn rhan o'r gymuned.</p>	<p>Mae'n flaenoriaeth yn y cynllun. Mae wedi cael ei haileirio i'w gwneud yn gliriach.</p>	<p>Diwygio</p>

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
<p>Diogelu</p> <ul style="list-style-type: none"> Diogelu oedolion ag anableddau dysgu gan gynnwys dulliau technolegol a phan fyddant yn mynd o le i le. Mae angen i Fwrdd Diogelu Oedolion Gogledd Cymru hybu ymwybyddiaeth o'r perygl o gamfanteisio ariannol, twyll etc. Sicrhau bod y gweithlu sy'n cynorthwyo oedolion ag anableddau dysgu yn ymwybodol o'r peryglon o gamfanteisio ariannol – Grŵp Hyfforddiant a Gweithlu Diogelu / hyfforddiant mewn awdurdodau lleol. 	Mae newidiadau wedi'u gwneud.	Diwygio
Defnyddio modelau seicogymdeithasol yn hytrach na modelau meddygol i ddeall anghenion pobl.	Mae'r BPRh o blaid defnyddio model cymdeithasol o anabledd ac ydym yn ymdrechu i gyflawni hyn.	Nodi
Cymorth i deuluoedd lle mae pobl ag anableddau dysgu yn byw gyda rhieni / gofalwyr hŷn. Beth fyddwch yn ei wneud i ddatrys y broblem?	Mae hyn yn flaenoriaeth yn y cynllun. Nid oes ateb hawdd ond rydym yn cydweithio ledled y rhanbarth yn y Bartneriaeth Anabledd Dysgu i rannu syniadau.	Nodi
Cynorthwyo disgyblion ag anghenion ychwanegol i gadw eu lle mewn addysg prif ffrwd os yw'n bosibl, er enghraifft, gyda chymorth cynorthwywyr athrawon.	Rhennir hyn â gwasanaethau addysg.	Rhannu
Mwy o gymorth iechyd i bobl sydd ag anabledd dysgu a llenyddiaeth haws ei darllen a dewisiadau eraill mewn meddygfeydd, fel fersiynau hawdd eu darllen.	Mae hyn yn flaenoriaeth yn y cynllun. Byddwn yn rhannu'r sylw am lenyddiaeth hawdd ei darllen â'r Bartneriaeth Anabledd Dysgu.	Rhannu
Iechyd meddwl a chamddefnyddio sylweddau		
Risg o hunanladdiad ymysg dynion.	Mae'r materion a godwyd wedi'u cynnwys yng Nghynllun Strategol Atal Hunanladdiad a Hunan-niweidio Gogledd Cymru 2018-21. Ychwanegwyd cyfeiriad at y cynllun at y cynllun rhanbarthol.	Diwygio
Mae'r flaenoriaeth ar iechyd meddwl oedolion yn rhy eang.	Mae rhagor o wybodaeth wedi'i gynnwys am flaenoriaethau'r strategaeth iechyd meddwl.	Diwygio

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
Cymorth i bobl yn eu 20au a'u 30au sydd ag anghenion cymhleth ac anghenion iechyd meddwl. Mewn sylwadau eraill nodwyd bod angen gwneud rhagor ar gyfer rhai 18-25 mlwydd oed sydd wedi cael cymorth da hyd at 18 oed.	Mae gwella gwasanaethau iechyd meddwl yn flaenoriaeth. Rhennir hyn â BIPBC / arweinwyr mewn awdurdodau lleol. Mae blaenoriaeth ynghylch pontio wedi'i hychwanegu yn y bennod ar blant a phobl ifanc	Diwygio
Cymorth i bobl ag anghenion iechyd meddwl i ddod o hyd i gyflogaeth sy'n cwrdd â'u hanghenion.	Mae cyflogaeth wedi'i hychwanegu yn yr adran ar lesiant meddyliol.	Diwygio
Lleihau'r stigma ynghylch iechyd meddwl a'i hybu mewn ffordd fwy cadarnhaol. Mae angen darparu cymorth yn ddi-dor mewn ffordd nad yw'n gwahaniaethu.	Mae hybu llesiant meddyliol yn flaenoriaeth yn y cynllun ac mae wedi'i gynnwys yn strategaeth iechyd meddwl y bwrdd iechyd. Rhagor o wybodaeth wedi'i gynnwys.	Diwygio
Mae angen gwybodaeth am y pwerau sydd gan y BPRh i sicrhau bod strategaeth iechyd meddwl y bwrdd iechyd yn ddigon cadarn ac yn cael ei chyflawni gan y bwrdd iechyd.	Sefydlwyd Partneriaeth Law yn Llaw at Iechyd Meddwl ac mae partneriaid yn cydweithio i gyflawni'r strategaeth. Gall y BPRh wneud argymhellion ond nid yw'n grŵp penderfynu (gweler Rhan 9 o'r canllawiau statudol, Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014). Y chwe awdurdod lleol a BIPBC sydd â'r awdurdod i wneud penderfyniadau.	Nodi
Mwy o gymorth i bobl sydd â diagnosis deuol, yn cynnwys pobl ag anghenion anabledd dysgu ac iechyd meddwl.	Mae gwella gwasanaethau iechyd meddwl yn flaenoriaeth. Mae diagnosis deuol wedi'i gynnwys yn y strategaeth iechyd meddwl.	Nodi
Mae angen cynllunio i adnabod salwch meddwl lle na roddwyd diagnosis. Mae cymorth i bobl sydd heb gael diagnosis yn bwysig iawn. Mae angen hybu ymwybyddiaeth o'r cymorth sydd ar gael er mwyn atal gwaethgiad. Mewn sylw arall nodwyd bod gormod o bwyslais ar ddiagnosis ac y dylid rhoi pwyslais ar gyswllt personol, cymorth effeithiol ac ymyrraeth gan wasanaethau cydgysylltiedig.	Mae adnabod anghenion iechyd meddwl yn well ac ymyrraeth gynnar yn flaenoriaeth yn y cynllun. Mae'r bwrdd iechyd a phartneriaid eraill wedi rhoi cynlluniau ar waith i helpu i roi sylw i'r anghenion hyn.	Nodi
Y Gweithlu: Annog mwy o bobl i weithio ym maes iechyd meddwl. Paratoi cynlluniau wrth gefn i reoli salwch ymysg staff er mwyn lleihau'r effaith ar ddefnyddwyr gwasanaethau. Mae angen lleihau'r defnydd o staff asiantaeth.	Mae gwella gwasanaethau iechyd meddwl yn flaenoriaeth. Mae adran ar y gweithlu yn y strategaeth iechyd meddwl.	Nodi

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
Hybu ymwybyddiaeth o'r risgiau i iechyd meddwl sy'n gysylltiedig â rhai mathau o feddyginiaeth.	Mae gwella gwasanaethau iechyd meddwl yn flaenoriaeth. Rhennir hyn â BIPBC / arweinwyr mewn awdurdodau lleol.	Rhannu
Lleihau nifer y lleoliadau y tu allan i'r ardal a gwella gwasanaethau mewn ardaloedd gwledig.	Mae gwella gwasanaethau iechyd meddwl yn flaenoriaeth. Rhennir hyn â BIPBC / arweinwyr mewn awdurdodau lleol.	Rhannu
Cwblhau asesiadau iechyd meddwl yn gyflymach a lleihau rhestrau aros am wasanaethau.	Mae gwella gwasanaethau iechyd meddwl yn flaenoriaeth. Rhennir hyn â BIPBC / arweinwyr mewn awdurdodau lleol.	Rhannu
Gwella'r ddarpariaeth o wasanaethau dadwenwyno i bobl sydd â phroblemau cyffuriau ac alcohol. Darparu mwy o welyau yn Hafan Wen (uned dadwenwyno, Wrecsam).	Mae gwella gwasanaethau iechyd meddwl yn flaenoriaeth. Rhennir hyn â BIPBC a'r bwrdd cynllunio ardal.	Rhannu
<p>Ymateb y Gymdeithas Strôc:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dywedodd dwy ran o dair o'r goroeswyr strôc a holwyd mewn arolwg nad oedd eu hanghenion emosiynol yn cael cystal sylw â'u hanghenion corfforol. Gwybodaeth am yr effaith seicolegol ar ofalwyr. Y pwysigrwydd o ddarparu gwybodaeth gywir, amserol a hawdd ei deall i'w helpu i ddygymod â'r effaith emosiynol. Dylai goroeswyr strôc gael cymorth seicolegol priodol, cymorth gan gymheiriaid, y gallu i gael gwasanaethau adsefydlu a therapi iaith a lleferydd. Darparu adolygiadau chwe mis o anghenion cleifion a gwasanaeth integredig i gwrdd â'r anghenion a nodwyd. 	Mae llesiant meddyliol a gofalwyr yn flaenoriaethau yn y cynllun. Rhennir hyn â BIPBC ac arweinwyr mewn awdurdodau lleol.	Rhannu
Gofalwyr		
Dylai gofalwyr gael eu cydnabod yn bartneriaid allweddol mewn gofal ym mhob rhan o'r cynllun.	Ychwanegwyd yn yr adran ar gydraddoldeb fod gofalwyr yn bartneriaid allweddol wrth ddarparu gofal ym mhob rhan o'r cynllun.	Diwygio
Anawsterau wrth weithio'n amser llawn gan gyflawni rôl gofalu. Diffyg dealltwriaeth yn y gweithle o'r straen y mae bod yn ofalwr yn gallu ei achosi.	Mae cefnogi gofalwyr mewn cyflogaeth yn flaenoriaeth yn y cynllun.	Nodi

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
Yr angen am gymorth i ofalwyr ifanc gan gynnwys gweithgareddau ar eu cyfer.	Mae cefnogi gofalwyr ifanc yn flaenoriaeth yn y cynllun.	Nodi
Yr heriau i ofalwyr sy'n cynorthwyo rhieni oedrannus ac yn darparu gofal plant ar gyfer wyrion a wyresau.	Mae cefnogi gofalwyr yn flaenoriaeth yn y cynllun.	Nodi
<p>Ymateb y Gymdeithas Strôc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yn cytuno ar y flaenoriaeth i ofalwyr; • mae adsefydlu effeithiol yn bwysig; • dylai gofalwyr gael asesiadau – dylai hyn fod yn flaenoriaeth yn y cynllun; • gwasanaethau sy'n darparu'r rhaglen addysg 'Caring and You'. 	Mae datblygu asesiadau i ofalwyr yn flaenoriaeth yn y cynllun. Rhennir y manylion ag arweinydd y ffrwd gwaith gofalwyr.	Nodi
Mae angen rhagor o ganolfannau gofal seibiant, dydd a phreswyl i'r rheini sy'n derbyn gofal. Mae angen rhagor o ofal seibiant i rieni i blant sydd ag ymddygiad heriol iawn, anabledau dysgu neu ASD.	Mae darparu ar gyfer seibiant digonol a hyblyg i ofalwyr yn flaenoriaeth yn y cynllun. Rhennir y manylion ag arweinydd y ffrwd gwaith gofalwyr.	Rhannu
Trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol		
<p>Mae cam-drin domestig yn effeithio ar nifer o feysydd eraill. Mae angen hybu ymwybyddiaeth o hyn ymysg staff.</p> <p>Mae cam-drin domestig yn flaenoriaeth i Fyrddau Diogelu Gogledd Cymru. Bydd y byrddau oedolion a phlant yn parhau i fonitro tueddiadau mewn cam-drin domestig, Fframwaith Sicrhau Ansawdd Gogledd Cymru.</p> <p>Bydd is-grŵp Gweithlu a Hyfforddiant Bwrdd Diogelu Gogledd Cymru yn monitro materion sy'n ymwneud â chydymffurfio â gofynion hyfforddi, fel y bydd swyddogion hyfforddi yn yr awdurdodau lleol.</p>	Wedi'i ychwanegu at y cynllun.	Diwygio/ rhannu
Sicrhau bod gwasanaethau ar wahân ar gael sy'n diwallu anghenion dynion (yn cynnwys pwysau i beidio â chodi llais) ac anghenion pobl mewn partneriaethau rhwng dau o'r un rhyw.	Mae'r cynllun yn tynnu sylw at yr angen am wasanaethau sy'n diwallu gwahanol anghenion menywod a dynion. Darparwyd manylion cyswllt y grŵp sy'n datblygu'r strategaeth ar drais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol pan ofynnwyd amdanynt. Trosglwyddwyd sylwadau manwl i'r grŵp. Ychwanegwyd adran am anghenion pobl mewn partneriaethau rhwng dau o'r un rhyw.	

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
Gofynnwyd beth sy'n cael ei wneud ynghylch masnachu mewn pobl.	Blaenoriaeth i Heddlu Gogledd Cymru – Ymgyrch Scorpion https://www.north-wales.police.uk/advice-and-support/stay-safe/modern-slavery	Nodi
Helpu pobl i godi llais am eu profiadau, er enghraifft drwy ddarparu cynghorwyr cyfrinachol mewn ysgolion. Hysbysebu'r gwasanaethau sydd ar gael fel y bydd pobl yn gwybod ble mae cymorth ar gael.	Rhannwyd hyn â'r grŵp sy'n datblygu'r strategaeth ar drais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol.	Rhannu
Yr ystad ddiogel		
Addysg a chyflogaeth i gyn-droseddwyd. Addysgu cyflogwyr ynghylch stigmatiddio'r rheini sy'n gadael carchar.	Mae gwella canlyniadau ailsefydlu i bobl ifanc yn flaenoriaeth yn y cynllun rhanbarthol. Mae wedi'i ddiwygio i gynnwys oedolion.	Diwygio
Bwrdd Diogelu Gogledd Cymru. Mae cynrychiolaeth o Garchar Berwyn ar y byrddau i blant ac oedolion erbyn hyn.	Wedi'i ychwanegu at y cynllun.	Diwygio
Adborth cadarnhaol am Garchar Berwyn.	Rhannwyd hyn â Charchar Berwyn.	Rhannu
Cyn-filwyr		
Gwybodaeth i helpu pobl sy'n gadael y lluoedd arfog. Dylai'r lluoedd arfog gymryd cyfrifoldeb dros y bobl sy'n eu gadael, sicrhau bod ganddynt rywle i fynd iddo a'u bod yn cael cymorth i ymsefydlu, cael gwaith a chofrestru gyda gwasanaethau fel deintyddion a meddygon.	Mae gwella'r cymorth i gyn-filwyr yn flaenoriaeth yn y cynllun.	Nodi
Dylai Hyrwyddwyr dros y Lluoedd Arfog fod yn rhai sydd â chefnidir yn y lluoedd arfog.	Cytunwyd y dylai hyrwyddwyr fod â dealltwriaeth dda o anghenion cyn-filwyr a phobl sy'n gwasanaethu yn y lluoedd arfog.	Nodi
Tai a digartrefedd		
Hysbysebu'r gwasanaethau sydd ar gael i bobl sy'n wynebu digartrefedd, yr angen am lety argyfwng i bobl ifanc ddigartref, byw â chymorth a chymorth cyflogaeth. Dylid rhoi blaenoriaeth i bobl ifanc ar incwm isel wrth ddarparu tai cymdeithasol. Nid yw'r crynodeb yn cyfeirio at ddigartrefedd fel blaenoriaeth na chymorth i bobl ifanc 18-25 oed.	Mae blaenoriaeth i atal digartrefedd wedi'i hychwanegu.	Diwygio

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
Anghenion tai pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig.	Wedi'i ychwanegu at y cynllun.	Diwygio
Mae'r cynnydd mewn digartrefedd wedi'i achosi gan doriadau i fudd-daliadau. Mae'n anodd i bobl dan 21 oed gael fflat. Nid yw rhai 18 a 19 blwydd oed yn gallu hawlio budd-dal tai.	Mae tynnu sylw at risgiau o ganlyniad i ddiwygio lles yn flaenoriaeth yn y cynllun.	Nodi
Awtistiaeth		
Aileirio'r frawddeg 'They have a new National Autism Service' i ddweud 'There is a new National Autism Service'. Egluro mai cyfrifoldeb y BPRh yw datblygu'r Gwasanaeth Awstistiaeth Integredig Cenedlaethol. Ychwanegu rhagor o fanylion a dolen i Strategaeth Awstistiaeth Llywodraeth Cymru.	Y newid wedi'i wneud. Ychwanegwyd rhagor o wybodaeth am ddatblygu'r gwasanaeth awtistiaeth integredig.	Diwygio
Trafodaeth ynghylch a ddylid defnyddio'r term 'pobl awtistig' neu 'bobl ag awtistiaeth'.	Rydym yn cydnabod bod gwahaniaeth barn am y termau i'w defnyddio. Rydym wedi dilyn canllawiau Cymdeithas Genedlaethol Awstistiaeth (Kenny et al., 2015) o ran yr iaith a ddefnyddir ac wedi cynnwys adran yn y cyflwyniad am y termau a ffeirir.	Diwygio
Mae angen rhagor o dimau diagnosis ASD i blant a gwasanaethau arbenigol ar ôl rhoi diagnosis. Gellid defnyddio meddygon teulu neu weithwyr iechyd proffesiynol eraill sydd wedi ymddeol.	Mae BIPBC yn gweithredu cynlluniau i ailddatblygu gwasanaethau a lleihau rhestrau aros. Mae rhagor o wybodaeth yn yr asesiad poblogaeth .	Nodi
Mae'n bwysig bod y bennod ar awtistiaeth ar wahân i'r bennod ar anableddau dysgu.	Mae anabledd dysgu / awtistiaeth yn un o'r themâu yng nghanllawiau Llywodraeth Cymru ar asesuadau poblogaeth ond roeddem wedi cytuno yng Ngogledd Cymru i'w trafod mewn dwy bennod ar wahân gan fod yr anghenion a'r gwasanaethau sydd eu hangen yn wahanol.	Nodi
Cymorth i oedolion ag ASD. Pontio o wasanaethau plant a helpu pobl ifanc ag ASD i fyw'n annibynnol (18-25 mlwydd oed). Cymorth i ymdopi â rhyngweithio cymdeithasol yn y gymuned, i gael gwaith a'i gadw.	Rhennir y sylwadau â'r tîm sy'n datblygu'r Gwasanaeth Awstistiaeth Integredig.	Rhannu
Canfyddiadau cyffredinol		

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
<p>Mae angen rhagor o gyllid i gwrdd â'r anghenion a nodwyd yn yr asesiad poblogaeth ac i gyflawni'r cynllun.</p> <p>Pryderon ynghylch capasiti yn sefydliadau'r trydydd sector i ddarparu cymorth, yn cynnwys dibyniaeth ar wirfoddolwyr hŷn.</p> <p>Pryder y bydd gostyngiad mewn cyllid yn arwain at ddarparu llai o gyllid i grwpiau gwirfoddol sy'n helpu lleiafrifoedd i gael gafael ar wasanaethau iechyd a gwasanaethau eraill. Hefyd y capasiti sydd gan grwpiau cymunedol i helpu pobl ag anghenion cymhleth neu'r nifer cynyddol o bobl sy'n cael eu hatgyfeirio oherwydd anghenion cymhleth.</p>	<p>Mae'r heriau a wynebir wrth ddarparu gwasanaethau yn yr hinsawdd ariannol bresennol wedi'u cynnwys fel blaenoriaeth/canfyddiad cyffredinol.</p> <p>Ychwanegwyd rhagor o wybodaeth am gamau gweithredu.</p>	Diwygio
<p>Mwy o ymgysylltu â'r trydydd sector.</p> <p>Gofynnwyd am restr o sefydliadau'r trydydd sector yr ymgysylltwyd â nhw.</p>	<p>Mae rhestr o sefydliadau'r trydydd sector yr ymgysylltwyd â nhw wedi'i chynnwys yn yr adroddiad hwn ar yr ymgynghoriad.</p>	Diwygio

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
<p>Mae angen rhagor o wybodaeth am y trydydd sector, sefydliadau gwirfoddol a phartneriaid eraill sy'n gallu helpu i gyflawni'r cynllun. Mae angen cryfhau'r berthynas rhwng sefydliadau'r trydydd sector a rhai statudol. Dylid cydnabod y cyfraniad posibl gan y trydydd sector. Gwneud mwy o ddefnydd o'r grwpiau cymunedol, anffurfiol presennol – sicrhau eu bod yn gynhwysol e.e. yn gyfeillgar i ddementia. Gofynnwyd am gynnwys gwybodaeth ynghylch:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beth sy'n ddi-dâl a beth ellir codi tâl amdano; • sefydliadau sy'n gallu darparu grantiau; • pwyntiau cyswllt ar gyfer cymorth lleol mewn cymunedau. <p>Sefydliadau penodol a grybwyllwyd oedd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cymdeithasau Tai a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig; • My MS, My Rights, My Choices sy'n cynnig gwybodaeth, cyngor ac eiriolaeth i bobl sydd â Sglerosis Ymledol; • Amgueddfeydd, yn cynnwys awgrymiadau am wella mynediad iddynt; • Cais; • Canolfannau Cyngor ar Bopeth; • Barnardos; • Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru; • Yr heddlu; • Sefydliadau sy'n cynorthwyo gofalwyr 	<p>Mae'r BPRh yn cydnabod y rôl sydd gan y trydydd sector ac asiantaethau eraill mewn gwella iechyd, gofal cymdeithasol a llesiant a chyflawni'r cynllun rhanbarthol.</p> <p>Oherwydd graddfa'r cynllun, nid yw'n bosibl rhestru'r holl sefydliadau yng Ngogledd Cymru sy'n gallu cyfrannu at ei gyflawni, yn enwedig yn y crynodeb o'r cynllun. Hefyd byddai cynhyrchu'r wybodaeth yn y fformat hwn yn golygu y byddai wedi dyddio'n syth ar ôl ei chyhoeddi yn ôl pob tebyg. Rydym wedi nodi rhai sefydliadau lle maent yn darparu rhaglenni rhanbarthol sy'n cyfrannu at gyflawni nodau'r cynllun, fel Rhaglen Eiriolaeth Edau Aur Age Cymru. Rydym wedi ychwanegu'r sector gwirfoddol/ trydydd sector, cymdeithasol tai a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig fel partner cyflawni ym mhob rhan o'r cynllun.</p> <p>Mae'r BPRh yn hyrwyddo Dewis Cymru fel adnodd sy'n cael ei ddiweddarau'n rheolaidd sy'n darparu gwybodaeth am yr holl gymorth sydd ar gael i bobl yng Ngogledd Cymru. Anogir sefydliadau i sicrhau bod manylion am eu gwasanaethau ar gael ar y wefan. Ychwanegwyd dolenni i fanylion cyswllt y pwyntiau mynediad sengl a Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd.</p>	<p>Diwygio</p>
<p>Integreiddio gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn well.</p> <p>Ystyried sefydlu gweithdrefn cwynion integredig ar gyfer gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol. Mae rheolau gwahanol am gyfnodau ac ymatebion ar hyn o bryd.</p> <p>Rhannu'r arferion gorau.</p> <p>Drwy gydgyssylltu'n well, byddai'n bosibl osgoi dyblygu, cystadlu am yr un set o bobl a gwneud mwy o ddefnydd o'r adnoddau sydd ar gael.</p> <p>Systemau TG mwy integredig.</p>	<p>Mae darparu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol sydd wedi'u hintegreiddio'n well yn un o brif nodau'r cynllun.</p> <p>Ychwanegwyd gwybodaeth am System Wybodaeth Gofal Cymunedol Cymru.</p>	<p>Diwygio</p>

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
<p>Atal ac ymyrraeth gynnar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'r amcan ar gyfer atal ac ymyrraeth gynnar yn Rhan C yn rhy eang – mae angen ei dargedu'n fwy manwl er mwyn rheoli disgwyliadau. • Mae ymyrraeth gynnar ac atal yn bwysig iawn i leihau'r galw ar wasanaethau statudol. • Hyfforddiant a hybu ymwybyddiaeth i adnabod pobl sydd mewn perygl a'u cynorthwyo, yn cynnwys cymorth mewn addysg, anghenion pobl ag awtistiaeth. • Gwybodaeth a chyngor i'r cyhoedd am wella eu hiechyd a llesiant. Cynnwys rhagor o hysbysrwydd am wybodaeth a chyngor i blant. • Darparu gwybodaeth leol, fel gwybodaeth i Feirionnydd yn hytrach na Gwynedd. • Cymorth i fanteisio ar gyfleoedd cyflogaeth, hyfforddiant a gwirfoddoli. 	<p>Diwygiwyd gwybodaeth am y sefydliadau arweiniol i gynnwys ystod ehangach o bartneriaid a dolenni i wasanaethau atal ac ymyrraeth gynnar sy'n cael eu darparu gan yr holl bartneriaid hynny. Ni ellir cynnwys yr holl fanylion mewn cynllun ar y raddfa hon.</p> <p>Ychwanegwyd dolenni i wybodaeth, cyngor a chymorth i blant ac oedolion.</p>	Diwygio
<p>Nid yw'n ymarferol disgwyl i'r BPRh allu cyflawni'r holl flaenoriaethau. Mae angen helpu partneriaethau lleol i gyflawni nodau a chanlyniadau lleol. Mae angen defnyddio gwybodaeth leol yn ogystal â'r asesiad poblogaeth rhanbarthol.</p>	<p>Ychwanegwyd gwybodaeth yn y cyflwyniad (i'r prif gynllun a'r crynodeb) am yr ystod eang o bartneriaid sy'n cyfrannu at lesiant pobl – ystod ehangach o lawer na gwasanaethau cymdeithasol yn unig.</p> <p>Cytunwyd bod angen cynnwys gwybodaeth a phartneriaid lleol yn ogystal â'r wybodaeth ranbarthol sydd ar gael yn yr asesiad poblogaeth a'r cynllun rhanbarthol.</p>	Diwygio
<p>Mae angen cynnal gwiriadau annibynnol mewn ysbytai a chartrefi.</p>	<p>Ychwanegwyd gwybodaeth a gafwyd gan Fyrddau Diogelu Gogledd Cymru. Mae timau monitro mewnol a rheoleiddwyr annibynnol ar gyfer pob awdurdod lleol a'r bwrdd iechyd.</p>	Diwygio

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
<p>Diwygio lles, budd-daliadau a chyngor ar ddyled. Mae angen i gymorth fod ar gael fel gwasanaeth ataliol. Rhai o'r materion penodol a godwyd oedd:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nid yw budd-dal tai yn cael ei dalu'n uniongyrchol i'r landlord bellach ac mae hynny'n arwain at y perygl o ddiartrefedd i bobl ifanc ac oedolion agored i niwed. Cymorth i ofalwyr sy'n derbyn pensiwn gan nad ydynt yn gymwys bellach i dderbyn lwfans gofalwr. Cyflwyno Credyd Cynhwysol. Y cap ar fudd-daliadau. Gostyngiadau o ran staff ac oriau cymorth i helpu pobl i drin arian a chyllidebu er mwyn cadw tenantiaethau Effaith troi pobl allan, prinder bwyd a phresenoldeb gwael yn yr ysgol. Codi oed pensiwn y wladwriaeth a'r effaith o'r ffordd o gysoni oed pensiwn y wladwriaeth rhwng dynion a menywod. <p>Cynorthwyo pobl drwy wasanaethau yn hytrach na thaliadau i unigolion drwy'r system budd-daliadau fel y Taliad Annibyniaeth Personol (PIP) neu Lwfansau Gweini.</p> <p>"Mae cyllidebu, hyrwyddo swyddi ac addysg yn flaenoriaeth fawr o hyd".</p>	<p>Mae hyn yn ganlyniad i bolisi Llywodraeth y DU felly nid yw'r BPRh yn gallu ei newid. Nodwyd ei fod yn peri risg mewn nifer o benodau yn yr asesiad poblogaeth. Rydym wedi cyfuno hyn i greu blaenoriaeth/canfyddiad yn Rhan C ynghylch tlodi ac anghydraddoldeb ac effeithiau diwygio lles. Mae effaith diwygio lles wedi'i nodi hefyd yn y strategaeth iechyd meddwl.</p> <p>Mae'r gyfran berthnasol o gyllid sy'n cael ei wario ar wasanaethau a thrwy'r system budd-daliadau yn seiliedig ar bolisi Llywodraeth y DU.</p> <p>Ychwanegwyd rhagor o wybodaeth yn y cyflwyniad am yr ystod eang o bartneriaid sy'n cyfrannu at lesiant pobl – ystod ehangach o lawer na gwasanaethau cymdeithasol yn unig.</p>	Diwygio
<p>Mwy o bwyslais ar weithio drwy gydgyngyrchu â'r unigolion a grwpiau hyn. Mae angen i bawb gydweithio. Mwy o ystyriaeth ac ymgynghori â defnyddwyr gwasanaethau a'u heiriolwyr, yn cynnwys aelodau o'r teulu a gofalwyr. Mae angen i wasanaethau wrando ar rieni a gofalwyr a'u helpu i fynegi barn heb ofni colli'r gwasanaethau sydd ganddynt. Awgrymwyd sefydlu fforwm i rieni a gofalwyr. Sicrhau bod grwpiau'n rhoi sylw i broblemau ac nad pobl sy'n credu bod pethau'n gweithio'n iawn yw'r unig aelodau.</p>	Ychwanegwyd ymrwymiad i gydgyngyrchu.	Diwygio

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
<p>Cymorth gan ffrindiau, y teulu a'r gymuned. Mae angen cymorth i bobl sydd heb deulu neu ffrindiau i'w cynorthwyo. Sicrhau bod lleoedd i bobl ddod at ei gilydd yn y gymuned.</p>	<p>Ychwanegwyd rhagor o wybodaeth yn y cyflwyniad am yr ystod eang o bartneriaid sy'n cyfrannu at lesiant pobl – ystod ehangach o lawer na gwasanaethau cymdeithasol yn unig.</p>	<p>Diwygio</p>
<p>Cynhwysiant digidol: mae angen gwasanaethau i bobl nad ydynt yn gallu cael mynediad at y rhyngwyd.</p>	<p>Mae'r rhyngwyd yn fwyfwy pwysig fel ffordd o gael gafael ar wybodaeth am wasanaethau ac mae'n cynnig cyfleoedd i wella ein ffordd o ddarparu gwasanaethau. Ychwanegwyd adran yn yr Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb am y canlyniadau negyddol anfwriadol i fynediad ar-lein at wasanaethau.</p> <p>Drwy gynhyrchu'r cynllun rhanbarthol ar-lein, gallwn symleiddio'r cynllun drwy ddarparu dolenni i wybodaeth ychwanegol. Mae hyn yn lleihau dyblygu ac yn golygu bod modd i ni ddarparu dolenni i wybodaeth sy'n cael ei diweddarau'n rheolaidd. Byddwn yn trefnu i gopïau papur fod ar gael ar gais.</p> <p>Yn ogystal â hyn, mae'r BPRh yn cefnogi mentrau i wella cynhwysiant digidol. Gall hyn fod yn flaenoriaeth hefyd i'r Byrddau Gwasanaethau Lleol.</p>	<p>Diwygio</p>

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
<p>Adborth am ddull y cynllun rhanbarthol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darparu rhagor o wybodaeth am yr hyn sydd wedi newid. • Darparu rhagor o wybodaeth am y sefyllfa bresennol yn hytrach na gwasanaethau yn y dyfodol. • Ychwanegu dolenni i wefannau. • Ychwanegu gwybodaeth am gamau i'w cymryd os bydd rhywun yn teimlo nad yw'r blaenoriaethau'n cael eu dilyn. 	<p>Mae rhagor o wybodaeth yn yr asesiad poblogaeth am y ffordd y mae gwasanaethau wedi newid dros amser ac am y sefyllfa bresennol. Mae'r cynllun rhanbarthol yn canolbwyntio ar yr hyn a fydd yn newid a chynlluniau ar gyfer y 5 mlynedd nesaf. Dyma'r tro cyntaf i ni gynhyrchu'r adroddiadau hyn felly bydd rhagor o wybodaeth am newidiadau a wnaed yn cael ei gynnwys wrth eu hailgynhyrchu ymhen pum mlynedd. Bydd diweddariadau blynyddol ar gael yn adroddiad y BPRh.</p> <p>Bydd mwy o ddolenni'n cael eu cynnwys yn y cynllun rhanbarthol ac ar y wefan.</p> <p>Mae'n well gwneud sylwadau a chwynion am wasanaethau drwy gysylltu â'r asiantaeth sy'n gyfrifol.</p> <p>Mae'r BPRh yn cynnwys cynrychiolwyr o blith defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr, y trydydd sector a darparwyr. Mae rhestr o'r aelodau a chofnodion y cyfarfodydd ar gael ar y wefan. Bydd yr adolygiad o'r asesiad poblogaeth yn rhoi cyfle i wneud sylwadau am y cynnydd a gafwyd.</p> <p>https://www.northwalescollaborative.wales/regional-partnership-board/</p>	<p>Diwygio</p>

Cydraddoldeb a hawliau dynol. Mae'n cynnwys:

- Deddf Cydraddoldeb 2010 a Deddf Hawliau Dynol 1998 a'r dull o weithredu.
- Rhestr o nodweddion gwarchoddedig a thystiolaeth o ymgysylltu.
- Anghenion Pobl Dduon a Lleiafrifoedd Ethnig a hiliaeth, rhwystrau rhag derbyn gwasanaethau, iaith, unigrwydd ac arwahanrwydd.
- Proffil amrywiaeth y grwpiau poblogaeth e.e. gofalwyr – grwpiau oedran, ethnigrwydd, crefydd, rhyw, i helpu i bennu'r camau gweithredu penodol i'w cymryd.
- Dylai gwasanaethau fod yn hygyrch i oroeswyr strôc a dylid hyfforddi staff i ddeall problemau ac anghenion.

Ystyried yr heriau yn:

- Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol, A yw Cymru'n Decach?
- Amcanion Strategol Llywodraeth Cymru ar Gydraddoldeb a'r dull o weithredu seiliedig ar hawliau dynol;
- Cynlluniau Cydraddoldeb Strategol;
- Ymgynghoriadau â grwpiau lleiafrifol a gynhaliwyd gan BIPBC

Ystyried y materion a nodwyd gan Rwydwaith Cydraddoldeb Rhanbarthol Gogledd Cymru:

- 27% o'r boblogaeth o bobl dduon a lleiafrifoedd ethnig sydd mewn cyflogaeth yng Ngogledd Cymru yn gweithio ym maes iechyd a gofal cymdeithasol.
- Bylchau mewn ymchwil am anghenion pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig yng Ngogledd Cymru oherwydd maint y boblogaeth – ystyried ariannu ymchwil ar lefel ranbarthol/Cymru gyfan.
- Adroddiad y Comisiynydd Pobl Hŷn
- Ymdeimlad cynyddol o anniogelwch ymysg lleiafrifoedd – gelyniaeth tuag at ymfudwyr, ffoaduriaid a dinasgyddion y gellir gweld eu bod o gefndir 'lleiafrifol', cynnydd mewn ymosodiadau wedi'u hysgogi gan hiliaeth, gelyniaeth y wasg

Cytunwyd bod angen gwneud yr ymrwymiad i gydraddoldeb a hawliau dynol yn y cynllun yn gliriach. Mae'r cynllun yn ddogfen gryno, strategol felly ni ellir cynnwys yr holl fanylion a ddarparwyd ond gallwn wneud yr ymrwymiad i gydraddoldeb a hawliau dynol yn gliriach, pennu'r cyfeiriad a darparu dolenni i ragor o wybodaeth er mwyn datblygu cynlluniau mwy manwl mewn ymateb i'r cynllun rhanbarthol.

Newidiadau a wnaed:

- Ychwanegwyd adran sy'n cyfeirio at Ddeddf Cydraddoldeb 2010, Deddf Hawliau Dynol 1998, Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn ac Egwyddorion y Cenhedloedd Unedig ar gyfer Pobl Hŷn.
- Ychwanegwyd dolen i'r holl gynlluniau cydraddoldeb strategol
- Ychwanegwyd crynodeb o'r adrannau ar gydraddoldeb a hawliau dynol o'r asesiad poblogaeth at y crynodeb 'yr hyn wnaethom ni ei ddarganfod' ar ddechrau pob adran ac rydym wedi cynnwys rhywfaint o'r data ychwanegol a anfonwyd atom.
- Mae unrhyw wybodaeth ychwanegol sydd heb ei defnyddio yn y cynllun wedi cael ei hychwanegu at lyfrgell yr asesiad poblogaeth fel y gellir ei chynnwys pan gaiff yr asesiad poblogaeth ei adolygu ac ar gais.

Diwygio

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
<p>boblogaidd a heriau gan Lywodraeth y DU i hawl pobl i fod yn y DU.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mae lleiafrifoedd ethnig sy'n byw y tu allan i ardaloedd lle mae clwstwr o leiafrifoedd yn fwy tebygol o brofi aflonyddu. Mae aflonyddu'n gwneud niwed i iechyd meddwl hyd yn oed ymysg y rheini nad ydynt yn ei brofi'n uniongyrchol. 		
<p>Darparu rhagor o fanylion am y blaenoriaethau, camau gweithredu penodol ac awgrymiadau ar gyfer newid yr iaith a ddefnyddiwyd i'w gwneud yn fwy penodol. Roedd yn anodd gwneud sylwadau am y cynllun am fod y blaenoriaethau'n annelwig. Sylwadau am ddiffiniadau o dermau – iechyd meddwl, cadw pobl yn ddiogel. Roedd un sylw yn ffafrio lefel y manylion yn adroddiad yr ymgynghoriad a chylchlythyr misol yr asesiad poblogaeth.</p>	<p>Roedd yn her cynhyrchu cynllun sy'n rhoi crynodeb byr, strategol o'r dull o gwrdd ag anghenion gofal a chymorth pobl Gogledd Cymru ac anghenion gofalwyr am gymorth. Mae'r cynllun yn amlinellu prif flaenoriaethau'r BPRh ac mae rhagor o wybodaeth yn y cynlluniau cwmpasu a chyflawni. Mae hefyd yn rhoi crynodeb o ganfyddiadau ychwanegol o'r asesiad poblogaeth a dolenni i ragor o wybodaeth am y ffyrdd o ymateb i'r rhain.</p> <p>Bydd yr adroddiad hwn ar yr ymgynghoriad yn cael ei gyhoeddi ochr yn ochr â'r cynllun rhanbarthol er mwyn darparu gwybodaeth ychwanegol. Mae diffiniadau manwl o'r termau a ddefnyddiwyd wedi'u cynnwys yn yr asesiad poblogaeth.</p> <p>Byddwn yn parhau i ddarparu diweddariadau rheolaidd ar ein gwefan yn ogystal â'r cynllun rhanbarthol a gyhoeddir.</p>	Nodi
<p>Rôl y BPRh</p> <p>Dylai'r bwrdd hyrwyddo gwaith mewn partneriaeth a helpu i sicrhau na fydd dyblygu rhwng gwaith y grwpiau yn y sector cyhoeddus, y sector annibynnol a'r sector gwirfoddol. Mae angen cynllunio ar gyfer y dyfodol er mwyn cadw'n wastad â'r cynnydd mewn galwadau a ragwelir. Dylid canolbwyntio ar yr hyn a fydd yn cael ei wneud. Gwell cyfathrebu gan y bwrdd partneriaeth i wneud y cynllun yn fwy effeithiol.</p>	I'w nodi gan y BPRh.	Nodi
<p>Mae angen ehangu gwasanaethau yn y gymuned a darparu gwasanaethau iechyd ar lefel fwy lleol. Awgrymwyd sefydlu ysbytai cymunedol neu westai i gleifion ar sail y model a geir yng ngwledydd Llychlyn.</p>	Wedi'i gynnwys fel argymhelliad yn y bennod ar iechyd	Nodi

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
<p>Y Gymraeg: yn cytuno ar yr anghenion am wasanaethau yn Gymraeg. Dylai anghenion iaith pobl fod yn rhan o'r arlwy craidd.</p>	<p>Mae hon yn flaenoriaeth.</p>	<p>Nodi</p>
<p>Effaith tai gwael neu ansicr eu tenantiaeth ar iechyd meddwl, yn enwedig teuluoedd â phlant.</p>	<p>Mae tai a digartrefedd yn flaenoriaethau yn y cynllun.</p>	<p>Nodi</p>
<p>Trafnidiaeth: mae angen trafndiaeth hygyrch a chynhwysol ar gyfer pob grŵp i'w galluogi i gael y gwasanaethau sydd eu hangen arnynt, ac atal unigrwydd ac arwahanrwydd. Gall y Gymdeithas Cludiant Cymunedol helpu i gydgyssylltu atebion trafndiaeth ond nid oes ganddi ddigon o gapasiti i gyflawni'r gwaith ar ei phen ei hun. Hyrwyddo cerdded a beicio, gwella diogelwch ffyrdd.</p>	<p>Mae trafndiaeth a mynediad i wasanaethau wedi'u nodi yn y cynllun. Rhannwyd y sylwadau â'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus.</p>	<p>Rhannu</p>
<p>Mae diffyg toiledau hygyrch a digonol i bobl pan fyddant oddi cartref yn gallu eu hatal rhag mynd o le i le, a hynny'n arwain at unigrwydd ac arwahanrwydd.</p>	<p>Rhannwyd y sylwadau â'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus.</p>	<p>Rhannu</p>
<p>Gweithlu: recriwtio a chadw gweithwyr gofal. Prinder Therapyddion Galwedigaethol cymwysedig (yn enwedig siaradwyr Cymraeg) ar ôl tynnu'r hyfforddiant yn ôl ym Mangor. Gwella argaeledd hyfforddiant i feddygon a nyrsys yng Ngogledd Cymru. Lleihau'r ddibyniaeth ar feddygon locwm a staff asiantaeth. Creu arbenigedd yn y Gogledd fel y bydd llai o bobl yn gorfod teithio i Loegr i gael triniaeth. Mae 1 o bob 4 o'r gymuned o bobl dduon a lleiafrifoedd ethnig mewn cyflogaeth yng Ngogledd Cymru yn gweithio ym maes iechyd a gofal cymdeithasol.</p>	<p>Rhannwyd y sylwadau â'r bwrdd gweithlu.</p>	<p>Rhannu</p>

Crynodeb o'r adborth a gafwyd	Ymateb	Statws
Mae ar Dewis Cymru angen mwy o gymorth a chyfraniad gan staff, mae angen hybu ymwybyddiaeth a darparu dewisiadau yn lle mynediad ar-lein. Rhai o'r awgrymiadau a gafwyd oedd anfon gwybodaeth gan ysgolion at deuluoedd a gofalwyr; busnesau lleol yn dangos posteri a thafleuni am y gwasanaethau sydd ar gael; defnyddio cyfryngau cymdeithasol; gwell cyfathrebu rhwng partneriaid am fentrau a ffyrdd o gyfleu negeseuon i ddefnyddwyr gwasanaethau.	Rhannwyd y sylwadau â thîm prosiect Dewis Cymru.	Rhannu
Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus: Mae angen cynnwys y cyhoedd i fwy o raddau ac egluro beth maent yn ei wneud a sut i ddylanwadu ar eu gwaith. Mae angen darparu gwell adborth i'r cyhoedd ar ôl cynnal ymgynghoriad.	Rhannwyd y sylwadau â'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus	Rhannu

Cyfeiriadau

Cyngor Sir Ynys Môn, Cyngor Gwynedd, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, Cyngor Sir Ddinbych, Cyngor Sir y Fflint a Chyngor Wrecsam 2016. Polisi Rhanbarthol Gogledd Cymru ar Ymgysylltu â Dinasyddion. NWASH.

Kenny, L., Hattersley, C., Molins, B., Buckley, C., Povey, C. a Pellicano, E. (2015) 'Which terms should be used to describe autism? Perspectives from the UK autism community', *Autism: The International Journal of Research and Practice*.

Atodiad 1: Hyrwyddo'r arolwg

Cafodd yr arolwg ei e-bostio i'r [sefydliadau ar y map rhanddeiliaid](#) a gynhyrchwyd ar gyfer yr asesiad poblogaeth, [sefydliadau a oedd wedi ymateb i'r holiadur ar yr asesiad poblogaeth](#) ac i'r cynghorau gwirfoddol lleol i'w gylchredeg i'w haelodau. Anfonwyd y neges e-bost gyntaf ar 11 Awst 2017 a nodyn atgoffa ar 19 Medi 2017. Roedd y cyfnod ymgynghori gwreiddiol yn para tan 31 Hydref 2017 ond cafodd ei ymestyn hyd 17 Tachwedd 2017 ar ôl cael cais gan grŵp cymunedol am fwy o amser i gwblhau ymateb.

Lle'r oeddem wedi cael negeseuon ateb awtomatig drwy'r e-bost i ddweud bod rhywun wedi gadael y sefydliad neu lle nad oedd y neges wedi cyrraedd pen y daith, roeddem wedi anfon y neges ymlaen i unrhyw gyfeiriad cyswllt a ddarparwyd. Os nad oedd cyfeiriad cyswllt, roeddem wedi anfon y neges e-bost i'r cyfeiriad cyswllt ar wefan y sefydliad.

Roedd yr arolwg wedi'i hyrwyddo hefyd drwy gylchlythyrau misol yr asesiad poblogaeth, ar [wefan Cydweithredfa Gwella Gwasanaethau Gofal a Llesiant Gogledd Cymru](#) a'i rannu'n eang gan aelodau'r grŵp llywio a'r grŵp ymgysylltu.

Os hoffech gael eich ychwanegu at ein rhestr bostio neu wirio'r manylion cyswllt sydd gennym ar gyfer eich sefydliad, cysylltwch â sarah.bartlett@denbighshire.gov.uk.

Hyrwyddo mewn awdurdodau lleol ac yn y bwrdd iechyd

Cyngor Sir Ynys Môn

Fe'i hanfonwyd at yr holl aelodau etholedig, darparwyr yn y fforwm gofal nyrsio a phreswyl, darparwyr gofal cartref, uwch-reolwyr mewn gwasanaethau plant ac oedolion. Fe'i rhannwyd â sefydliadau'r trydydd sector yn Ynys Môn, darparwyr yn y trydydd sector a'r sector annibynnol ac fe'i cyhoeddwyd ar lwyfannau cyfryngau cymdeithasol y cyngor.

Cyngor Gwynedd

Fe'i hanfonwyd at aelodau etholedig; y grŵp darparwyr; uwch-reolwyr yn yr adrannau gwasanaethau cymdeithasol oedolion a phlant; y darparwr mewnol; y grŵp trawsnewid anabledd dysgu; y Cyngor Pobl Hŷn; y Bartneriaeth Gofalwyr; yr holl staff mewn gwasanaethau oedolion, iechyd a llesiant; ac adrannau plant a chefnogi teuluoedd; a chyfryngau cymdeithasol y Cyngor.

Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Ymgynghorwyd â'r Cyngor leuenctid, fforwm y rhai sy'n gadael gofal, y rhwydwaith cyfranogi ac Ysgol y Gogarth. Anfonwyd dogfennau'r ymgynghoriad i elusennau

Awtistiaeth, Encompass ac Arc Communities. Fe'u hanfonwyd at yr holl staff Gwasanaethau Cymdeithasol. Ychwanegwyd dolen i'r ymgynghoriad yn yr adran Beth sy'n Newydd ar wefan a chyfryngau cymdeithasol y cyngor.

Cyngor Sir Ddinbych

Fe'i hanfonwyd at yr holl staff mewn Gwasanaethau Cymorth Cymunedol (Diweddariad Dydd Gwener); staff Gwasanaethau Addysg a Phlant; cydlynnydd y Fforwm Ieuenctid a chynghorwyr. Fe'i cylchredwyd i'r grwpiau llywio/strategaeth ar gomisiynu. Rhoddwyd dolen ar y dudalen Facebook.

Cyngor Sir y Fflint

Anfonwyd dogfennau'r ymgynghoriad i'r canlynol:

- Aelodau Etholedig
- Yr holl staff mewn Gwasanaethau Cymdeithasol i Blant
- Yr holl staff mewn Gwasanaethau Cymdeithasol i Oedolion (yn cynnwys Gwasanaethau Anabledd)
- Cylchlythyr y Staff Gwasanaethau Cymdeithasol
- Gwasanaethau Ieuenctid Sir y Fflint
- Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuenctid Sir y Fflint
- Dechrau'n Deg
- Gweithredu dros Blant
- Cymdeithas Dai Clwyd Alyn
- Daffodils
- Ysgol Pencoch
- Ysgol Maes Hyfryd
- Y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd
- Cydlynnydd Cam-drin Domestig Sir y Fflint
- Autism Initiatives
- AFASIC Cymru
- FLVC
- Home Start
- Local Solutions Flintshire
- NEWCIS
- NYAS (gwasanaeth eirioli)
- Theatr Clwyd
- Urdd Gobaith Cymru
- Arthritis Care
- Grŵp Viva LGBT.

Darparwyd gweithdai hefyd ar gyfer:

- Prosiect Cyfranogi Sir y Fflint
- Grŵp Plant sy'n Derbyn Gofal Sir y Fflint
- Rhwydwaith Iechyd Meddwl y Sector Gwirfoddol, Sir y Fflint a Wrecsam

Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam

Fe'i hanfonwyd at holl staff CBS Wrecsam yn y Bwletin Dydd Gwener ac at yr holl gynghorwyr.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr

Fe'i cylchredwyd i'r holl dimau gweithredol a'i gyflwyno i'r Pwyllgor Strategaeth, Partneriaethau ac Iechyd y Boblogaeth. Fe'i hanfonwyd i'r Grŵp Gweithredol Gofalwyr, y Grŵp Strategol Gofalwyr ac i'r is-grŵp Gofalwyr Ifanc.

Fe'i hanfonwyd i Rwydwaith Cydraddoldeb Sector Cyhoeddus Gogledd Cymru ac i'r Grŵp Strategol Cydraddoldeb mewnol.

Hyrwyddo ymysg y Panel Dinasyddion

Fe'i hanfonwyd at aelodau'r Panel Dinasyddion a'i hyrwyddo drwy Facebook.

Mathau eraill o hyrwyddo

Fe'i hanfonwyd i'r cynghorau gwirfoddol sirol gan ofyn iddynt ei gylchredeg i'w rhwydweithiau:

- Mantell Gwynedd (Gwynedd)
- Medrwn Môn (Ynys Môn)
- CVSC (Conwy)
- DVSC (Sir Ddinbych)
- FLVC (Sir y Fflint)
- AVOW (Wrecsam)

Fe'i hanfonwyd at aelodau'r:

- Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
- Grŵp Arweinyddiaeth Gogledd Cymru
- Penaethiaid Gwasanaethau Cymdeithasol Oedolion Gogledd Cymru
- Penaethiaid Gwasanaethau Cymdeithasol Plant Gogledd Cymru
- Grŵp Swyddogion y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus (a chylchredwyd adroddiad i aelodau'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus)

Darparwyd cyflwyniadau am y cynllun yn y cyfarfodydd canlynol:

- Partneriaeth Anabledd Dysgu Gogledd Cymru
- Arweinwyr Iechyd Meddwl Gogledd Cymru
- Fforwm Lluoedd Arfog Gogledd Cymru
- Partneriaeth Tai Strategol Conwy
- Pwyllgor Strategaeth, Partneriaethau ac Iechyd y Boblogaeth BIPBC

Fe'i hanfonwyd at holl Aelodau Cynulliad Gogledd Cymru.

Roedd Gofal Cymdeithasol Cymru wedi'i gylchredeg i rwydwaith arweinwyr a sesiadau poblogaeth rhanbarthol (yn cynnwys cynrychiolwyr o'r trydydd sector) a'i hysbysebu ar ei wefan.

Sefydliadau ar y map rhanddeiliaid

Lluniwyd y rhestr hon gan y grŵp ymgysylltu ar sail ymarfer a gyflawnwyd ganddo yn 2016 i fapio'r holl rhanddeiliaid gwahanol yr oedd yr asesiad poblogaeth yn effeithio arnynt, yn cynnwys pobl â nodweddion gwarchoddedig. Nid yw'r rhestr isod yn gyflawn ac nid yw'n cael ei diweddarau i osgoi dyblygu rhestrau postio eraill. Mae'n cynnwys sefydliadau yr oedd y grŵp yn gwybod amdanynt ac yr oedd ganddo gyfeiriadau e-bost ar eu cyfer ac fe'i defnyddiwyd i ategu dulliau hyrwyddo eraill.

Plant a phobl ifanc

Gweithredu dros Blant
Advance Brighter Futures
Grwpiau cymorth rhieni Afasic Cymru
Clwb Ieuenctid Afasic/Tape Backstage
Arthritis Care
Barnardos
Gwasanaethau Camddefnyddio Sylweddau
BIPBC
CAIS
Gyrfa Cymru
Plant yng Nghymru
Cofis Bach
Cangen Cymdeithas Genedlaethol Awtistiaeth
Siroedd Conwy a Dinbych
Grŵp Cymorth Epilepsi Cymru
Tîm Cydnerthu Sir y Fflint
Gweithiwr Fforwm Ieuenctid Sir y Fflint
Dechrau'n Deg – cadeirydd grŵp y cydlynwyr rhanbarthol
FNF – Both Parents Matter
Gorwel (Cymorth i Ferched)
Rheolwr Ymgysylltiad Ieuenctid Pobl Ifanc
Gwynedd

Caethwasiaeth Fodern (Haven of Light CIC)
Motiv8 North Wales
Gwasanaeth Eiriolaeth Gogledd Cymru (Tros Gynnal)
Cymdeithas y Byddar Gogledd Cymru
Cymdeithas y Deillion Gogledd Cymru
Rhwydwaith Cydraddoldeb Rhanbarthol Gogledd Cymru
Prosiect Lydia (Iechyd Rhywiol)
RNIB
SNAP Cymru
Venue Cymru (Swyddog Datblygu'r Celfyddydau)
Prosiect VIVA
Voices from Care: Fforwm Cenedlaethol Plant sy'n Derbyn Gofal
WCD Young Carers
Prosiect Pobl Ifanc Gorllewin y Rhyl
Whizz-kids
Young Arthritis North Wales
Y Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuenctid
Yr Urdd

Pobl hŷn

Mind Aberconwy
Clwb Gweithgareddau i rai dros 60 oed
Canolfan Plant a Theuluoedd Acton
Fforymau Age Connects
Fforymau Ardal Age Cymru
Singing for the Brain Cymdeithas Alzheimers
CAIS
Gofal a Thrwsio
Gwasanaeth Cynnal Gofalwyr
Cyswllt Conwy ar gyfer Anableddau Dysgu
Cymryd Rhan – Taking Part – Gofal Cartref
Fforwm Pobl Hŷn De Meirionnydd
Gwasanaethau Eiriolaeth Dewis CIL
Panel Dinasyddion Gwynedd
Cyngor Pobl Hŷn Gwynedd
Gwasanaeth Cymorth i Deuluoedd Hafal

Jigsaw (CAIS)
Clwb Cinio Llai
Cwmni Buddiannau Cymunedol Make a Mark 'Ceiriog Creates'
Rhwydwaith Iechyd a Llesiant Mantell
Gwynedd
Mencap Cymru
'Mature Movers' Canolfan Ceiriog
Age Connects Gogledd-ddwyrain Cymru
Rhwydwaith Cydraddoldeb Rhanbarthol Gogledd Cymru
Grŵp Cymorth Rainbow Centre Llannerch Banna
Tîm Cydlyniant Cymunedol CBSW
Gwasanaethau Gofalwyr Wrecsam (AVOW)

Iechyd, anableddau corfforol a nam ar y synhwyrau

Gofal Arthritis yng Nghymru
Awyr Las
Blind Veterans UK
Cyngor Iechyd Cymuned
Cymryd-rhan
Grŵp Cyfeirio Diabetes UK Cymru
Chwaraeon Anabledd Cymru
Anabledd Cymru
Clwb Dynamic 19-25
Epilepsi Cymru
Fforwm Anabledd Sir y Fflint
Hosbisau Plant Tŷ Gobaith
Hospice of the Good Shepherd
Macmillan
Hosbis Nightingale House
Fforwm Cleifion Rhwydwaith Canser Gogledd Cymru

Cymdeithas y Byddar Gogledd Cymru
Nyrs Sglerosis Ymledol Gogledd Cymru
Cymdeithas y Deillion Gogledd Cymru
Parkinsons UK
Scope
Sense Cymru
Hosbis Dewi Sant
Hosbis St Kentigern
Y Gymdeithas Strôc
Tenovus
The Arthritis and Musculoskeletal Alliance (ARMA)
Tŷ Gobaith
VIEW Visually Impaired Endeavors in Wrexham
Wrexham Visionaries Network 'Walking for Health'

Anabledd dysgu ac awtistiaeth

Ynghyd â sefydliadau a restrwyd yn yr adrannau ar blant a phobl ifanc a phobl hŷn

Pobl yn Gyntaf Cymru Gyfan
Cyswllt Conwy
Anabledd Dysgu Cymru
Rhwydwaith Iechyd a Llesiant Mantell Gwynedd
Hunaneiriolaeth Gogledd-ddwyrain Cymru

Iechyd meddwl

Ynghyd â sefydliadau a restrwyd yn yr adrannau ar blant a phobl ifanc a phobl hŷn

Hafal
Tîm Triniaeth Gartref, Uned Seiciatrig Oedolion Heddfan, Ysbyty Wrecsam Maelor
Mencap

Gofalwyr

Families Matter a Hidden Harm Barnardos
Gwasanaethau cynnal gofalwyr
Gofal Crossroads
NEWCIS
Grŵp strategol gofalwyr
Grŵp gweithredol gofalwyr
Is-grŵp gofalwyr ifanc

Trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol

Ynghyd â'r grŵp cydlynwyr cam-drin domestig rhanbarthol i'w rannu â'u rhwydweithiau.

Amethyst – Sexual Assault Referral Centre (SARC)

Bawso (Black Association of Women Step Out)

Broken Rainbow
Cymorth i Ferched CAHA
Choose2Change (Relate Cymru)
Uned Ddiogelwch Cam-drin Domestig (DASU)
Cymorth i Ferched Glannau Dyfrdwy
FNF Both Parents Matter
Cymorth i Ferched Glyndŵr
Gorwel (Gwasanaeth Cam-drin Domestig Ynys Môn)
Hafan Cymru

Eiriolwyr Annibynnol Trais Domestig (IDVA) –
Hafan Cymru, Canolfan Menywod Gogledd Cymru
Linell Gyngor i Ddynion
RASA Gogledd Cymru (Gwasanaeth Treisio ac Ymosod Rhywiol)
Respect
Survivors UK
The Survivors Trust Cymru
Cymorth i Ddiodefwr (Gogledd Cymru)

Camddefnyddio sylweddau

AGRO Cymru (Mudiad Adfer Môn a Gwynedd)
Cais
Nacro Cymru

Grwpiau eraill

Alabare (Cartref i Gyn-filwyr)
ARC Communities
BAWSO
Change Step (CAIS)
Arweinydd Cyngor Sir y Fflint ar Gymunedau Sipsiwn a Theithwyr
Rhwydwaith LGBT Cyngor Sir y Fflint
Rhwydwaith Iaith Gymraeg Cyngor Sir y Fflint
Grŵp Cymdeithasol Rhyngwladol Sir y Fflint

Jigsaw (CAIS)
NWAMI
Rhwydwaith Cydraddoldeb Rhanbarthol Gogledd Cymru
Romani Arts
Stonewall Cymru
Gwasanaeth Ymgynghorol Cyfranogiad
Tenantiaid
Unique Transgender Network

Gwasanaethau a ymatebodd i arolwg yr asesiad poblogaeth

1	Ymddiriedolaeth Gofalwyr Gogledd Cymru/Gofal Crossroads	34	Cyngor Gwynedd – Adran Oedolion, Iechyd a Lesiant
2	Wow Training	35	Gwasanaethau Cymorth Cymunedol Sir Ddinbych (Gwasanaethau i Ofalwyr)
3	Gofal mewn Galar Gogledd Cymru	36	Cyngor Gofal Pobl Ifanc Wrecsam
4	Local Solutions	37	Cartref Preswyl Marleyfield House
5	Tender Loving Care Cyf	38	Mencap Cymru
6	Cyngor Sir Ddinbych (ar ran Gwasanaethau Addysg a Phlant a'r Grant Teuluoedd yn Gyntaf)	39	Cymorth i Ferched Cymru Wrecsam
7	Adran Cleifion Allanol Offthalmoleg BIPBC	40	Tîm Datblygu Chwarae Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
8	Awel Homecare and Support	41	Y Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol
9	Cerrig Camu	42	Fframwaith Ymgysylltu a Datblygu Ieuenctid
10	Canolfan Lôn Abaty	43	Cymdeithas Alzheimer's Gogledd Cymru
11	Bawso Cyf	44	Cynllun Activ8-2-16
12	Backcare – aelod proffesiynol (Ceiropractydd)	45	FDF
13	Y Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol: Safle Cymeradwyedig Plas y Wern	46	Y Groes Goch Brydeinig
14	Tai Gogledd Cymru	47	Prosiect Dechrau'n Deg Ynys Môn
15	Ymateb gan unigolyn (meddyg teulu)	48	Cyngor Sir y Fflint – Gofal Ychwanegol Llys Jasmine
16	Tros Gynnal Plant	49	Uned Ddiogelwch Cam-drin Domestig
17	BIPBC: Podiatreg ac Orthoteg	50	NEWCIS
18	BIPBC: Dieteteg	51	Unllais
19	Gyda'n Gilydd (Tîm o Amgylch y Teulu Gwynedd)	52	GIG Cymru i Gyn-filwyr
20	BIPBC: Ffisiotherapi	53	Ymateb gan unigolyn (gweithiwr gofal cymdeithasol proffesiynol)
21	Llys Eleanor	54	Cerrig Camu Gogledd Cymru
22	KeyRing	55	Gwasanaeth Cynnal Gofalwyr
23	Family Friends for 5's to 11's	56	Gorwelion Newydd, perchennog Molly Wright. Yn masnachu o dan yr enw AWT
24	Haulfryn Care Cyf	57	Cyngor Sir y Fflint
25	Neuro Therapy Centre (NTC)	58	Gofalwyr Ifanc Barnardo's Sir y Fflint
26	RainbowBiz Limited	59	Gweithredu dros Blant (Sir y Fflint)
27	Gweithredu dros Blant, Prosiectau Gofalwyr Ifanc Gwynedd ac Ynys Môn	60	Cyngor Sir y Fflint – Y Blynnyddoedd Cynnar a Chymorth i Deuluoedd
28	Gwasanaeth Cymorth Cymunedol	61	Llys Gwenffrwd
29	The Rowan Organisation	62	Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru
30	Adran Dai, CBSW	63	Gwasanaeth Gofalwyr Wrecsam
31	Ansa Care Concept Plas Dyffryn	64	Cyngor Sir y Fflint – Strategaeth Pobl Hŷn
32	Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru	65	Cyngor Sir y Fflint – Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd
33	Cyngor Sir y Fflint	66	Age Connects Gogledd-ddwyrain Cymru

67	Sense Cymru
68	Y Gymdeithas Strôc
69	Y Groes Goch Brydeinig
70	Cyngor Gwirfoddol Lleol Sir y Fflint
71	GISDA
72	Cymdeithas Syndrom Down
73	Gofalwyr Powys a WCD Young Carers
74	Home-Start Conwy
75	Hafal
76	Gofal a Thrsio Gwynedd a Môn
77	RASASC, Gogledd Cymru
78	CAIS: Llety a chymorth yn ôl yr angen (Ynys Môn)
79	Cais: Cymorth Tenantiaeth
80	Cais: Cefnogi Pobl
81	CAIS Cyf: Cymorth Tenantiaeth Generig, Ymddygiad Troseddol
82	Bawso Cyf
83	Cais: Materion Tenantiaeth
84	CAIS (Ynys Môn) 1
85	CAIS (Ynys Môn) 2
86	HAULFRE
87	Canolfan Iechyd Biwmares
88	Gwasanaeth Cynnal i Ofalwyr
89	Cadwyn Môn, Age Cymru Gwynedd a Môn
90	Meddygfa Gwalchmai
91	Cartref Preswyl Towyn Capel
92	Tîm iechyd meddwl cymunedol pobl hŷn Ynys Môn.
93	Tîm therapi galwedigaethol, gwasanaethau oedolion, cymuned (Ynys Môn)
94	Canolfan Byron - Gerddi Haulfre
95	BIPBC: Dementia
96	Cyngor Sir Ynys Môn
97	Cyngor Sir Ynys Môn: Gwasanaethau cymorth cymunedol
98	Cartref preswyl Bryngoleu
99	Itaca/Gweithredu Cymunedol Abergele
100	CVSC Datblygu Chwarae
101	Fair Treatment for the Women of Wales

102	Golygfa Gwydyr
103	Relate Cymru
104	Touchstones12
105	Gorsaf Awyrlu'r Fali
106	Prosiect Families Together
107	Cymdeithas Clefyd Huntington
108	DYNAMIC centre for children and young people with disabilities
109	Prosiect STARS
110	Antur Waunfawr
111	RASASC
112	Gofalwyr Powys Carers a elwir yn awr yn Credu Connecting Carers – enw prosiect rhanbarthol - WCD Young Carers
113	Gingerbread
114	Gwasanaeth Cam-drin Domestig Aberconwy
115	Caniad (Conwy a Sir Ddinbych)
116	Anheddau Cyf
117	Canolfan Gofalwyr Plas Garnedd
118	Cartref Gofal Brynmair
119	Anheddau
120	Cartref Preswyl Willow Hall
121	Treherne Care and Consultancy Cyf
122	Gofal Bro Cyf Y Deri
123	Cartref Preswyl Plas Madryn
124	Urdd Gobaith Cymru
125	CBSW Gwasanaethau dydd a chyfleoedd gweithio
126	Meddygfa Plas Meddyg
127	Darpariaeth Ieuenctid Integredig Sir y Fflint (Gwasanaethau Ieuenctid) a'r Gwasanaeth Addysg i Deithwyr
128	Gwasanaeth Eiriolaeth Gogledd-ddwyrain Cymru
129	Cymdeithas Cludiant Cymunedol
130	Cymorth i Ferched Glyndŵr
131	BIPBC: Iechyd meddwl
132	Y Llent Brydeinig Frenhinol
133	Change Step
134	Help for Heroes

Cynllun Rhanbarthol Aseiad Poblogaeth Gogledd Cymru fersiwn 5

Adroddiad Aseiad o'r Effaith ar Les

Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi effaith debygol y cynnig ar les cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol y rhanbarth, Cymru a'r byd.

Rhif Aseiad:	302																								
Disgrifiad Byr:	<p>Mae Aseiad Poblogaeth Gogledd Cymru a'r Cynllun Rhanbarthol yn nodi sut bydd y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol yn ymateb i ganfyddiadau aseiad poblogaeth Gogledd Cymru a gyhoeddwyd ar 1 Ebrill 2017. Nod yr aseiad poblogaeth oedd asesu anghenion gofal a chefnogi pobl yng Ngogledd Cymru ac anghenion cefnogi gofalwyr.</p> <p>Prif bwyslais y cynllun yw blaenoriaethau'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol ar gyfer gweithio mewn ffordd integredig rhwng gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol ar sail ranbarthol.</p> <p>Mae cynhyrchu aseiad poblogaeth rhanbarthol a chynllun yn ofyniad Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.</p>																								
Dyddiad Cwblhau:	Fersiwn: 5																								
Cwblhawyd gan:	<table><tr><td>Jenny Williams</td><td>Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy</td></tr><tr><td>Alan Thompson</td><td>Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy</td></tr><tr><td>Gerald Witherington</td><td>Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy</td></tr><tr><td>Mark Bowler</td><td>Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy</td></tr><tr><td>Gary Major</td><td>Cyngor Sir Ddinbych</td></tr><tr><td>Emma Horan</td><td>Cyngor Sir Ddinbych</td></tr><tr><td>Sue Hudson</td><td>Cyngor Sir Ddinbych</td></tr><tr><td>Natasha Hughes</td><td>Cyngor Sir Ddinbych</td></tr><tr><td>Cathy Curtis-Nelson</td><td>Cyngor Sir Ddinbych</td></tr><tr><td>Ann Lloyd</td><td>Cyngor Sir Ddinbych</td></tr><tr><td>Gareth Jones</td><td>Cyngor Sir y Fflint</td></tr><tr><td>Fiona Mocko</td><td>Cyngor Sir y Fflint</td></tr></table>	Jenny Williams	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	Alan Thompson	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	Gerald Witherington	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	Mark Bowler	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	Gary Major	Cyngor Sir Ddinbych	Emma Horan	Cyngor Sir Ddinbych	Sue Hudson	Cyngor Sir Ddinbych	Natasha Hughes	Cyngor Sir Ddinbych	Cathy Curtis-Nelson	Cyngor Sir Ddinbych	Ann Lloyd	Cyngor Sir Ddinbych	Gareth Jones	Cyngor Sir y Fflint	Fiona Mocko	Cyngor Sir y Fflint
Jenny Williams	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy																								
Alan Thompson	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy																								
Gerald Witherington	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy																								
Mark Bowler	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy																								
Gary Major	Cyngor Sir Ddinbych																								
Emma Horan	Cyngor Sir Ddinbych																								
Sue Hudson	Cyngor Sir Ddinbych																								
Natasha Hughes	Cyngor Sir Ddinbych																								
Cathy Curtis-Nelson	Cyngor Sir Ddinbych																								
Ann Lloyd	Cyngor Sir Ddinbych																								
Gareth Jones	Cyngor Sir y Fflint																								
Fiona Mocko	Cyngor Sir y Fflint																								

	<p>Bethan Wyn Evans Cyngor Gwynedd Dafydd Bulman Cyngor Sir Ynys Môn Tricia Jones Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam Delyth Pridding Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam Sally Baxter Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr Robert Atenstaedt Iechyd Cyhoeddus Cymru Sarah Bartlett Tîm Cydweithio Rhanbarthol</p>
Budd-ddeiliaid allweddol ac ymgynghoriad	<p>Bydd y cynllun yn effeithio ar yr holl nodweddion a ddiogelir; mae'n ddull poblogaeth gyfan i ddeall a bodloni anghenion gofal a chefnogi pobl yng Ngogledd Cymru.</p> <p>Fe wnaethom ymgynghori â phobl drwy grwpiau sefydledig, cyfweiliadau wyneb yn wyneb, gweithdai a holiadur ar-lein.</p> <p>Am fanylion, edrychwch ar <u>adroddiad ymgynghori'r asesiad poblogaeth</u> ac adroddiad ymgynghori'r cynllun rhanbarthol.</p>
Polisiâu a all effeithio ar y cynnig	<p>Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014</p> <p>Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015</p> <p>Deddf Rheoleiddio Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016</p> <p>Deddf Plant 1989</p> <p>Deddf Gofal Plant (2006)</p> <p>Bil Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg 2015</p> <p>Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn</p> <p>Dyletswydd Cyfleoedd Chwarae Digonol</p> <p>Strategaeth Pobl Hŷn yng Nghymru 2013-23</p> <p>Egwyddorion y Cenhedloedd Unedig ar gyfer Pobl Hŷn</p> <p>Datganiad o Hawliau Pobl Hŷn yng Nghymru Llywodraeth Cymru</p> <p>Mesur Iechyd Meddwl (Cymru) 2010</p> <p>Deddf Gallu Meddyliol 2005</p> <p>Deddf Trais yn erbyn Merched, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015.</p> <p>Deddf Troseddau Difrifol</p> <p>Deddf Tai (Cymru) 2014</p>
Gwasanaeth â Chyfrifoldeb:	Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
Ardaloedd lleol yr effeithir arnynt gan y cynnig:	Gogledd Cymru

CRYNODEB A CHASGLIAD YR ASESIAD EFFAITH

Cyn i ni edrych mewn manylder ar gyfraniad ac effaith y cynnig, mae'n bwysig ystyried sut mae'r cynnig yn cymhwyso'r egwyddor datblygiad cynaliadwy. Mae hyn yn golygu bod rhaid i ni weithredu "mewn modd sy'n ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu bodloni heb amharu ar allu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain."

Y sgôr ar gyfer cynaliadwyedd yr agwedd

A allai rhai newidiadau bach yn eich ffordd o feddwl ddod â gwell canlyniad?

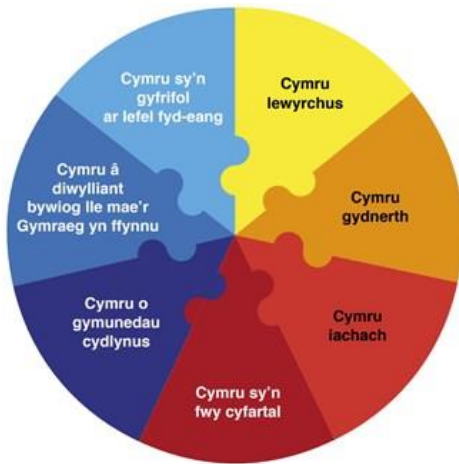

(3 allan o 4 seren)

Gwir sgôr: 20 / 24.

Crynodeb o'r effaith

Nodau Lles

Rhanbarth sy'n ffynnu	Cadarnhaol a negyddol
Rhanbarth gwydn	
Rhanbarth sy'n fwy iach	Cadarnhaol
Rhanbarth sy'n fwy cyfartal	Cadarnhaol a negyddol
Rhanbarth o gymunedau cydlynol	Cadarnhaol
Rhanbarth â diwylliant bywiog ac iaith Gymraeg ffyniannus	Cadarnhaol
Rhanbarth sy'n gyfrifol yn fyd-eang	Cadarnhaol

Prif gasgliadau

Nod y cynllun yw dangos sut byddwn yn bodloni anghenion gofal a chefnogi pobl, ac anghenion cefnogi gofalwyr yng Ngogledd Cymru. Os cyflawnir nodau'r cynllun, dylai gael effaith gadarnhaol ar iechyd pobl, lleihau anghydraddoldeb a chefnogi datblygiad cymunedau cydlynol yng Ngogledd Cymru.

Mae yna effeithiau negyddol posibl a allai arwain at, yn enwedig o ddewisiadau anodd, ble i flaenoriaethu buddsoddiad a allai fod o anfantais i rai grwpiau, ar draul eraill. Mae yna hefyd effeithiau cadarnhaol a negyddol posibl o'r ffordd y byddwn yn comisiynu, caffael a datblygu asedau adeileddol yn y rhanbarth i fodloni anghenion gofal a chefnogi.

Mae'r asesiad effaith wedi tynnu sylw at rai effeithiau posibl o'r cynllun rhanbarthol strategol, ac rydym yn argymhell bod yr asesiadau'n parhau i gael eu hasesu wrth i benderfyniadau strategol a gweithredol pellach gael eu gwneud o ran sut i weithredu'r cynllun.

Y dull a gymerwyd i gwblhau'r Aseiad o Effaith ar Les oedd cynnal sesiwn a hwyluswyd 10 Hydref 2017, gan wahodd pobl o bob awdurdod lleol a'r bwrdd iechyd i gymryd rhan. Cafodd y drafft a gynhyrchwyd yn y sesiwn ei adolygu 1 Rhagfyr 2017 gan grŵp llywio'r prosiect, sy'n cynnwys cynrychiolwyr o bob awdurdod lleol, BIPBC ac Iechyd Cyhoeddus Cymru. Adolygwyd yr Aseiad o Effaith ar Les yng Ngrŵp Sicrwydd Ansawdd Cyngor Sir Ddinbych 31 Tachwedd 2017.

Bwriad y cynllun yw dylanwadu ar y dull o wneud penderfyniadau a dyrannu adnoddau. Bydd y ffordd y bydd yn gweithio'n ymarferol yn dod yn fwy eglur. Roeddem yn gorfod ystyried nifer o olygfeydd gwahanol i gwblhau'r asesiad o effaith, a fydd angen ei adolygu wrth i fwy o wybodaeth fod ar gael. Mae angen i ni sicrhau ein bod yn deall effaith y cynllun ar bobl gyda nodweddion a ddiogelir a sut y gallwn gael gwared ar elfennau negyddol, ac effeithio arnynt, a pha effaith y bydd hynny'n ei gael ar arian. Roedd cynnal yr asesiad risg hefyd wedi nodi risgiau sydd angen eu trosglwyddo i gofrestr risg y prosiect.

Rhanbarth sy'n ffynnu

Effaith Gyffredinol	Cadarnhaol a negyddol
Cyfiawnhad dros yr effaith	Mae yna effeithiau negyddol posibl ar gynnydd tuag at gymdeithas sy'n garbon isel, oherwydd efallai na fydd y ffocws ar fodloni anghenion gofal a chefnogi'n arwain at y model mwyaf effeithlon o ddarparu gwasanaeth. Efallai hefyd y bydd effaith negyddol ar ddatblygiad economaidd gan fod risg y bydd integreiddio a modelau gwasanaeth newydd yn golygu bod llai o swyddi ar gael. Mae'n anodd dweud ar y cyfan, heb wybod y modelau gofal a chefnogi penodol a fydd yn cael eu datblygu mewn ymateb i'r cynllun gwreiddiol. Gall y modelau a ddewisir hefyd gael effeithiau cadarnhaol ar gynnydd tuag at gymdeithas sy'n garbon isel a datblygu economaidd.

Canlyniadau cadarnhaol a nodwyd:

Gall darparu gwasanaethau'n agosach at adref a gwneud y gorau o'r gefnogaeth sydd ar gael gan ffrindiau, teulu a'r cymunedau lleol fod yn fwy effeithlon a lleihau'r angen i deithio. Gellir cael effeithiau cadarnhaol o ddatblygu gofal ychwanegol a thai a rennir, sy'n defnyddio ynni'n effeithlon, er enghraifft, drwy wresogi.

Gall y sectorau gofal cymdeithasol ac iechyd gael effaith gadarnhaol ar yr economi leol drwy ddarparu cyfleoedd cyflogaeth a busnes i ddarparu gofal, yn ogystal â darparu cynhyrchion a gwasanaethau i ddarparwyr gofal.

Mae datblygu'r gweithlu iechyd a gofal cymdeithasol yn elfen allweddol o ddarparu'r cynllun rhanbarthol, a fydd yn cyfrannu at swyddi o ansawdd da yn y rhanbarth. Gallai'r dewis o fodel gwasanaeth a darparwyr gael effaith gadarnhaol ar nifer, ansawdd a hyd y swyddi sydd ar gael. Edrychwch ar y strategaeth gweithlu rhanbarthol am fwy o wybodaeth.

Mae datblygu'r gweithlu iechyd a gofal cymdeithasol yn elfen allweddol o ddarparu'r cynllun rhanbarthol, a fydd yn helpu i ddatblygu sgiliau yn y rhanbarth. Edrychwch ar y strategaeth gweithlu rhanbarthol am fwy o wybodaeth.

Bydd angen ystyried y defnydd gorau o gyfathrebu, isadeiledd a chlodiant wrth ddewis lle i leoli gwasanaethau.

Gall y cynllun effeithio ar anghenion gofal plant y gweithlu ac efallai y bydd angen i ofal plant fod yn ofynnol i wneud gwasanaethau'n hygyrch.

Canlyniadau negyddol anfwriadol a nodwyd:

Efallai y bydd effeithiau negyddol ar effeithlonrwydd ynni modelau gwasanaeth sy'n cefnogi pobl yn eu cartrefi eu hunain, yn hytrach na thai a rennir neu gartrefi gofal. Gall y modelau hyn hefyd gynyddu'r pellteroedd a deithir gan weithwyr gofal. Mae

gweithio'n rhanbarthol i ddatblygu'r cynllun ardal yn creu mwy o deithiau car wrth i bobl deithio i gyfarfodydd.

Gall gweithio'n rhanbarthol i ddefnyddio pŵer prynu i leihau costau gael effeithiau negyddol ar yr economi os yw'n arwain at gyflogaeth anniogel, sy'n talu'n isel, ac yn lleihau gallu buddsoddwyr i fuddsoddi yn eu busnesau. Gall comisiynu contractau graddfa fawr ei gwneud yn fwy anodd i ddarparwyr bach, lleol, gystadlu yn y farchnad.

Gall gwneud gwasanaethau'n fwy effeithlon olygu lleihau nifer y swyddi. Gallai'r dewis o fodel gwasanaeth a darparwr gael effaith negyddol ar nifer, ansawdd a hyd y swyddi sydd ar gael.

Bydd angen ystyried y defnydd gorau o gyfathrebu, isadeiledd a chludiant wrth ddewis lle i leoli gwasanaethau.

Gall y cynllun effeithio ar anghenion gofal plant y gweithlu ac efallai y bydd angen i ofal plant fod yn ofynnol i wneud gwasanaethau'n hygyrch.

Camau lliniaru:

Bydd ystyried yr effeithiau pan fydd mwy yn hysbys am fodelau penodol yn helpu i liniaru'r effeithiau. Gallwn edrych ar ffyrdd i leihau ôl-troed carbon datblygu'r cynllun rhanbarthol drwy edrych ar nifer y cyfarfodydd a gynhelir a'r ffordd y mae pobl yn teithio iddynt, er enghraifft, cyfarfod mewn llefydd sy'n fwy hygyrch gyda chludiant cyhoeddus neu annog pobl i rannu car.

Rhanbarth gwydn

Effaith Gyffredinol	
Cyfiawnhad dros yr effaith	Bydd angen ystyried yr effaith pan fydd mwy yn hysbys am brosiectau adeiladu a all godi o'r cynllun rhanbarthol.

Canlyniadau cadarnhaol a nodwyd:

Bydd gwasanaethau a ddatblygir mewn ymateb i'r cynllun rhanbarthol angen ystyried sut y gallant leihau gwastraff, ailddefnyddio ac ailgylchu. Gellid ystyried hyn fel rhan o'r broses gomisiynu.

Bydd gwasanaethau a ddatblygir mewn ymateb i'r cynllun rhanbarthol angen ystyried sut y gallant leihau'r defnydd o ynni/tanwydd. Gellid ystyried hyn fel rhan o'r broses gomisiynu.

Efallai na fydd ymwybyddiaeth pobl o'r amgylchedd a bioamrywiaeth yn cael ei heffeithio'n uniongyrchol, ond efallai y bydd prosiectau penodol, er enghraifft, i wella lles drwy wneud y gorau o'r amgylchedd naturiol, a fydd yn cael effaith gadarnhaol.

Canlyniadau negyddol anfwriadol a nodwyd:

Gall y cynllun rhanbarthol arwain at brosiectau adeiladu a allai gael effaith negyddol ar fioamrywiaeth a'r amgylchedd naturiol ac adeiledig.

Mae datblygu cynllun rhanbarthol yn arwain at fwy o ddefnydd o danwydd oherwydd bod pobl yn teithio i gyfarfodydd. Gall y cynllun rhanbarthol arwain at brosiectau adeiladu a allai gael effaith negyddol ar reoli'r risg o lifogydd.

Camau lliniaru:

Gellir lleihau'r defnydd o ynni/tanwydd wrth ddatblygu prosiectau rhanbarthol drwy ddefnyddio technoleg i leihau nifer y cyfarfodydd, ac annog pobl i ddefnyddio cludiant cyhoeddus, rhannu ceir a defnyddio cerbydau sy'n effeithlon o ran ynni wrth deithio. Gall fod cyfleoedd i hyrwyddo'r ymwybyddiaeth o'r amgylchedd a bioamrywiaeth wrth ddatblygu prosiectau i wella lles, y gellid edrych arno ynghyd â'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus.

Rhanbarth sy'n fwy iach

Effaith Gyffredinol	Cadarnhaol
Cyfiawnhad dros yr effaith	Ar y cyfan, mae'r cynllun rhanbarthol yn anelu at wella iechyd a dylai gael effaith gadarnhaol.

Canlyniadau cadarnhaol a nodwyd:

Nod y cynllun rhanbarthol yw cefnogi iechyd a lles drwy ddarparu'r gofal a'r gefnogaeth y mae pobl eu hangen, yn cynnwys cefnogaeth i ofalwyr.

Mynediad at fwyd iach, o ansawdd da: mae gwasanaethau sydd wedi'u darparu mewn ymateb i'r cynllun rhanbarthol yn darparu bwyd, a all gael effaith gadarnhaol. Bydd angen i bob gwasanaeth ei ystyried.

Dylai darparu cefnogaeth o amgylch 'beth sy'n bwysig' i bobl helpu i gynyddu'r cyfranogiad mewn cyfleoedd hamdden a ddewisir.

Mae'r cynllun rhanbarthol yn cynnwys argymhellion i wella lles meddyliol a datblygu iechyd meddwl cyhoeddus.

Mae'r cynllun rhanbarthol yn cynnwys argymhellion i wella mynediad at ofal iechyd.

Canlyniadau negyddol anfwriadol a nodwyd:

Mynediad at fwyd iach, o ansawdd da: mae gwasanaethau sydd wedi'u darparu mewn ymateb i'r cynllun rhanbarthol yn darparu bwyd, a all gael effaith negyddol. Bydd angen i bob gwasanaeth ei ystyried.

Camau lliniaru:

I leihau unrhyw effeithiau negyddol, dylid ystyried effeithiau iechyd penodol gwasanaeth wrth iddynt gael eu datblygu.

Rhanbarth sy'n fwy cyfartal

Effaith Gyffredinol	Cadarnhaol a negyddol
Cyfiawnhad dros yr effaith	<p>Gallwn ddweud y bydd effaith trechu tlodi'n gadarnhaol yn fwy hyderus na'r effaith ar bobl gyda nodweddion a ddiogelir. Mae'r cynllun yn hyrwyddo eiriolaeth a all helpu gwella lles pobl gyda nodweddion a ddiogelir. Mae rhai o'r blaenoriaethau rhanbarthol yn fwy datblygedig nag eraill, felly nid yw union fanylebau pob blaenoriaeth wedi cael cytundeb eto. Bydd angen ail-ymweld â'r asesiad o effaith wrth i'r cynlluniau ddatblygu. Mae'r cynllun hwn yn gynlluniau rhanbarthol, isranbarthol a lleol sydd wedi'u casglu.</p> <p>Bydd gweithredu gwasanaethau integredig, yn cynnwys cynllun gweithlu, angen sicrhau ein bod yn lliniaru tlodi ar y cyd. Bydd unrhyw faterion o ran cyflog ac amodau gweithlu'n cael eu hystyried ymhellach ymlaen yn y broses. Oherwydd y gyfran uwch na'r cyfartaledd o bobl o grwpiau lleiafrifoedd ethnig a gyflogir mewn iechyd a gofal cymdeithasol yng Ngogledd Cymru, gall newidiadau i'r gweithlu gael effaith anghymesur ar y grwpiau hyn.</p>

Y nodweddion a ddiogelir sydd dan ystyriaeth yw:

- Oed
- Anabledd
- Ailbennu Rhyw
- Priodas neu bartneriaeth sifil
- Beichiogrwydd a mamolaeth
- Hil
- Crefydd neu Gred
- Rhyw
- Tueddfryd Rhywiol
- *Ar gyfer y Gymraeg, gweler y rhanbarth â diwylliant bywiog ac iaith Gymraeg ffyniannus*

Drwy ddefnyddio'r offeryn sgrinio, fe wnaethom nodi effeithiau cadarnhaol a negyddol y cynllun ar bob grŵp a ddiogelir (atodiad 1). Dyma'r meysydd a ystyriwyd gennym:

- A yw'r cynnig yn ymwneud â maes lle mae anghydraddoldeb hysbys?
- I ba raddau y bydd defnyddwyr gwasanaeth, gweithwyr neu'r gymuned ehangach yn cael eu heffeithio?
- Sut byddwch yn gwybod beth yw anghenion pobl â nodweddion gwarchoddedig? Beth am unigolion sydd â nodweddion gwarchoddedig lluosog?

A yw'n berthnasol i ardal lle mae diffyg ymchwil wedi ei gyhoeddi neu dystiolaeth arall?

- A yw'n berthnasol i ardal lle mae'ch sefydliad wedi pennu canlyniadau cydraddoldeb?
- A oes unrhyw dystiolaeth o ddefnydd neu fodlonrwydd uwch neu is gan unrhyw grŵp a nodwyd?
- Os oes cyfyngiadau neu rwystrau i fynediad, a yw'r rhain yn arwain at wahaniaethu anghyfreithlon, neu a oes potensial ar gyfer lleihau anghydraddoldebau neu wella canlyniadau?

Canlyniadau cadarnhaol a nodwyd:

Gwella lles pobl â nodweddion a ddiogelir

Mae'r cynllun yn anelu at wella lles pobl sydd angen gofal a chefnogaeth, yn seiliedig ar yr hyn sy'n bwysig iddynt. Dylai hyn gael effaith gadarnhaol ar bobl gyda nodweddion a ddiogelir. Mae yna benodau penodol am wella gwasanaethau i blant a phobl ifanc, pobl hŷn, pobl gyda chyflyrau iechyd cronig, anableddau corfforol a nam synhwyraidd, anableddau dysgu, anghenion iechyd meddwl, gofalwyr, merched a dynion sy'n profi cam-drin domestig a thrais rhywiol. Mae'r cynllun yn seiliedig ar asesiad poblogaeth o'r anghenion gofal a chefnogi, ac anghenion cefnogi gofalwyr yn y rhanbarth.

Oherwydd bod y cynllun yn cael ei gynhyrchu ar sail ranbarthol, mae'n haws i bobl gyda nodweddion a ddiogelir gymryd rhan, a all gael rhai buddion ariannol, osgoi dyblygu ac yn y blaen.

Mae pob pennod o'r asesiad poblogaeth yn cynnwys adran cydraddoldeb a hawliau dynol sy'n crynhoi'r dystiolaeth sydd ar gael am anghenion pobl gyda nodweddion a ddiogelir ac unrhyw fylchau. Roedd y dystiolaeth a ddefnyddiwyd yn cynnwys adroddiadau ymchwil ac ymgynghoriad. Mae adroddiad ymgynghori llawn ar gael.

Rhoi sylw i/llieihau anghydraddoldeb iechyd

Mae yna bennod am ffyrdd o fyw mwy iach ac anghydraddoldeb iechyd, sy'n cynnwys gwaith integredig i atal anghydraddoldeb iechyd, fel y prosiect 1,000 diwrnod cyntaf. Mae'r cynllun yn ymateb i'r asesiad poblogaeth ac yn adlewyrchu llawer o'r gwaith sy'n digwydd eisoes neu'n cael ei gynllunio ar hyn o bryd, fel strategaeth 'Byw'n Iach, Aros yn Iach' BIPBC.

Trechu Tlodi

Mae Trechu Tlodi'n flaenoriaeth i Fyrddau Iechyd Cyhoeddus yng Ngogledd Cymru. Mae yna sawl ffactor a allai effeithio ar dlodi y tu allan i reolaeth y cynllun.

Canlyniadau negyddol anfwriadol a nodwyd:

Gwella lles pobl â nodweddion a ddiogelir

Disgwyliadau uwch o ganlyniad i ymgynghori.

Disgwyliadau uwch o'r trydydd sector i ddarparu a bodloni anghenion.

Gallu'r sector cyhoeddus i fodloni'r anghenion a nodwyd yn yr asesiad poblogaeth ac wedi'u cynnwys yn y cynllun rhanbarthol.

Efallai na fydd yr asesiad poblogaeth a'r cynllun yn nodi effeithiau cronrus, er enghraifft, ar bobl gyda nifer o wahanol nodweddion a ddiogelir, neu wedi'u cyfuno ag anghenion eraill, fel tlodi neu gyfrifoldebau gofalu.

Mae mwy o wybodaeth yn llyfrgell gyfeirio'r asesiad poblogaeth ac adroddiad ymgynghori'r asesiad poblogaeth am y materion sy'n wynebu'r grwpiau hyn.

Fe wnaeth adborth o'r ymgynghoriad dynnu sylw at bryderon bod y lleiafrifoedd ethnig a'r boblogaeth fudol yng Ngogledd Cymru'n agored i elyniaeth gynyddol, ac yn agored i aflonyddwch sydd wedi'i nodi fel cyfrannwr at broblemau iechyd meddwl, yn enwedig mewn lleoliadau gwledig. Roedd hefyd yn tynnu sylw at yr angen i ystyried anghenion gwahanol merched a dynion.

Mae un o bob pedwar person o gefndir pobl dduon ac Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig (BAME) a gyflogir yng Ngogledd Cymru wedi'u cyflogi yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol. Gallai unrhyw newidiadau o'r cynllun sy'n effeithio ar y gweithlu gael effaith anghymesur ar y grwpiau hyn.

Rhoi sylw i/lleihau anghydraddoldeb iechyd

Dim effaith glir ar grwpiau Sipsiwn a Theithwyr (y mae'n hysbys iddynt gael canlyniadau iechyd gwaeth).

Trechu Tlodi

Gellid cael effaith negyddol ar bobl sy'n cefnogi eu hunain, er enghraifft, drwy ariannu eu gofal eu hunain. Mae mwy o wasanaethau gyda mynediad ar-lein - pe byddai dewisiadau amgen yn cael eu lleihau, gellid cael effaith anghymesur ar bobl sydd heb fynediad at y rhyngwyd oherwydd tlodi neu nodweddion a ddiogelir.

Camau lliniaru:

Mae'r asesiad poblogaeth yn cynnwys gwybodaeth am bobl gyda nodweddion a ddiogelir a dylid cynnwys hyn yn y cynllun terfynol. Mae angen i ni gymryd gofal i beidio ag edrych ar bobl hŷn, merched ac ati, fel grŵp homogenaidd, er enghraifft, gan y bydd sawl person gyda mwy nag un nodwedd a ddiogelir. Fel cam lliniaru, byddwn yn ystyried cynnwys cyfeiriadau at bobl gyda nodweddion a ddiogelir o fewn pob pennod yn y cynllun.

Fe wnaeth rhai grwpiau a oedd yn cynrychioli pobl gyda nodweddion a ddiogelir ymateb ac ymgysylltu, ond mae gennym wybodaeth llai manwl/ymgysylltiad â grwpiau/pobl sy'n cynrychioli pobl eraill gyda nodweddion a ddiogelir. Wrth i wasanaethau gael eu datblygu, mae angen i ni siarad gyda phobl am y manylder, er enghraifft, gall symud rhai gwasanaethau gael effaith gadarnhaol ac effeithio'n negyddol ar eraill. Fodd bynnag, mae dull rhanbarthol mwy strategol yn gorfod gwella darpariaeth gwasanaeth a lleihau/tynnu bylchau.

Byddwn yn rhannu'r cynllun rhanbarthol, asesiad poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori gyda chwe awdurdod lleol Gogledd Cymru, bwrdd iechyd a phartneriaid eraill sy'n gyfrifol am ddatblygu camau gweithredu'n seiliedig ar y canfyddiadau. Gellir ail-archwilio gwybodaeth ymgynghori ac ymgysylltiad o'r asesiad poblogaeth. Bydd pob blaenoriaeth/gwasanaeth rhanbarthol angen ei asesiad effaith ei hun. Bydd y blaenoriaethau'n cael eu datblygu dros y pum mlynedd nesaf.

Egwyddorion cydraddoldeb i'w hystyried: Cyfle cyfartal a mynediad cyfartal, er enghraifft, addysg, tai, mynediad at ofod awyr agored, cludiant a chysylltedd rhwng ardaloedd, amwynderau cyhoeddus, mynediad at yr amgylchedd naturiol, technoleg

gwybodaeth, gofal iechyd a hamdden, cost y cyfranogiad. Monitro a dadansoddi cydraddoldeb – ymrwymiad i ymgysylltiad parhaus, pob ardal i gyfeirio at ei Gynllun Cydraddoldeb Strategol ei hun a chymryd camau hanfodol. Mae angen i ni wneud ymrwymiad parhaus i gyd-gynhyrchu. Mae yna fforwm gwerth cymdeithasol sy'n edrych ar gyd-gynhyrchu a all ein cefnogi.

Yn ystod y broses asesiad o effaith ar gydraddoldeb, mae'r cynllun rhanbarthol wedi'i ddiwygio i gynnwys canfyddiadau o'r ymgynghoriad am yr effaith ar bobl gyda nodweddion a ddiogelir. Mae hefyd wedi'i ddiwygio i gynnwys cysylltiadau mwy clir yn ôl at y canfyddiadau o'r asesiad poblogaeth am anghenion y bobl gyda nodweddion a ddiogelir, a chynllun cydraddoldeb strategol pob partner.

Bydd y cynnydd yn erbyn y cynllun a'r canlyniadau'n cael eu monitro drwy adroddiad blynyddol y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol.

Dogfennau tystiolaeth

Adroddiad Ymgynghori Cynllun Rhanbarthol Gogledd Cymru

Asesiad Poblogaeth Gogledd Cymru

Adroddiad Ymgynghori Asesiad Poblogaeth Gogledd Cymru

Rhan 2 Cod Ymarfer (Swyddogaethau Cyffredinol) Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014

Pecyn gwaith asesiad poblogaeth (Gofal Cymdeithasol Cymru)

Templed cynllun ardal (Gofal Cymdeithasol Cymru)

Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb Rhan 2 Llywodraeth Cymru

Cynlluniau Cydraddoldeb Strategol y chwe awdurdod lleol a BIPBC

Llyfrgell gyfeirio'r Asesiad Poblogaeth (gweler cronfa ddata Endnote). Mae'r llyfrgell yn cynnwys:

- adroddiadau ymchwil, er enghraifft, ar ddatblygu gofal preswyl cynhwysol o bobl LGBT hŷn;
- canfyddiadau o ymgynghoriadau eraill gyda phobl â nodweddion a ddiogelir, fel adroddiad ar fynediad at wasanaethau statudol o safbwynt Pobl Hŷn o Leiafrifoedd Ethnig yng Ngogledd Cymru;
- cysylltiadau at ystadegau sy'n mesur anghydraddoldeb yng Ngogledd Cymru.

Rhanbarth o gymunedau cydlynol

Effaith Gyffredinol	Cadarnhaol
Cyfiawnhad dros yr effaith	Os caiff yr amcanion eu cyflawni, dylai'r cynllun rhanbarthol gael effaith gadarnhaol ar gydlyniant cymunedol. Bydd yr effaith yn dibynnu ar ba fesurau lliniaru rydym yn eu rhoi yn eu lle a'r cysylltiadau gyda strategaethau eraill. Gall newid dros amser wrth i bobl ymgysylltu ac wrth i brosiectau ddatblygu.

Canlyniadau cadarnhaol a nodwyd:

Cysylltiadau gyda'r strategaeth VAWDASV a'r grŵp rhanbarthol; Bwrdd Cymunedau Mwy Diogel Gogledd Cymru – prosiect i weithio gyda theuluoedd sydd wedi'u heffeithio gan garchar; Byrddau Diogelu Plant ac Oedolion Gogledd Cymru; Bwrdd Cynllunio Ardal ar gyfer camddefnyddio sylweddau

Cynllun i barhau gyda chyfranogiad wrth i strategaethau ddatblygu, angen ei ymgorffori yn y cynllun rhanbarthol. Fforwm gwerth cymdeithasol, yn hyrwyddo cyd-gynhyrchu. Nod Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru). Gofynion newydd eiriolaeth. Hyrwyddo rôl y trydydd sector a mentrau cymdeithasol. Cynnig gweithredol o wasanaethau yn Gymraeg.

Datblygu cartrefi gofal. Tai sy'n fwy addas ar gyfer grwpiau diamddiffyn mewn ardaloedd diogel. Cysylltiadau â'r CDLI a strategaethau tai a strategaethau cludiant.

Canlyniadau negyddol anfwriadol a nodwyd:

Gall cefnogi rhai cymunedau ar draul rhai eraill beri problemau. Hyrwyddo byw'n annibynnol – gall fod risgiau o amgylch diogelu, dioddefwyr troseddau, twyll

Mae canolbwyntio ar bobl sy'n ymgysylltu neu gydag eiriolwr yn golygu y gallwn fethu pobl sydd ddim yn ymgysylltu. Datblygu cartrefi gofal. Gall grwpiau eraill ystyried bod tai ar gyfer pobl ddiamddiffyn yn cael effaith negyddol ar eu hardal.

Camau lliniaru:

Cyfathrebu'n glir, dod â phobl gyda chi, sicrhau eu bod yn cael eu cynnwys. Ymgysylltu â grwpiau anodd eu cyrraedd a chefnogi grwpiau anodd eu cyrraedd i ymgysylltu â ni, yn cynnwys pobl gydag un neu fwy o nodweddion a ddiogelir. Newid y ffordd rydym yn ymgysylltu er mwyn ei wneud yn fwy hygyrch, mynd i lefydd lle mae'r bobl. Heriau o amgylch rhoi adnoddau ar gyfer hyn. Ymateb i ymgysylltiad, gwneud yn siŵr ei fod yn helpu i siapio gwasanaethau. Byw'n annibynnol – ystyried diogelu, materion arwahanrwydd, cludiant, cyfranogiad grwpiau cymdeithasol – sgysrsiau beth sy'n bwysig. Os yw'r dull 'beth sy'n bwysig' yn digwydd, bydd y materion hyn yn cael eu lliniaru. Meddwl am sut rydym yn casglu'r wybodaeth o sgysrsiau 'beth sy'n bwysig' i lywio gwasanaethau.

Rhanbarth â diwylliant bywiog ac iaith Gymraeg ffyniannus

Effaith Gyffredinol	Cadarnhaol
Cyfiawnhad dros yr effaith	Mae'r cynllun rhanbarthol yn anelu at wella gwasanaethau sydd ar gael yn y Gymraeg.

Canlyniadau cadarnhaol a nodwyd:

Roedd yr asesiad poblogaeth yn cynnwys proffil iaith Gymraeg ac fe nododd bod angen mwy o wasanaethau yn Gymraeg, ac fe wnaeth yr ymgynghoriad gefnogi'r canfyddiad hwn.

Mae'r cynllun rhanbarthol yn cefnogi'r gofyniad i wneud 'cynnig gweithredol' o wasanaethau iaith Gymraeg. Mae angen ystyried hyn ymhellach wrth ddatblygu gwasanaethau.

Fe wnaeth yr ymgynghoriad nodi cyfleoedd i ddefnyddio diwylliant a threftadaeth i gefnogi lles, er enghraifft, drwy ragnodi cymdeithasol. Dylid canolbwyntio ar beth sy'n bwysig i bobl helpu i gael mynediad at y diwylliant a'r dreftadaeth y maent yn ei dewis.

Canlyniadau negyddol anfwriadol a nodwyd:

Os nad ydym yn gallu recriwtio digon o staff sy'n siarad Cymraeg, gallai ein gwasanaethau gael effaith negyddol ar nifer y bobl sy'n defnyddio Cymraeg.

Camau lliniaru:

Edrychwch ar y strategaeth gweithlu rhanbarthol a 'Mwy na Geiriau' am fwy o wybodaeth.

Rhanbarth sy'n gyfrifol yn fyd-eang

Effaith Gyffredinol	Cadarnhaol
Cyfiawnhad dros yr effaith	Mae buddion i gydweithio fel rhanbarth i ysgrifennu'r cynllun. Angen sicrhau ein bod yn cydnabod y gwahaniaethau rhwng ardaloedd a chymryd y gwahaniaethau i ystyriaeth wrth ddylunio gwasanaethau i fodloni anghenion lleol yn hytrach na strwythurau rhanbarthol.

Canlyniadau cadarnhaol a nodwyd:

Mae cadwyni cyflenwi lleol, cenedlaethol a rhanbarthol yn rhywbeth i'w ystyried fel rhan o'r prosiectau wrth gyrraedd y cam prynu. Bydd comisiynu da'n helpu darparwyr i gynllunio gwasanaethau yn y dyfodol. Mae angen i ni fod yn glir am beth sydd ei angen. Dylai integreiddio gwasanaethau'n dda helpu. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 yn mynnu ein bod yn cefnogi mentrau cymdeithasol.

Mae'r cynllun yn rhoi sbotolau ar faterion hawliau dynol penodol sy'n gallu effeithio ar bobl sy'n derbyn gwasanaethau, fel carchardai, hawliau plant a phobl hŷn, masnachu. Gall sicrhau bod cefnogaeth ar gael i bobl sy'n ddiamddiffyn helpu i ategu at hawliau pobl, fel cefnogaeth i aros gartref a'r hawl i fywyd teuluol.

Dull cyd-gynhyrchu – hawl pobl i gael barn ac eiriolaeth.

Dylai helpu i lywio darpariaeth arall ac integreiddio strategaethau'n well. Dylai hefyd ein gwneud yn fwy ymwybodol o beth y mae sefydliadau eraill yn eu gwneud a'n helpu i fod yn fwy cyson, a fydd yn helpu sefydliadau eraill a defnyddwyr gwasanaeth i lywio'r drwy'r systemau.

Canlyniadau negyddol anfwriadol a nodwyd:

Po fwyaf y byddwch yn integreiddio gwasanaethau, y mwyaf y byddant yn mynd, sy'n gwneud darparwyr rhyngwladol/cenedlaethol yn fwy tebygol i roi cynnig arnynt, a allai gael effaith negyddol ar sefydliadau lleol. Gall hyn effeithio ar y farchnad. Gall sefydliadau mwy fod yn fwy tebygol i brynu gan gyflenwyr rhyngwladol, a all gael effaith negyddol ar fusnesau lleol. Angen dull cydlynol gyda buddion cymunedol. Gwneud yn siŵr y gall pobl leol gael mynediad at swyddi sy'n cael eu creu, ac nad ydym yn eithrio'n ddamweiniol, er enghraifft, gyda gofynion hyfforddi. Os nad ydym yn cael y cam ymgysylltu'n gywir, gallwn fethu materion hawliau dynol sy'n effeithio ar grwpiau anodd eu cyrraedd. Os nad ydym yn cael eiriolaeth neu gyd-gynhyrchu'n gywir, neu os na fydd pobl yn gallu cael mynediad at wasanaethau, bydd yn cael effaith negyddol. Gall penderfyniadau o amgylch dyrannu adnoddau gael effeithiau negyddol. Gallai gwaith rhanbarthol ei wneud yn llai amlwg o ran sut i ymgysylltu. Pwy sy'n darparu neu'n arwain ar beth, colli perthynas leol, dysgu o brosiectau eraill sy'n datganoli cyfrifoldeb i'r rhanbarthau. Effeithiau ar sefydliadau llai sydd heb y gallu i weithio ar lefel leol. Gall safoni gwasanaethau olygu bod arfer da'n cael ei golli mewn rhai ardaloedd.

Camau lliniaru:

Cefnogi budd-ddeiliaid a phartneriaid eraill i ffurfio consortia a phartneriaethau fel y gallant weithio'n fwy effeithiol ar lefel ranbarthol. Cefnogi sefydliadau bach i ehangu neu gynyddu gallu i weithio ar lefel ranbarthol.

Atodiad 1: Offeryn Sgrinio

	Oed	Anabledd	Ailbennu rhywedd	Priodas neu bartneriaeth sifil	Beichiogrwydd a mamolaeth	Hil	Crefydd neu gred	Rhyw	Tueddfryd rhywiol	Y Gymraeg
A yw'r cynnig yn ymwneud â maes lle mae anghydraddoldeb hysbys?	Ydi	Ydi	Ydi	Ydi	Ydi	Ydi	Ydi	Ydi	Ydi	Ydi
A yw'r cynnig yn debygol o gael effaith sylweddol ar y grwpiau hyn?	Ydi	Ydi	Ydi	Ydi	Ydi	Ydi	Ydi	Ydi	Ydi	Ydi
Sut byddwch chi'n deall anghenion pobl?	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori
A oes tystiolaeth o ddefnydd neu fodlonrwydd uwch neu is?	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori	Gweler yr Asesiad Poblogaeth a'r adroddiadau ymgynghori
A fydd y cynnig yn gwahaniaethu yn erbyn unrhyw un o'r grwpiau hyn?	Effeithiau cadarnhaol a negyddol	Effeithiau cadarnhaol a negyddol	Effeithiau cadarnhaol a negyddol	Effeithiau cadarnhaol a negyddol	Effeithiau cadarnhaol a negyddol	Effeithiau cadarnhaol a negyddol	Effeithiau cadarnhaol a negyddol	Effeithiau cadarnhaol a negyddol	Effeithiau cadarnhaol a negyddol	Effeithiau cadarnhaol a negyddol
Os oes potensial ar gyfer lleihau anghydraddoldebau neu wella canlyniadau?	Oes	Oes	Oes	Oes	Oes	Oes	Oes	Oes	Oes	Oes